



LÆGERNES  
PENSIONSKASSE

# ÅRSRAPPORT 2013

CVR-nr. 24 26 04 02

FORORD .....	4
LEDELSESBERETNING .....	5
ÅRET I OVERBLIK .....	5
Pensionskassen .....	5
Banken .....	6
STRATEGISK FUNDAMENT, MISSION OG VÆRDIER .....	7
Strategi .....	7
Mission .....	7
Vision .....	7
Værdier .....	8
KONCERN .....	8
LÆGERNES PENSIONSKASSE .....	9
Udsigter for 2014 .....	9
Generalforsamling, bestyrelse og direktion .....	10
Generalforsamling .....	10
God selskabsledelse .....	10
Bestyrelse .....	11
Direktion .....	12
Aflønningspolitik .....	12
Den kønsmæssige sammensætning i øverste ledelsesorgan .....	12
Samfundsansvar .....	14
Politik .....	14
Implementeringen .....	14
Resultater .....	15
Årets resultat .....	15
Balance .....	16
Aktiver .....	16
Pensionsmæssige hensættelser .....	17
Rente-, omkostnings- og risikogrupper .....	17
Egenkapital og resultat anvendelse .....	17
Risici og kapitalberedskab .....	20

Kapitalberedskab og individuelt solvensbehov.....	20
Risikokilder .....	21
Risikostyring .....	22
Usikkerhed ved indregning og måling.....	24
Pensionsvirksomhed.....	24
Levetid .....	24
Bonus, kontorenter og pensionstillæg .....	24
Medlemmer.....	25
Pensionsordninger .....	26
Medlemsservice .....	27
Investeringsvirksomhed.....	28
De finansielle markeder.....	28
Formueforvaltning .....	29
Investeringsaktiver .....	29
Afdækningsaktiver .....	31
Formueafkast.....	31
LÆGERNES PENSIONS BANK .....	33
Bankvirksomhed.....	33
Udsigter for 2014 .....	33
Årets resultat .....	34
Balance .....	35
Årsrapport 2013 .....	35
LÆGERNES PENSIONSINVESTERING.....	35
LEDELSESPÅTEGNING .....	37
DEN UAFHÆNGIGE REVISORS ERKLÆRINGER .....	38
PÅTEGNING PÅ KONCERNREGNSKABET OG ÅRSREGNSKABET .....	38
UDTAELSE OM LEDELSESBERETNINGEN .....	39
DEN LÆGELIGE REVISORS PÅTEGNING .....	40
ÅRSREGNSKAB.....	41
RESULTAT- OG TOTALINDKOMSTOPGØRELSE.....	41
BALANCE .....	43

EGENKAPITALBEVÆGELSER .....	46
NOTER .....	47
BILAG 1. UDDRAG AF ÅRSREGNSKAB FOR LÆGERNES PENSIONS BANK .....	88
BILAG 2. DIREKTION OG MEDARBEJDERE .....	89
BILAG 3. SOCIALT ANSVARLIGE INVESTERINGER (GÆLDENDE FOR 2013) .....	93
BILAG 4. UDVIKLINGEN I ANTAL MEDLEMMER OG PENSIONISTER .....	98
BILAG 5. NØGLETAL 1993-2013 .....	101
BILAG 6. LÆSEVEJLEDNING TIL NØGLETAL .....	102
BILAG 7. ORDLISTE .....	104

## FORORD

Koncernen Lægernes Pensionskasse omfatter moderselskabet Lægernes Pensionskasse (LPK), det af LPK hel-ejede datterselskab Lægernes Pensionsbank (LPB), Lægernes Pensionsinvestering (LPI) samt en række ejendomsselskaber.

LPK består af følgende afdelinger:

- Lægernes Pensionskasse (LP)
- Lægernes Pensionskasse Under Afvikling (LPUA)
- Lægernes Enkekasse (LE)
- Livrenter (LR)

Koncernen - herunder kunder i Lægernes Pensionsbank - foretager i væsentligt omfang investeringsvirksomhed gennem Lægernes Pensionsinvestering (LPI), som er en fællesbetegnelse for Investeringsforeningen Lægernes Pensionsinvestering og LPI professionel forening.

## REDAKTIONEL NOTE

Anvendte signaturer:

- 0 Nul eller mindre end  $\frac{1}{2}$  af den anvendte enhed.
- Tal kan efter sagens natur ikke forekomme.

Afrunding kan medføre, at beløbene ikke summer til totalen.

Anvendt terminologi i ledelsesberetningen vedrørende regnskabsposten "Investeringsaktiver":

- Aktiverne opdeles i investeringsaktiver og afdækningsaktiver.
- Afdækningsaktiver er renteafdækningsaktiver (fx swaps, swaptioner samt obligationer med lav kreditrisiko) og aktieafdækningsaktiver (fx aktiefutures og aktieoptioner).
- Investeringsaktiver er stats-, realkredit- og kreditobligationer, aktier, ejendomme, private equity, råvarer, kreditinvesteringer og valutaafdækning samt afledte finansielle instrumenter (aktier og renter).

### Virksomheder

Lægernes Pensionskasse  
CVR-nr. 24 26 04 02

### E-mail adresser

lpk@lpk.dk

### Postadresse/tlf./hjemmeside

Dirch Passers Allé 76  
2000 Frederiksberg  
Tlf. 33 12 21 41  
Internet: www.lpk.dk

Lægernes Pensionsbank A/S lpb@lpk.dk  
CVR-nr. 15 96 66 37  
Bank reg.nr. 6771

(som ovenfor)

# LEDELSESBERETNING

## ÅRET I OVERBLIK

### Pensionskassen

Pensionskassens aktiver opgjort til markedsværdi udgjorde 70,2 mia. kr. ved udgangen af 2013. Aktiverne er opdelt i investerings- og afdækningsaktiver. Investeringsaktiverne udgør 85 pct. af de samlede aktiver og kan forvaltes ud fra en målsætning om at opnå det størst mulige afkast. Afdækningsaktiverne skal sikre de garanterede ydelser, således at alle vil få den garanterede pensionsydelse uanset renteutviklingen.

Pensionskassen har igennem 2013 opnået et afkast før skat af de børsnoterede investeringsaktiver på 6,8 pct. især på grund af høje aktieafkast. Omvendt var obligationsafkastet negativt primært som følge af stigende lange renter. Afkastet var 0,9 pct.point højere end strategisk benchmark, hvilket primært skyldes overvægt af aktier

Pensionskassen har gennem mere end et årti haft et årligt merafkast på knap 1,7 pct.point i forhold til strategisk benchmark for de børsnoterede investeringsaktiver på grund af en aktiv investeringsstrategi.

Det samlede afkast af investeringsaktiverne inkl. de illikvide investeringsaktiver og valutaafdækning blev på 8,3 pct.

Det samlede afkast inkl. afdækningsaktiver (N1) blev på 6,6 pct. før skat, da afkastet fra afdækningsaktiverne var negativt.

Egenkapitalen udgjorde ved årets udgang 13,3 pct. af de pensionsmæssige hensættelser og er uændret fra året før.

Egenkapitalen skal kunne dække en lang række risici, herunder livsforsikringsrisici, investeringsmæssige risici og operationelle risici. Risikostyringen skal sikre, at sandsynligheden for konkurs på 1 års sigt er under 0,5 pct.

Pensionsordningerne er opdelt i kontorentegrupper, der giver mulighed for at fastsætte forskellige kontorenter, alt efter omfanget og karakteren af den ydelsesgaranti, der er afgivet. Der er behov for dette, fordi aktiverne investeres forskelligt, alt efter om den bagvedliggende pensionsordning er med ydelsesgaranti eller ej. Hvis der er ydelsesgaranti, har pensionskassen afdækket denne garanti ved at investere i afdækningsaktiver. Hvis der alene er betinget ydelsesgaranti, investeres der som udgangspunkt alene i investeringsaktiver, selvom der er mulighed for at foretage både renteafdækning og aktieafdækning. Da de to typer aktiver vil give forskelligt afkast, er det rimeligt, at det afspejles i de kontorenter, der fastsættes for de bagvedliggende kontorentegrupper.

Kontorenten i 2013 udgjorde mellem 1 og 4 pct. i afdelingerne LP og LPUA på den skattepligtige formue og mellem 1,18 og 4,72 pct. på den skattefrie formue.

Pensionister med de nye ordninger med betinget ydelsesgaranti får løbende udbetalt en andel af pensionskassens egenkapital ved, at der oven i pensionen udbetales et pensionisttillæg. Pensionisttillægget vurderes løbende i forhold til egenkapitalens størrelse og kan når som helst ændres eller helt bortfalde. Pensionisttillægget udgjorde i 2013 12 pct. i LP. Pensionister med andre ordninger får ligeledes udbetalt pensionisttillæg fra 2014, hvis ordningerne ikke har gæld til pensionskassens egenkapital.

Pensionskassen har i 2013 været i dialog med flere virksomheder, som er eller formodes at være i konflikt med pensionskassens SRI-politik, herunder politik for menneskerettigheder. Pensionskassen har således været medvirkende til at påvirke virksomhederne til at ændre adfærd.

Derudover benytter pensionskassen sig af stemmerettighederne tilknyttet aktieinvesteringerne til at fremme langsigtet økonomisk vækst og ordentlige ledelsesforhold i selskaberne. Langt hovedparten af de potentielle stemmerettigheder er anvendt i 2013 på de porteføljer, hvor det er muligt.

Som led i forsat at udvikle SRI-politikken har pensionskassen i starten af 2014 ændret praksis for investeringer i statsobligationer således, at de følger vejledningen fra "Rådet for Samfundsansvar", der er nedsat af regeringen.

Pensionskassen har igangsat en proces, der har til formål at omlægge mest muligt af den fysiske post til digital kommunikation. Det har i 2013 betydet, at medlemmerne ikke længere modtager pensionsoversigten på papir, men fremover får oversigt over pensionen i den nye medlemsportal Min pension via pensionskassens nye hjemmeside. Næste fase omfatter digital distribution af de 100.000 breve, som pensionskassen udsender hvert år, via en e-Boks løsning. Medlemmer, der ikke har adgang til internettet, kan bede om fortsat at få tilsendt pensionsoversigten og anden post på papir. Udviklingen inden for digital kommunikation har også betydet, at medlemsbladet Lægernes Pensionsnyt i 2013 er reduceret til to udsendelser pr. år mod tidligere fire, og der vil i stedet i 2014 suppleres med et digitalt nyhedsbrev til de korte, aktuelle nyheder.

I 2013 fortsatte samarbejdet med Falck Healthcare om bistand til nuværende og kommende invalidepensionister. Pensionskassen har også et samarbejde med stresscentret Kalmia om støtte til medlemmer, der rammes af behandlingskrævende stress. Endvidere yder pensionskassen tilskud til alkoholafvænnning, hvis det kan afværge, at et medlem bliver invalid.

Pensionskassen har medlemskonsulenter, der bl.a. afholder individuelle møder med medlemmerne. Ved disse møder kan medlemmerne - ud over rådgivning om pensionsordningen i pensionskassen - også få rådgivning om Lægernes Pensionsbanks porteføljeplejekoncept.

Pensionskassen havde 31.192 ikke-pensionerede medlemmer og 7.873 pensionister ved udgangen af 2013 (i afdelingerne LP og LPUA).

De samlede medlemsbidrag udgjorde i 2013 1.984 mio. kr., hvilket er 3,2 pct. mere end året før.

Pensionskassen har løbende fokus på at fastholde lave administrationsomkostninger. I 2013 udgjorde omkostningerne 1,1 pct. af medlemsbidragene, 0,04 pct. af pensionshensættelserne eller 523 kr. pr. medlem. Målt på de to første nøgletal har pensionskassen branchens laveste omkostningsniveau, og målt på det sidste nøgletal ligger pensionskassen lavere end gennemsnittet for branchen.

Pensionskassen flyttede i 2012 sammen med Danske civil- og akademiingeniørernes Pensionskasse, DIP, og Juristernes og Økonomernes Pensionskasse, JØP, i lokaler ved Flintholm Station på Frederiksberg. Sammenflytningen har bidraget med større erfaringsudveksling, faglig sparring, større besparelser ved saminvestering samt generelle administrative besparelser.

## **Banken**

Banken fik i 2013 et samlet resultat på 11,6 mio. kr. før skat. Det er 1,6 mio. kr. større end det ved halvåret forventede resultat på mellem 5 og 10 mio. kr. Afvigelsen skyldes en større indtjening på nettorenter og gebyrer, mindre udgifter til personale og administration og større nedskrivninger end budgetteret. Forsikringspræmie samt ekstraindbetalinger til Garantifonden for Indskydere og Investorer som følge af andre bankers konkurser udgjorde i 2013 10,8 mio. kr.

Pensionskassens afkast af årets vægtede investerede kapital (egenkapital og hybrid kernekapital) i banken udgjorde i 2013 10,8 pct. Hertil kommer positive synergieffekter i størrelsesordenen 16 mio. kr. af samdriften af pensionskasse og bank.

Udlån udgjorde ultimo 2013 3.928 mio. kr., beholdningen af værdipapirer androg i alt 1.176 mio. kr., aktiver tilknyttet puljeordninger udgjorde 1.377 mio. kr., og de samlede indlån udgjorde 6.119 mio. kr.

I bankens porteføljeplejekoncept, Porteføljepleje, udgjorde formuen under forvaltning ultimo 2013 3.263 mio. kr.

Banken formidler realkreditlån via Totalkredit, og de samlede realkreditlån, hvor banken har påtaget sig rådgivningen, udgjorde ultimo 2013 2.665 mio. kr.

55 pct. af medlemmerne i Lægernes Pensionskasse er kunder i banken.

## **STRATEGISK FUNDAMENT, MISSION OG VÆRDIER**

### **Strategi**

Pensionskassen og banken (LPK) har en overordnet strategi om at være konkurrencedygtig på følgende fem områder:

- formueafkast
- omkostningsniveau
- soliditet
- produktsortiment
- serviceniveau.

Disse fem forretningsmæssige mål skal sikre, at LPK er konkurrencedygtig, hvilket er en forudsætning for at fastholde det politiske mål om at forblive selvstændig - en strategisk målsætning, som er bekræftet på adskillige generalforsamlinger.

Formueafkast, omkostningsniveau og soliditet måles løbende. LPK har en målsætning om,

- at opnå et formueafkast af investeringsaktiverne, der over tid og på et sammenligneligt grundlag er blandt branchens bedste halvdel i kraft af, at der føres investeringspolitik med en relativt større risikovillighed,
- at forvaltningen af afdækningsaktiverne skal bidrage til at styrke soliditeten og/eller muligheden for at tilskrive bonus til medlemmerne, og
- at omkostningsniveau og soliditet over tid og på et sammenligneligt grundlag skal være bedre end gennemsnittet for branchen.

LPK's produktsortiment og serviceniveau vurderes gennem tilfredshedsmålinger blandt LPK's medlemmer - om muligt suppleret med sammenligninger med resultater fra andre pensions- og livsforsikringselskaber.

### **Mission**

LPK skal sikre sine medlemmer den bedst mulige pension og den bedst mulige finansielle service gennem en veldrevet pensionskasse og bank. Dermed bidrager LPK til at skabe økonomisk tryghed i arbejdsliv og pensionstilværelse for lægerne og deres familier.

### **Vision**

LPK skal være lægernes foretrukne pensionskasse og bank, fordi LPK leverer høj kvalitet til en konkurrencedygtig pris.

LPK skal have en åben kommunikation med medlemmerne, Lægeforeningen og andre interessenter og skal på eget initiativ informere om forhold, der må formodes at have medlemmernes eller interessenternes interesse. Dette er - ud over at være konkurrencedygtig - en forudsætning for at fastholde det politiske mål om at forblive selvstændig.



LPK skal skabe stordriftsfordele ved:

- at drive både pensions- og bankvirksomhed for pensionskassens medlemmer.
- at pensionskassen har samtlige læger som medlemmer, mens banken har mindst 3/4 af lægerne som kunder og mindst 1/3 af lægerne som fuldkunder.
- at opnå stordriftsfordele i formueforvaltningen gennem samarbejde med andre professionelle investorer.

## Værdier

Fem værdier støtter bestyrelse og medarbejdere i LPK i at opfylde mission og vision:

- Ansvarlighed - vi er os bevidst, at vi har ansvar for betydelige økonomiske værdier og medansvar for vores medlemmers pensionsforhold i forbindelse med alderdom, invaliditet og død.
- Kompetence - vi har kvalitet i vores ydelser og effektivitet i vores processer.
- Troværdighed - vi er til at stole på.
- Åbenhed - vi informerer klart om forhold af betydning for vores medlemmer og samarbejdspartnere.
- Konsekvens - vi er konsekvente.

## KONCERN

Lægernes Pensionskasses helejede datterselskab, Lægernes Pensionsbank, udvider løbende sit forretningsområde og oplever en stærk vækst i forretningsomfanget.

Lægernes Pensionsinvestering, som tillige er et datterselskab, anvendes i pensionskassens formueforvaltning og er en effektiv platform for samarbejde med andre pensionskasser om formueforvaltning. Banken tilbyder formueforvaltning til sine kunder gennem Lægernes Pensionsinvestering.

I bilag 2, "Direktion og medarbejdere", er vist en oversigt over den samlede organisation for koncernen, herunder uddannelsesniveau og anciennitet.

**Tabel 1. Resultatopgørelse koncernen, mio. kr.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Medlemsbidrag	1.633	1.768	1.837	1.922	1.984
Investeringsafkast (efter omkostninger)	6.394	7.537	6.131	7.459	6.513
Pensionsafkastskat	-455	-817	-897	-1.136	-438
Pensionsydelse	-1.357	-1.403	-1.388	-1.722	-1.604
Ændring i pensionshensættelser mv.	-3.192	-5.267	-5.732	-3.709	-3.462
Administrationsomkostninger	-22	-23	-22	-23	-22
Resultat af pensionsvirksomhed	3.001	1.795	-71	2.791	2.971
Resultat af bankvirksomhed før skat	91	59	47	60	61
Skat	-165	-95	24	424	-107
Koncernresultat	2.927	1.759	0	3.275	2.925
Minoritetsinteressers andel af resultat	-2.011	-1.854	346	-2.334	-2.317
Pensionskassens andel af resultat	916	-95	346	942	609

**Tabel 2. Balance koncernen, ultimo, mio. kr.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Ejendomme	1.463	1.583	1.425	603	531
Tilknyttede og ass. virksomheder	1.016	1.063	1.111	1.142	1.225
Kapitalandele	24.763	29.723	27.321	50.388	53.256
Obligationer	20.814	28.702	33.533	21.125	25.746
Afdækningsaktiver	11.016	7.142	12.707	7.486	12.788
Valutaterminsforretninger	0	6	20	472	667
Udlån til bankkunder	3.185	3.778	3.971	3.882	3.928
Investeringsaktiver tilknyttet puljer i bank	1.918	2.246	1.517	1.460	1.377
Øvrige aktiver	2.400	1.750	2.392	2.775	2.596
<b>Aktiver i alt</b>	<b>66.575</b>	<b>75.993</b>	<b>83.997</b>	<b>89.333</b>	<b>102.113</b>
Egenkapital, moder	6.751	6.664	6.868	7.672	8.140
Minoritetsinteresser	11.210	13.249	14.811	16.922	25.990
Hensættelser til pensions- og investeringskontrakter	44.937	50.629	55.608	59.327	62.693
Afdækningspassiver	139	568	655	46	247
Valutaterminsforretninger	107	30	424	11	64
Indlån fra bankkunder	3.023	3.645	3.834	3.937	4.142
Gæld og hensatte forpligtelser	408	1.208	1.797	1.418	837
<b>Passiver i alt</b>	<b>66.575</b>	<b>75.993</b>	<b>83.997</b>	<b>89.333</b>	<b>102.113</b>

## LÆGERNES PENSIONS KASSE

### Udsigter for 2014

Pensionskassens resultat for 2014 forventes primært at blive påvirket af afkastet fra de aktiver, som tilhører pensionskassens egenkapital, samt den realiserede risikoforrentning, jf. afsnit "Egenkapital og resultat anvendelse". Det skyldes, at formueforvaltningen er tilrettelagt således, at pensionsordninger med garanterede ydelser overvejende investeres i afdækningsaktiver, som giver stor sikkerhed for at dække pensionsforpligtelserne og dermed ikke påvirker pensionskassens resultat. Pensionsordninger med betingede ydelsesgarantier investeres derimod i investeringsaktiver (aktier, kreditobligationer, ejendomme mv.) med det sigte at opnå konkurrencedygtige afkast. Disse ordninger har aktuelt store reserver i form af kollektive bonuspotentialer og bonuspotentialer på fripolicer. Det betyder, at de kan modstå betydelige formuetab i 2014, uden at det vil påvirke pensionskassens samlede resultat.

Formueafkastet fra regnskabet afslutning og frem til ultimo februar 2014 har været på ca. 0,9 pct.

I 2014 har bestyrelsen fastlagt et niveau for afdækning af renterisikoen, som skal sikre beskyttelse af kapitalberedskabet (basiskapital, bonuspotentialer på fripolicydelser og kollektivt bonuspotentialer) i tilfælde af udsving i renteniveauet. Afdækningsstrategien kan - inden for fastlagte grænser - ændres afhængigt af forventningerne til udviklingen på de finansielle markeder. En nærmere beskrivelse af afdækningsstrategien findes under afsnittet "Afdækningsaktiver".

Finanstilsynet har pr. 1. januar 2014 ændret reglerne for opgørelse af det individuelle solvensbehov, dvs. kravet til pensionskassens kapitalstyrke. Det nye regelsæt stiller et ensartet og risikobaseret kapitalkrav for alle danske forsikringsselskaber og pensionskasser. Regelsættet bygger på samme principper og metoder, som forventes indført i hele EU i 2016 (Solvens II). Regelændringen har givet anledning til en mindre opskrivning af pensionskassens solvensbehov på 335 mio. kr. I den forløbne del af 2014 har pensionskassen fortsat haft et kapitalberedskab, som overstiger solvensbehovet med en betydelig margin.

I 2014 er kontorenten (efter pensionsafkastskat) fastsat til mellem 2 og 4 pct. i afdeling LP og til mellem 1 og 4 pct. i afdeling LPUA. Pensionister, der får udbetalt pension fra den nye ordning, får en ugaranteret andel af egenkapitalen udbetalt som pensionisttillæg. Pensionisttillægget i afdeling LP er i 2014 på 13 pct. Pensionister med andre ordninger får ligeledes udbetalt pensionisttillæg fra 2014, hvis ordningerne ikke har gæld til pensionskassens egenkapital.

I de kommende år vil der fortsat være fokus på det igangværende arbejde omkring effektivisering og automatisering af flest mulige processer. Herudover vil pensionskassen fortsætte og videreudvikle samarbejdet med eksterne parter, således at der i videst muligt omfang kan opnås stordriftsfordele i administrationen. Pensionskassen forventer således også fremover at kunne tilbyde medlemmerne konkurrencedygtige administrationsomkostninger.

Omkostningerne til formueforvaltning vil fortsat blive søgt reduceret gennem samarbejde med andre pensionskasser mv., fx ved fortsat at investere i fælles porteføljer, som i nogle tilfælde forvaltes via Lægernes Pensionsinvestering.

Pensionskassen tilstræber systematisk at udnytte stordriftsfordele på alle de områder, hvor sådanne findes. Det er derfor bestyrelsens overbevisning, at pensionskassen - og banken - på langt sigt fortsat kan drives omkostningseffektivt.

Siden regnskabsårets slutning er der ikke indtrådt forhold, som har indflydelse på bedømmelsen af årsrapporten eller på pensionskassens og koncernens finansielle stilling.

## **Generalforsamling, bestyrelse og direktion**

### **GENERALFORSAMLING**

På generalforsamling 2013 redegjorde bestyrelsens formand for, at pensionskassen overvejer at indføre en 10-årig ægtefælle-/samleveragepension, som medlemmerne kan vælge enten i stedet for eller som supplement til den livsvarige ægtefællepension. Formanden lovede i den forbindelse, at pensionskassen vil være opmærksom på, om der kan findes en model, som i et vist omfang kan tage højde for de ønsker, som en specifik gruppe af de medlemmer, der ikke har omtegnet, har til deres ordning.

Formanden kom også ind på pensionskassens afkast og omkostninger, og i den forbindelse nævnte formanden, at medlemmernes opsparing "belastes" ikke blot af omkostninger, men også af risikoforrentning. Det betyder, at medlemmerne ikke i første omgang får det fulde afkast. En andel af afkastet holdes tilbage og lægges i stedet for til egenkapitalen som en slags stødpude, der både reducerer risikoen i medlemmernes egne ordninger, og samtidig gør det muligt at investere mere alsidigt. Når medlemmerne går på pension, får de udbetalt deres andel af egenkapitalen som pensionisttillæg oven i pensionen. Pengene føres altså tilbage til det enkelte medlem.

Formanden redegjorde desuden for pensionskassens forvaltning af socialt ansvarlige investeringer. Generalforsamlingen tilsluttede sig bestyrelsens politik på dette område. Der redegøres nærmere for denne politik i afsnittet "Samfundsansvar".

### **GOD SELSKABSLEDELSE**

Pensionskassen efterlever de anbefalinger, som Pensionsmarkedsrådet afgav i 2004.

Bestyrelsen vurderer løbende - og mindst én gang årligt - om den er i besiddelse af den viden og erfaring, som er nødvendig. Vurderingen tager udgangspunkt i Finanstilsynets vejledninger om krav til viden og erfaring i de finansielle virksomheders bestyrelser. I 2013 har bestyrelsen gennemført selvevalueringen og fundet, at bestyrelsen for nuværende som helhed opfylder de krav til viden og erfaring, som er påkrævet.

Finanstilsynet har desuden taget bestyrelsens selvevaluering i 2012 til efterretning.

Pensionskassens datterselskab - Lægernes Pensionsbank - har desuden forholdt sig til Komitéen for god selskabsledelses "Anbefalinger for god selskabsledelse fra maj 2013" og Finansrådets supplerende anbefalinger til ekstern revision på revisionsområdet. Banken lever op til langt de fleste anbefalinger, og for de anbefalinger, som banken ikke lever op til, er der redegjort for baggrunden herfor i overensstemmelse med det såkaldte "følg eller forklar" princip.

## BESTYRELSE

Bestyrelsen består af:

	Fødselsår	Valgt	Mulighed for genvalg	Skal udtræde	
Mikael Rosenmejer (formand, advokat)	1947	2003, 2006, 2009, 2011, 2013	-	2014	Forsikringsmæssig/juridisk baggrund
Marianne Ingerslev Holt (læge)	1972	2011, 2013	2015	2017	Medlem af pensionskassen
Peter Lindholm (læge)	1956	2012	2014 2016	2018	Medlem af pensionskassen
Klaus Friis Andersen (læge)	1953	2013	2015 2017	2019	Medlem af pensionskassen
Philip Bennett (læge)	1975	2013	2015 2017	2019	Medlem af pensionskassen
Peter Melchior (seniorkonsulent)	1950	2012	2015, 2017, 2019	2020	Kvalifikationer inden for regnskabsvæsen/revision og den finansielle sektor. Uafhængigt medlem af bestyrelsen
Jesper Rangvid (professor)	1970	2009, 2011, 2013	2015, 2017	2019	Kvalifikationer inden for økonomi

På generalforsamling 2013 blev Klaus Friis Andersen og Philip Bennett indvalgt i bestyrelsen. De afløser Joachim Hoffmann-Petersen og Uwe Max Jansen, som efter reglerne skulle udtræde af bestyrelsen i 2013. Marianne Ingerslev Holt og Jesper Rangvid blev genvalgt til bestyrelsen.

Formand for bestyrelsen, Mikael Rosenmejer, blev ekstraordinært genvalgt for en periode på et år frem til 2014 for at sikre stabiliteten i bestyrelsen, idet hovedparten af bestyrelsen er valgt inden for en kort årrække. Ved generalforsamlingen i 2014 skal der vælges ny formand.

Bestyrelsens ledelseshverv fremgår af årsregnskabet note 35.

Bestyrelsen har afholdt ni møder i 2013.

Pensionskassen gennemfører undervisning af nye bestyrelsesmedlemmer samt løbende undervisning af bestyrelsen. I 2013 har undervisningstemaerne bl.a. været individuelt solvensbehov og anvendelsen af afledte finansielle instrumenter.

Ud over det almindelige løbende bestyrelsesarbejde har bestyrelsen arbejdet med indførelsen af det individuelle solvensbehov, jf. det ændrede regelsæt fra Finanstilsynet pr. 1. januar 2014. I løbet af 2013 har bestyrelsen også arbejdet med at udvide kendskabet til illikvide investeringsaktiver, herunder især unoterede aktier og kreditinvesteringer.

Derudover har bestyrelsen arbejdet med forberedelserne til en ny pensionsordning, som giver mulighed for en højere egen pension til gengæld for en lavere ægtefælledækning.

Pensionskassens revisionsudvalg består af den samlede bestyrelse. Revisionsudvalget har afholdt fire møder i 2013. Peter Melchior er udpeget som det medlem af revisionsudvalget, der er uafhængigt af virksomheden, og som har kvalifikationer inden for regnskabsvæsen eller revision, jf. bekendtgørelse om revisionsudvalg i virksomheder samt koncerner, der er underlagt tilsyn af Finanstilsynet. Bestyrelsen i Lægernes Pensionskasse har vurderet, at Peter Melchior opfylder ovennævnte krav på baggrund af sine mange års erfaring fra pensionsbranchen, herunder erfaring inden for regnskabsaflæggelse, risikostyring, formueforvaltning og håndtering af problemstillinger i relation til it og outsourcing.

#### DIREKTION

Direktørens ledeshverv fremgår af årsregnskabets note 37.

#### AFLØNNINGSPOLITIK

Der udbetales ikke variable løndele til bestyrelse, direktion eller øvrige ansatte, hverken i form af løn, aktier, optioner eller pensionsbidrag. Bestyrelsens honorering er fastsat af generalforsamlingen. Direktionens og aktuarens aflønning er fastsat af bestyrelsen. Øvrige medarbejderes aflønning er fastsat af direktionen. Enkelte ansatte - herunder direktører og ansvarshavende aktuar - har forlængede opsigelsesvarsler. Der gælder ingen særlige regler for pensionering. I øvrigt følges reglerne i funktionærlovgivningen og i de kollektive overenskomster for finanssektoren.

Lønpolitikken er godkendt på pensionskassens generalforsamling i 2013.

Aflønningsudvalget for pensionskassen og banken (koncernen) består af den samlede bestyrelse i pensionskassen. Udvalget samles mindst en gang om året for at gennemgå lønpolitikken med henblik på at tilpasse denne til pensionskassens udvikling.

#### DEN KØNSMÆSSIGE SAMMENSÆTNING I ØVERSTE LEDELSESORGAN

Pensionskassens bestyrelse har opstillet nedenstående måltal for andelen af det underrepræsenterede køn i bestyrelsen for Lægernes Pensionskasse, Lægernes Pensionsbank og Lægernes Pensionsinvestering og nedenstående politik for at fastholde andelen af det underrepræsenterede køn i Lægernes Pensionskasses og Lægernes Pensionsbanks øvrige ledelsesniveauer.

Banken er et helejet datterselskab af pensionskassen, og banken og pensionskassen har samme administrerende direktør, og mange medarbejdere er ansat i såvel pensionskasse som bank. Pensionskassen har desuden bestemmende indflydelse i bestyrelsen for LPI professionel forening og Investeringsforeningen Lægernes Pensionsinvestering.

Måltal og politik fastlægges derfor af pensionskassens bestyrelse og gælder for koncernen.

#### *Lægernes Pensionskasse*

Den køns-mæssige fordeling i pensionskassens bestyrelse er efter generalforsamling 2013 seks mænd og én kvinde.

Det er koncernens politik, at bestyrelsesmedlemmerne skal kunne blive siddende på deres bestyrelsesposter i så lang en periode (samlet funktionstid), som vedtægten tillader.

Lægelige medlemmer - fire personer:

- I takt med, at bestyrelsesmedlemmernes maksimalt mulige funktionstid i henhold til vedtægterne udløber, er det bestyrelsens politik at opfordre Lægeforeningen (som indstiller til generalforsamlingen, hvilke af pensionskassens medlemmer, Lægeforeningen ønsker valgt til pensionskassens bestyrelse) til at indstille kvinder til valg til pensionskassens bestyrelse, indtil to ud af fire af de medlemmer af bestyrelsen, som skal være medlem af pensionskassen, er kvinder. Frem til 2017 forventes en ud af fire medlemmer at være

kvinde. I 2018 forventes en ligelig fordeling mellem mænd og kvinder blandt de lægelige medlemmer af bestyrelsen.

Eksterne medlemmer - tre personer:

- Bestyrelsen indstiller til generalforsamlingen, hvilke eksterne medlemmer (ikke læger) bestyrelsen ønsker valgt til pensionskassens bestyrelse. Bestyrelsen har ved dette valg den primære målsætning at få tilført bestyrelsen de bedst mulige kvalifikationer. Hvis en kvinde og mand har samme kvalifikationsniveau, er det bestyrelsens politik (sekundære målsætning) at indstille en kvinde, indtil mindst en og højst to af de tre eksterne bestyrelsesmedlemmer er en kvinde. Dette forventes opnået i 2014.

Med de ovenfor anførte tal for bestyrelsens kønsmæssige sammensætning forventes to ud af syv medlemmer at være kvinder i 2017. I 2018 er det forventningen, at bestyrelsen vil bestå af fire mænd og tre kvinder eller omvendt.

#### *Lægernes Pensionsbank*

Den kønsmæssige fordeling i bankens bestyrelse er fem mænd (fra primo 2014). I løbet af 2014 forventes den kønsmæssige sammensætning at være en kvinde og fire mænd. Pensionskassens bestyrelse har den primære målsætning at få tilført bankens bestyrelse de bedst mulige kvalifikationer. Hvis en kvinde og mand har samme kvalifikationsniveau, er det bestyrelsens politik (sekundære målsætning) at få valgt en kvinde, indtil mindst to og højst tre af de fem bestyrelsesmedlemmer er kvinder. Dette forventes opnået i 2016.

#### *Lægernes Pensionsinvestering*

Pensionskassen har bestemmende indflydelse i LPI professionel forening og Investeringsforeningen Lægernes Pensionsinvestering, som har henholdsvis fire og tre bestyrelsesmedlemmer, som alle er mænd. Pensionskassens bestyrelse har den primære målsætning at få tilført de to bestyrelser de bedst mulige kvalifikationer. Hvis en kvinde og mand har samme kvalifikationsniveau, er det bestyrelsens politik (sekundære målsætning) at få valgt en kvinde, indtil to af de fire bestyrelsesmedlemmer i LPI professionel forening er kvinder (forventes opnået i 2020, mens en kvinde ud af fire medlemmer forventes opnået i 2017), og én og højst to af de tre bestyrelsesmedlemmer i Investeringsforeningen Lægernes Pensionsinvestering er kvinder (forventes opnået i 2017).

#### *Politik for andelen af det underrepræsenterede køn i øvrige ledelsesniveauer*

Pensionskassen og banken udgør et fælles ansættelsesområde, hvor de øvrige ledelsesniveauer består af:

- Ledende medarbejdere med direkte ledelsesansvar/egne medarbejdere, som består af ni mænd og syv kvinder.
- Hvis medarbejdere med ledelsesbeføjelser uden medarbejderansvar inkluderes, består de øvrige ledelsesniveauer af ni mænd og 13 kvinder.

Det er koncernens mål at fastholde en lige fordeling af mænd og kvinder i de øvrige ledelseslag, således at mindst 40 pct. af lederne er mænd henholdsvis kvinder. Hvis en mandlig og kvindelig ansøger til en lederstilling har samme kvalifikationer, vil målsætningen om, at mindst 40 pct. af lederne er mænd henholdsvis kvinder, blive forfulgt.

Der er ikke ansatte medarbejdere i LPI professionel forening og Investeringsforeningen Lægernes Pensionsinvestering.

Pensionskassens bestyrelse gennemgår måltal og politik en gang om året med henblik på at tilpasse måltal og politik til koncernens udvikling.

## Samfundsansvar

### POLITIK

Pensionskassen er en del af de samlede danske arbejdsmarkedspensionsordninger og dermed også det danske velfærdssystem.

Pensionskassens formål er at skabe social tryghed for de danske læger gennem en god opsparing til alderdommen og forsikringsdækninger ved tab af erhvervsevne, kritisk sygdom og dødsfald. Fokus er derfor på at skabe det bedst mulige investeringsafkast, holde omkostninger nede og sikre, at pensionskassen er så økonomisk velkonsolideret, at den kan imødekomme de fremtidige forpligtelser, som rækker mange år frem.

Pensionskassen har fokus på, at investeringerne foretages socialt ansvarligt og er derfor meget opmærksom på de forventninger, som omverdenen har.

Pensionskassens politik for socialt ansvarlige investeringer (SRI) fremgår af bilag 3, "Socialt ansvarlige investeringer" (gældende for 2013). Politikken kan ligeledes findes på pensionskassens hjemmeside på [www.lpk.dk/Pension-og-Forsikring/Afkast-og-Omkostninger/Investering/Ansvarlige-investeringer](http://www.lpk.dk/Pension-og-Forsikring/Afkast-og-Omkostninger/Investering/Ansvarlige-investeringer).

Pensionskassens SRI-politik, som gælder for investeringerne i børsnoterede aktier og kreditobligationer, tager udgangspunkt i Danmarks officielle politik over for konkrete lande og selskaber, dvs. i de krav, som danske myndigheder har vedtaget, og de krav, som anerkendte internationale organisationer har vedtaget, og som er tiltrådt af Danmark. De vigtigste punkter i SRI-politikken er at:

- FN's såkaldte Global Compact-principper er anvendt som udgangspunkt i formuleringen af pensionskassens SRI-politik. Det omfatter bl.a. mennesker- og arbejdstagerrettigheder, børne- og tvangsarbejde samt miljø og anti-korruption.
- Der investeres ikke i virksomheder, der har tobaksproduktion som hovedaktivitet, eller virksomheder, der er involveret i produktion af våbentypen, der er omfattet af konventioner, som Danmark har tiltrådt (antipersonelminer, biologiske og kemiske våben samt klyngebomber).
- Klima- og miljøforhold indgår i Global Compact-principper, og pensionskassen ønsker ikke at investere i virksomheder, der ikke overholder national miljølovgivning eller er involveret i væsentlige retssager eller tvister, der indikerer, at virksomheden unødigt belaster det eksterne miljø eller ikke bestræber sig på at begrænse sin negative påvirkning af det eksterne miljø.
- Administrationen af de danske direkte ejede ejendomme og pensionskassens lejermål følger den eksterne administrators klima- og miljøpolitik. Pensionskassen har ikke en særskilt politik for klimamæssige forhold.
- Pensionskassen gør sin indflydelse gældende gennem aktivt ejerskab og anvender stemmeretten, der er tilknyttet aktieinvesteringerne.

Pensionskassens mål er at udøve sine ejerbeføjelser i samarbejde med andre ligesindede investorer på tværs af landegrænser. Et samarbejde, som sikrer en vis indflydelse, selvom pensionskassens ejerandele ofte er minimale, og ejerrettighederne er indirekte via fonde og investeringsforeninger.

Pensionskassen lægger endvidere vægt på åbenhed og gennemsigtighed, herunder at medlemmerne og øvrige interessenter har let tilgang til information om pensionskassens aktiviteter.

### IMPLEMENTERINGEN

Implementeringen af politikken sker ved, at:

- Der er indgået aftale med et konsulentfirma om at screene investeringerne for løbende at kunne vurdere, om de er i overensstemmelse med pensionskassens SRI-politik.
- Der er i flest mulige af pensionskassens aftaler om forvaltning af porteføljerne indarbejdet retningslinjer, som sikrer mulighed for at udøve aktivt ejerskab.
- Der er indgået aftale med et konsulentfirma om bistand til at udøve aktivt ejerskab.

- Pensionskassen er tilsluttet det internationale netværk PRI (Principles for Responsible Investment), der er rettet mod større institutionelle investorer, og medlem af Dansif (Danish Social Investment Forum).
- Ved investering i unoterede private equity-fonde og ejendomsfonde forvaltes ejerskabet via deltagelse i de såkaldte investor boards samt periodevise opfølgingsmøder med forvalterne. Pensionskassen er normalt repræsenteret i bestyrelsen for de associerede selskaber - typisk ejendomsselskaber.
- Information om pensionskassens aktiviteter offentliggøres på hjemmesiden, herunder bl.a. oversigt over investeringer.

## RESULTATER

Pensionskassen har i 2013 været i dialog med flere virksomheder, som er eller formodes at være i konflikt med pensionskassens SRI-politik, herunder politik for menneskerettigheder. Pensionskassen har således været medvirkende til at påvirke virksomhederne til at ændre adfærd.

Derudover benytter pensionskassen sig af stemmerettighederne tilknyttet aktieinvesteringerne til at fremme langsigtet økonomisk vækst og ordentlige ledelsesforhold i selskaberne. Langt hovedparten af de potentielle stemmerettigheder er anvendt i 2013 på de porteføljer, hvor det er muligt.

Som led i forsat at udvikle SRI-politikken har pensionskassen i starten af 2014 ændret praksis for investeringer i statsobligationer således, at de følger vejledningen fra "Rådet for Samfundsansvar", der er nedsat af regeringen.

## Årets resultat

**Tabel 3. Resultatopgørelse pensionskassen, mio. kr.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Medlemsbidrag	1.633	1.768	1.837	1.922	1.984
Investeringsafkast (efter omkostninger)	4.461	5.742	6.526	5.182	4.254
Pensionsafkastskat	-607	-817	-897	-1.136	-438
Pensionsydelse	-1.357	-1.403	-1.387	-1.722	-1.604
Ændring i pensionshensættelser mv.	-3.192	-5.362	-5.711	-3.709	-3.462
Administrationsomkostninger	-22	-23	-22	-23	-22
Skat	0	0	0	428	-104
Årets resultat	916	-95	346	942	609

Medlemsbidragene beløb sig i 2013 til 1.984 mio. kr. svarende til en stigning på 3,2 pct. fra 2012 til 2013, jf. tabel 3.

Investeringsafkastet var på 4.254 mio. kr.

Der blev udbetalt pensionsydelse på 1.604 mio. kr.

Pensionshensættelserne, dvs. den del af formuen, der er afsat til at opfylde pensionskassens forpligtelser over for medlemmerne, er forøget med 3.462 mio. kr.

Administrationsomkostningerne beløb sig til 22 mio. kr.

Årets resultat for pensionskassen blev et overskud på 609 mio. kr.

Investeringsafkastet gennemgås i afsnittet "Formueafkast".

Administrationsomkostningerne belyses gennem en række særskilte nøgletal, jf. tabel 4. Pensionskassen har forsat meget lave administrationsomkostninger sammenlignet med øvrige pensionskasser og livsforsikringselskaber. I 2013 svarer det til 1,1 pct. af medlemsbidragene, 0,04 pct. af pensionshensættelserne eller 523 kr. pr. medlem.



**Tabel 4. Administrationsomkostninger.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Pct. af medlemsbidrag	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1
Pct. af pensionshensættelser	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04
Pr. medlem, kr.	592	591	578	598	523

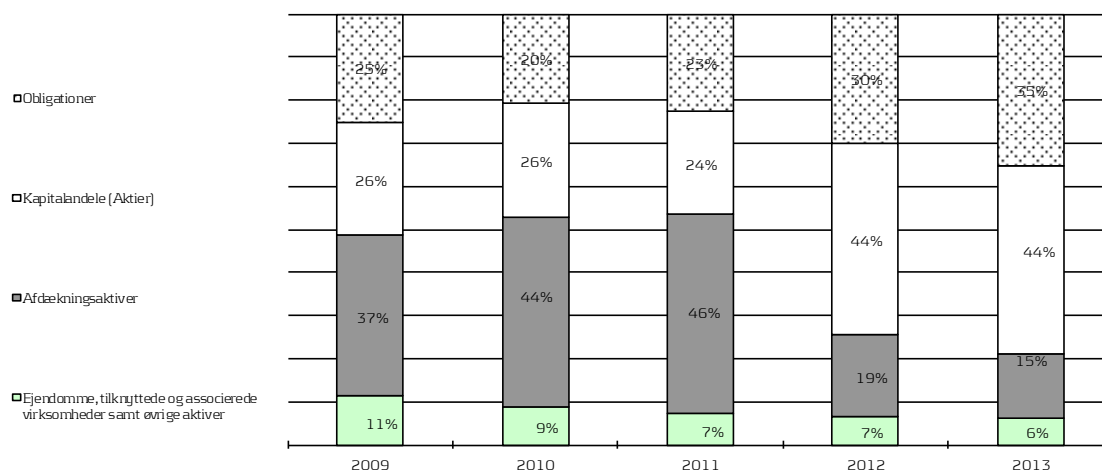
**Balance****AKTIVER**

Pensionskassens aktiver udgjorde ved udgangen af 2013 i alt 70.191 mio. kr., jf. tabel 5. Aktiverne er opdelt i investerings- og afdækningsaktiver. Investeringsaktiverne udgør 85 pct. af de samlede aktiver.

Aktivernes sammensætning fremgår af figur 1. Aktieandelen er uændret fra 2012 til 2013, og andelen af obligationer er øget fra 30 pct. til 35 pct. Andelen af afdækningsaktiver, der omfatter rente- og aktieafdækningsaktiver, er reduceret fra 19 pct. til 15 pct.

**Tabel 5. Balance pensionskassen, ultimo, mio. kr.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Ejendomme	910	1.025	979	187	188
Tilknyttede og ass. virksomheder	2.765	2.802	2.847	2.613	2.685
Kapitalandele	13.100	14.810	14.816	29.546	30.579
Obligationer (investering)	12.549	11.571	14.177	20.076	24.749
Obligationer (afdækningsaktiver)	14.679	21.180	22.689	12.158	10.420
Andre afdækningsaktiver	3.914	4.087	6.645	520	150
Valutaterminsforetninger	0	-23	20	389	539
Øvrige aktiver	1.963	1.090	767	1.226	880
<b>Aktiver i alt</b>	<b>49.880</b>	<b>56.542</b>	<b>62.940</b>	<b>66.715</b>	<b>70.191</b>
Egenkapital	6.751	6.664	6.868	7.672	8.140
Hensættelser til pensions- og inv.kontrakter	43.020	48.383	54.091	57.866	61.317
Afdækningspassiver	0	586	560	20	209
Valutaterminsforetninger	107	0	424	11	64
Gæld og hensatte forpligtelser	2	909	997	1.146	461
<b>Passiver i alt</b>	<b>49.880</b>	<b>56.542</b>	<b>62.940</b>	<b>66.715</b>	<b>70.191</b>

**Figur 1. Fordeling af aktiverne.**

## PENSIONSMESSIGE HENSÆTTELSER

De pensionsmæssige hensættelser udgjorde ved udgangen af 2013 i alt 61.317 mio. kr. og består af:

- Formueandele, der er individualiserede, dvs. henført til de enkelte medlemmer, og som benævnes "pensionshensættelser".
- De samlede pensionshensættelser, som opgøres til markedsværdi og opdeles på garanterede ydelser, bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag og bonuspotentiale på hvilende pensioner.
- En formueandel, der tilhører medlemmerne i de forskellige kontorentegrupper, og som benævnes "kollektivt bonuspotentiale".
- Erstatningshensættelser.
- Særlige bonushensættelser af type A i afdelingen LR.

Ved opgørelsen af pensionshensættelserne anvendes forudsætninger om blandt andet invaliditet og dødelighed. Der er i 2013 ændret i den forudsatte dødelighed og levetidsforbedring. Ændringen har medført en stigning i pensionshensættelserne på 83 mio. kr.

Pensionskassen opgør pensionshensættelserne til markedsværdi ved anvendelse af den løbetidsafhængige diskonteringsrentekurve til måling af forsikringsforpligtelser, jf. aftale af 12. juni 2012 om ændring af rentekurven på pensionsområdet mv. mellem Erhvervs- og Vækstministeriet og Forsikring & Pension ("rentekurve"), som offentliggøres af Finanstilsynet.

## RENTE-, OMKOSTNINGS- OG RISIKOGRUPPER

I afdeling LP er pensionsordningerne opdelt i otte rentegrupper og i afdeling LPUA er der to rentegrupper. Herudover udgør afdeling LE og afdeling LR hver sin rentegruppe. Der er således i alt 12 rentegrupper i pensionskassen. Disse rentegrupper er yderligere opdelt i to kontorentegrupper i de tilfælde, hvor der er tale om en oprindelig ordning med ydelsesgaranti og en ordning med betinget ydelsesgaranti med forhøjelserne fra den oprindelige ordning. Der er i alt 21 kontorentegrupper. Rentegrupperne er fastlagt ud fra den gennemsnitlige grundlagsrente i de underliggende ordninger, idet der maksimalt er 1 pct.points forskel i den gennemsnitlige grundlagsrente i ordninger i samme rentegruppe. Inden for hver kontorentegruppe er grundlagsrenten den samme, og typen af den afgivne garanti - ydelsesgaranti eller betinget ydelsesgaranti - er den samme. Grundlagsrenten i afdeling LP er mellem 0,5 og 3,5 pct., i afdeling LPUA mellem 0,5 og 4 pct., i afdeling LE 3 pct. og i afdeling LR 1 pct.

Opdelingen i de mange kontorentegrupper har til formål at give mulighed for at fastsætte forskellige kontorenter, alt efter omfanget og karakteren af ydelsesgarantien. Der kan være behov for dette, fordi aktiverne investeres forskelligt, alt efter om den bagvedliggende pensionsordning er med ydelsesgaranti eller ej. Hvis der er ydelsesgaranti, har pensionskassen helt eller delvist afdækket denne ydelsesgaranti gennem køb af forskellige afdækningsaktiver. Hvis der alene er betinget ydelsesgaranti, er der ikke samme behov for afdækningsaktiver, og der kan derfor i højere grad investeres i investeringsaktiver. Da de to typer aktiver (afdækningsaktiver og investeringsaktiver) vil give forskelligt afkast, er det rimeligt, at det afspejles i de kontorenter, der fastsættes for de bagvedliggende kontorentegrupper.

Herudover er der fire omkostningsgrupper og otte risikogrupper.

Kontorenterne for 2013 fremgår af tabel 12 nedenfor. For 2014 er kontorenterne på mellem 1 og 4 pct. efter skat.

Fordelingen af pensionshensættelserne på de forskellige rente-, omkostnings- og risikogrupper fremgår af tabel 8-10.

## EGENKAPITAL OG RESULTATANVENDELSE

Egenkapitalen er den del af pensionskassens formue, som ikke er henført til medlemmerne i form af pensionsmæssige hensættelser. Egenkapitalen skal være tilstrækkelig til at dække pensionskassens

individuelle solvensbehov, jf. afsnittet ”Risici og kapitalberedskab”, og kan kun bruges i forbindelse med udbetaling af pensionistillæg, forhøjelse af pensioner (bonus) og evt. styrkelse af de pensionsmæssige hensættelser.

Egenkapitalen steg med 471 mio. kr. fra 2012 og udgjorde ved årets udgang 8.140 mio. kr.

**Tabel 6. Egenkapital, mio. kr.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Kapitalkrav <sup>1)</sup>	1.874	2.012	2.268	2.285	2.362
Reservefond mv.	4.877	4.652	4.600	5.384	5.778
<b>Egenkapital</b>	<b>6.751</b>	<b>6.664</b>	<b>6.868</b>	<b>7.669</b>	<b>8.140</b>

<sup>1)</sup> Lovgivningens minimumskrav til egenkapital.

**Tabel 7. Egenkapital, pct. af pensionsmæssige hensættelser.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Kapitalkrav	4,4	4,2	4,2	3,9	3,9
Reservefond mv.	11,3	9,6	8,5	9,3	9,4
<b>Egenkapital</b>	<b>15,7</b>	<b>13,8</b>	<b>12,7</b>	<b>13,3</b>	<b>13,3</b>

Det lovpligtige kapitalkrav er steget med 77 mio. kr. fra 2012 til 2013. Egenkapitalen i pct. af de pensionsmæssige hensættelser er uændret fra 2012 til 2013.

De 21 forskellige kontorentegrupper stiller forskellige solvenskrav til egenkapitalen. I de garanterede ordninger er pensionen beregnet ud fra en høj grundlagsrente og forudsætninger om levetiden, der ikke tager højde for den betydelige levetidsforbedring, der er sket i de senere år, og som også må forventes at ske fremover. Det stiller krav om en basiskapital af en vis størrelse. I ordninger med betingede ydelsesgarantier, hvor pensionen kan sættes ned som følge af stigende levetid, kan der investeres mere risikovilligt, og det er derfor i høj grad investeringsrisikoen, der afgør solvenskravet.

Kontorentegrupper med samme grundlagsrente deler typisk afdækningsaktiver. Hver kontorentegruppe får deres andel af afkast af de tilhørende afdækningsaktiver og deres andel af investeringsaktiverne. Egenkapitalen forrentes med afkastet af de aktiver, den er investeret i. Herudover får egenkapitalen risikoforrentning fra de 21 kontorentegrupper.

Risikoforrentningen er betaling for den kapital, som egenkapitalen stiller til rådighed. Risikoforrentningen for 2013 er fastsat til 4,25 pct. og er anmeldt til Finanstilsynet. Hver kontorentegruppe bidrager til risikoforrentningen i forhold til det solvenskrav og den markedsrisiko, som kontorentegruppen pålægger egenkapitalen. Risikoforrentningen kan kun betales, hvis den pågældende kontorentegruppe har et tilstrækkeligt stort positivt resultat.

Hvis egenkapitalen ikke forrentes som anført, kan det manglende afkast fremføres til efterfølgende år via skyggekonti for hver kontorentegruppe og - med forrentning - tilskrives egenkapitalen, når det bliver muligt.

Af tabel 8 fremgår for hver rentegruppe årets afkast, hvor meget der er afleveret til egenkapitalen i risikoforrentning, og hvor stor skyggekontoen er. I de tilfælde, hvor en rentegruppe består af to kontorentegrupper, viser tabel 8 det samlede beløb for de to kontorentegrupper. Endvidere fremgår udviklingen i kollektivt bonuspotentiale og skyggekonti for risikogrupper af tabel 9 og for omkostningsgrupper af tabel 10.

**Tabel 8. Rentegrupper<sup>1)</sup>: afkast, risikoforrentning, kollektivt bonuspotentiale og skyggekonti, mio. kr.**

	LP 3,5 A	LP 3,5 B	LP 3,5 C	LP 3,5 D	LP 3,0 A	LP 3,0 B	LP 3,0 C
Afkast	0	4	6	4	1	2	-1
Betalt til risikoforrentning	0	0	-9	-5	0	0	-1
Omkostningsresultat	0	0	0	0	0	0	0
Risikoresultat	0	-1	12	6	5	1	1
Andre overførsler til/fra egenkapitalen	0	0	0	1	0	0	0
Anvendt bonuspotentiale på fripolicer, ultimo	0	0	0	0	0	0	0
Kollektivt bonuspotentiale, ultimo	1	10	103	23	2	18	35
Skyggekonti, ultimo	0	6	192	375	0	0	0
Hensættelse, ultimo	5	83	1.788	1.276	6	105	183
		LP 0,5	LPUA 4,0 C	LPUA 4,0 D	LR	LE	I alt
Afkast		3.956	0	64	4	0	4.040
Betalt til risikoforrentning		-189	0	-12	0	0	-217
Omkostningsresultat		4	0	0	0	0	5
Risikoresultat		100	0	14	0	-1	136
Andre overførsler til/fra egenkapitalen		-2	0	5	0	0	5
Anvendt bonuspotentiale på fripolicer, ultimo		0	0	-13	0	0	-13
Kollektivt bonuspotentiale, ultimo		4.260	0	0	2	0	4.454
Skyggekonti, ultimo		0	0	766	0	2	1.342
Hensættelse, ultimo		47.708	0	3.527	39	17	54.736

<sup>1)</sup> Rentegrupperne omfatter den oprindelige ordning med ydelsesgaranti og en ordning med betinget garanti med forhøjelse fra den oprindelige ordning, på nær rentegrupperne, LR, LE og LP 0,5.

**Tabel 9. Risikogrupper<sup>1)</sup>: kollektivt bonuspotentiale og skyggekonti, mio. kr.**

Risikogruppe	1	2	3	4	5	6	7	8	I alt
		LP 3,5, D		LP 3,5->0,5, D					
		LP 3,5, C		LP 3,5->0,5, C					
		LP 3,5, B		LP 3,5->0,5, B					
		LP 3,5, A		LP 3,5->0,5, A					
		LP 3, C		LP 3->0,5, C					
	LPUA 4, D	LP 3, B	LP 3U, C	LP 3->0,5, B	LP 3U->0,5, C				
	LPUA 4, C	LP 3, A	LP 3U, B	LP 3->0,5, A	LP 3U->0,5, B				
Kollektivt bonuspotentiale primo	20	20	0	7	136	44	0	0	228
Bevægelse	12	14	0	3	78	31	0	0	137
Kollektivt bonuspotentiale ultimo	31	34	0	10	214	75	0	0	365
Skyggekonto primo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bevægelse	0	0	0	0	0	0	1	1	2
Skyggekonto ultimo	0	0	0	0	0	0	1	2	2

<sup>1)</sup> I tabellen er anført de kontorentegrupper, der tilhører risikogrupperne. F.eks. LPUA 4->0,5 D er den ordning der er oprettet til forhøjelse fra den oprindelige ordning LPUA 4D.

**Tabel 10. Omkostningsgrupper: kollektivt bonuspotentiale og skyggekonti, mio. kr.**

Omkostningsgruppe	1	2	3	4	I alt
	LP	LPUA	LE	LR	
Kollektivt bonuspotentiale primo	52	1	0	0	54
Bevægelse	5	0	0	0	5
Kollektivt bonuspotentiale ultimo	57	1	0	0	58
Skyggekonto primo	0	0	0	0	0
Bevægelse	0	0	0	0	0
Skyggekonto ultimo	0	0	0	0	0

I 2013 er skyggekontoen faldet med 8 mio. kr., jf. note 34. Den samlede skyggekonto udgjorde ved årets udgang i alt 1.345 mio. kr. Skyggekontoen er udtryk for medlemmernes akkumulerede træk på egenkapitalen.

Den del af årets resultat for hver kontorentegrupper, som ikke går til risikoforrentning til egenkapitalen, tilfalder de pensionsmæssige hensættelser.

Pensionskassens målsætning er at forrente medlemmernes formueandele med en kontorente, der er relativt stabil set over en årrække, og som så vidt muligt er i overensstemmelse med den fremtidige kontorente, der er forudsat ved beregning af de pensionsmeddelelser, der udsendes til de enkelte medlemmer. For at sikre dette fastsættes størrelsen af rentebonus og dermed kontorenten (som tilskrives det enkelte medlems formueandel) for det kommende år på grundlag af størrelsen af det kollektive bonuspotentiale. Udgangspunktet er således,

at der kun tilskrives rentebonus, hvis der i forvejen er opsamlet et kollektivt bonuspotentiale, der sammen med årets forventede afkast er tilstrækkeligt stort til at finansiere årets bonus. De samme principper gælder for tilskrivning af administrations- og risikobonus. Hvad angår risikobonus, sker bonustilskrivningen til det enkelte medlem både ud fra det faktiske risikoforløb over en kortere årrække og det forventede risikoforløb set over et helt medlemsforløb.

Medlemmer, der modtager pensionsydelse fra pensionskassen, og som har de nye ordninger med betinget ydelsesgaranti, får udbetalt et pensionisttillæg oven i pensionen. Dette tillæg afhænger af egenkapitalens størrelse og kan helt eller delvist bortfalde, fx hvis egenkapitalen bliver væsentligt reduceret som følge af en negativ kursudvikling på de finansielle markeder, eller hvis hensynet til pensionskassens solvens i øvrigt skønnes at gøre det påkrævet. Dette muliggør, at pensionskassen kan opbygge og fastholde et betryggende kapitalgrundlag, herunder egenkapital, der sikrer, at pensionskassen kan opfylde de afgivne pensionstilsagn på længere sigt. Egenkapitalen har under finanskrisen bidraget med betydelige beløb til de gamle garanterede ordninger, der således har opbygget store skyggekonti. Endvidere er der risiko for, at egenkapitalen også fremover skal tilføre beløb til disse ordninger på grund af medlemmernes stigende levetid. Derfor er pensionisttillægget som udgangspunkt fjernet fra de gamle ordninger.

### Risici og kapitalberedskab

Pensionskassen er omfattet af regler for opgørelse af et individuelt solvensbehov, som er et krav til pensionskassens kapitalstyrke. Kapitalkravet afhænger af de risici, som pensionskassen påtager sig.

#### KAPITALBEREDSKAB OG INDIVIDUELT SOLVENSBEHOV

Pensionskassens væsentligste risikokilder er forsikrings-, finansielle og operationelle risici. På kort sigt er det især risikoen for kraftige fald i markedsværdien af aktiverne og renterisikoen på hensættelserne, der er afgørende, mens de mest betydende langsigtede risikofaktorer fortsat er faldende dødelighed samt vedvarende lave investeringsafkast. Samtlige risici skal dækkes af pensionskassens kapitalberedskab.

Kapitalberedskabet består af egenkapitalen og visse bonuselementer af de pensionsmæssige hensættelser. Det betyder, at pensionskassens samlede risikokilder fordeles mellem medlemmerne og egenkapitalen. Egenkapitalens andel af risikokilderne kaldes for det individuelle solvensbehov. Brutto- og netto- risikokilderne er udtryk for det maksimale tab, der kan forventes ved et sikkerhedsniveau på 99,5 pct. I tabel 11 er vist pensionskassens brutto- og netto- risikokilder samt fordelingen mellem pensionsmæssige hensættelser og egenkapitalen.

**Tabel 11. Brutto- og netto- risikokilder og kapitaldækning, ultimo 2013, mio. kr.**

	Pensionsmæssige hensættelser	Egenkapitalen	Risikokilder i alt
Livsforsikringsrisici	272	19	291
Markedsrisici	13.102	208	13.310
Modpartsrisici	69	84	153
Øvrige risici	1.522	5	1.527
Operationelle risici mm.	0	216	216
Samlede risikokilder	14.965	532	15.497
<b>Fordeling af risikokilder</b>	<b>14.312</b>	<b>1.185</b>	<b>15.497</b>
Egenkapital		8.140	
- fradrag i egenkapital <sup>1)</sup>		251	
Basiskapital		7.889	
Kapitaloverdækning		11.099	

Anm.: Egenkapitalens andel af risikokilder på 1.185 mio. kr. er pensionskassens individuelle solvensbehov.

<sup>1)</sup> Kapitalkrav vedr. Lægemes Pensionsbank A/S mv.

De ændrede regler for opgørelse af det individuelle solvensbehov, som Finanstilsynet har indført pr. 1. januar 2014, har givet anledning til en mindre opskrivning af pensionskassens solvensbehov på 335 mio. kr.

## RISIKOKILDER

### *Forsikringsrisici*

Det enkelte medlems pensionstilsagn er baseret på en lang række forudsætninger om formueafkast, dødelighed, invaliditet mv. omfattende hele den periode, hvor den enkelte er medlem af pensionskassen, dvs. typisk 50-60 år. Selv små forskydninger i disse forudsætninger kan have stor økonomisk betydning.

Forudsætningerne har som udgangspunkt været fastsat forsigtigt, men de senere års lave renteniveau og stadigt faldende dødelighed har medført behov for ændringer i forudsætningerne. Derfor har medlemmer, der er indtrådt i pensionskassen siden 1. juli 1999, fået pensionstilsagn, hvor der er taget forbehold for, at pensionen kan nedsættes, hvis renten eller dødeligheden falder markant. Samme forbehold gælder for pensionsforhøjelser siden 2000 for medlemmer, der er indtrådt i pensionskassen før 1. juli 1999, og for de medlemmer, der 1. november 2009 eller 1. maj 2012 valgte at skifte til denne nye pensionsordning.

Alle pensionsforhøjelser og nye pensionsordninger beregnes således på beregningsgrundlag, hvor der er taget forbehold for ændringer i rente og dødelighed (betinget grundlag). Der er fortsat indbetalinger på de gamle garanterede grundlag, men udbetalingerne overstiger både indbetalingerne og forrentningen. Væksten i pensionshensættelserne sker dermed udelukkende på det betingede grundlag.

Ved opgørelse af den regnskabsmæssige værdi af pensionshensættelserne er anvendt Finanstilsynets offentliggjorte diskonteringsrentekurve for alle afdelinger. Metoden medfører, at diskonteringsrenterne ud over 20 år ikke fastsættes med udgangspunkt i markedsrenter, men derimod ved en antagelse om et renteniveau på 4,2 pct. på meget langt sigt. På grund af det nuværende lave renteniveau er markedsværdien af pensionshensættelserne højere end den regnskabsmæssige værdi. Pensionskassen har valgt, at forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi og markedsværdien af pensionshensættelserne indgår som en solvensreservation og indgår derfor som en del af risikokilderne i opgørelsen af pensionskassens internt opgjorte solvensbehov.

I forudsætningerne om dødelighed og invaliditet, som er anvendt til opgørelse af markedsværdien af pensionshensættelserne, er indregnet et risikotillæg. Risikotillægget er et skøn over det tillæg, som pensionskassen må forventes at skulle betale til en erhverver af pensionskassens bestand, for at erhververen vil påtage sig risikoen for udsving i størrelsen af og betalingstidspunkterne for ydelserne. Risikotillægget er fastsat som et fradrag på 3,73 pct. i den estimerede dødelighed således, at den forudsatte dødelighed (før indregning af forventet levetidsforbedring) ligger noget under den observerede dødelighed gennem de seneste år. Den forudsatte invaliditet ligger ca. 10 pct.point over den observerede invaliditet gennem de seneste år. Fra og med ultimo 2009 er der endvidere indregnet en forventet årlig stigning i restlevetiden. Stigningen er senest justeret ultimo 2013 ud fra resultatet af den årlige levetidsanalyse på baggrund af Finanstilsynets benchmark for dødelighed og levetidsforbedring. Eksempelvis udgør den på langt sigt 1,06 måned pr. år for 60-årige mænd og 0,82 måned pr. år for 60-årige kvinder.

Indregning af risikotillæg og årlige stigninger i forventet restlevetid betyder, at der allerede i betydeligt omfang er taget højde for disse risici i værdiopgørelsen af de pensionsmæssige hensættelser. Derudover er der i opgørelsen af solvensbehovet afsat betydelig kapital til dækning af levetidsforbedringer.

### *Finansielle risici*

Pensionskassen påtager sig en række generelle risici i forbindelse med investeringen af pensionskassens formue.

Det drejer sig om renterisiko, aktiekursrisiko, ejendomsrisiko, kreditrisiko, koncentrationsrisiko og valutakursrisiko, som samlet kaldes for markedsrisici. Derudover er der også risici forbundet med tilrettelæggelsen af formueforvaltningen, herunder:

- forvaltningsrisici, idet en række af pensionskassens aktiemandater er aktivt forvaltet, hvilket indebærer en risiko for, at porteføljeafkastet afviger negativt fra markedsafkastet.
- likviditetsrisici som følge af, at visse typer investeringer ikke kan afvikles uden store transaktionsomkostninger.

#### Modpartsrisici

Modpartsrisici følger af, at pensionskassen i perioder kan have relativt store indeståender hos kreditinstitutter, fx i forbindelse med anvendelsen af afledte finansielle instrumenter, og pengeoverførsler i forbindelse med omlægning af investeringer og lignende.

#### Operationelle risici

Operationelle risici vedrører fysiske risici som fx brand, vandskade, tyveri, personelle risici samt risici knyttet til anvendelse af it. En række opgaver er outsourcet, og risici i forbindelse med manglende eller utilstrækkelige leverancer er en del af de operationelle risici.

#### RISIKOSTYRING

Risikovurdering indgår i stort set alle pensionskassens aktiviteter, og den daglige risikostyring tilrettelægges derfor af en tværfaglig risikogrube, som ledes af den administrerende direktør og betjenes af den risikoansvarlige, og hvor en række afdelingsledere også deltager. Direktionen har udpeget en risikoansvarlig, som har til ansvar at sikre, at risikostyring i pensionskassen, banken samt koncernen som helhed, sker på betryggende vis. Risikogrube skal bistå direktionen og den risikoansvarlige i arbejdet med koncernens risikostyring. Den risikoansvarlige kan til løsning af enkeltstående opgaver endvidere trække på ressourcer og kompetencer i hele organisationen og i flere forskellige afdelinger samtidigt. For at understøtte dette arbejde effektivt er der oprettet en særskilt risikofunktion, der ledes af den risikoansvarlige.



Risikofunktionen udarbejder løbende risiko- og solvensopgørelser. Formålet er at sikre, at en eventuel meget negativ markedsudvikling kan absorberes af kapitalberedskabet, således at pensionskassen til enhver tid kan opfylde de indgåede pensionsforpligtelser. Der foretages også løbende risikoanalyser og stresstest for at sikre, at risiciene ligger på et acceptabelt niveau - både på kort og langt sigt. Pensionskassens sandsynlighed for at gå konkurs fastholdes på praktisk taget nul på 1-2 års sigt, og den akkumulerede sandsynlighed for gennem de næste 10 år at komme i en situation, hvor lovgivningens minimumskrav til egenkapital ikke er opfyldt,

fastholdes løbende i størrelsesordenen 7,5 pct. - begge dele under den forudsætning, at der ikke foretages yderligere dispositioner end de allerede foretagne til at imødegå en eventuel negativ udvikling i kapitalberedskabet. Reelt er sandsynligheden for, at egenkapitalen på et fremtidigt tidspunkt er utilstrækkelig, derfor praktisk taget elimineret.

Aktuariet overvåger dødeligheds- og invaliditetshyppighederne tæt, og det har flere gange medført ændringer i den forudsatte dødelighed, der bruges til at beregne pensionerne. Dette er fx sket ultimo 2000 i afdeling LPUA og ultimo 2005 i afdeling LP, hvor pensionerne dog blev opretholdt og pensionshensættelserne styrket. Ultimo oktober 2009 blev den forudsatte dødelighed og invaliditet ændret i afdeling LPUA og LP i ordninger med betinget ydelsesgaranti. Ved denne ændring blev pensionerne nedsat og pensionshensættelserne opretholdt. Desuden er den dødelighed, der anvendes ved opgørelse af markedsværdien af pensionshensættelserne, blevet nedsat ultimo 2005, 2007, 2008, 2009, 2010 og 2011 og fra ultimo 2012 anvendes en dødelighed, der er fastsat ud fra Finanstilsynets benchmark for dødelighed. For mændene anvendes den estimerede modeldødelighed, da de mandlige medlemmer og pensionister har en lavere dødelighed end benchmark, mens der for kvinderne anvendes benchmarkdødeligheden, som synes at stemme overens med den observerede dødelighed for kvindelige medlemmer og pensionister.

Kapitalplanlægning skal sikre, at pensionskassen opbygger og vedligeholder kapitalgrundlaget i takt med væksten i de pensionsmæssige hensættelser. Egenkapitalen opbygges via dens egen andel af investeringsafkastet og en risikoforrentning, som er en andel af det realiserede pensionstekniske resultat, jf. afsnittet om "Egenkapital og resultat anvendelse". Opbygning af medlemmernes kollektive bonuspotentialer indgår i kapitalplanlægningen og bidrager til en mere stabil egenkapitaludvikling. Fastsættelsen af størrelsen af pensionisttillægget er også en del af kapitalplanlægningen og giver medlemmerne mulighed for at få "tilbagebetalt" en andel af kapitalgrundlaget i takt med pensionsudbetalingerne, fordi nedsparingsperioden gradvist reducerer pensionskassens pensionsforpligtelse og dermed risikobelastning.

I forbindelse med større dispositioner i investerings- og afdækningsaktiverne sker altid en risikomæssig og solvensmæssig vurdering. Investeringspolitikken omfatter også et beredskab til at kunne foretage betydelige reduktioner af de finansielle risici. Derfor har pensionskassen en præference for investeringer i relativt let omsættelige aktiver, og pensionskassen har sikret sig adgang til at kunne anvende afledte finansielle instrumenter med det formål hurtigt og omkostningseffektivt at kunne afvikle eller afdække uønskede finansielle risici. Pensionskassen er, jf. afsnittet om "Afdækningsaktiver", afdækket mod konsekvensen af rentefald, således at både pensionskassen og de enkelte afdelinger kan tåle betydelige rentefald og stadig med stor sandsynlighed leve op til de afgivne pensionstilsagn. Der foretages også periodevis afdækning af aktiekursrisici.

Pensionskassens compliancefunktion overvåger og vurderer, om koncernen har metoder og procedurer til minimering af compliancerisici (risiko for, at koncernen bliver pålagt sanktioner, lider tab af omdømme, eller at koncernen eller dens medlemmer/kunder lider væsentlige økonomiske tab som følge af manglende overholdelse af lovgivning, interne regelsæt mv.).

Løbende revurdering af arbejdsprocesser og forretningsgange bidrager til at begrænse de operationelle risici. Der er imidlertid accept af, at der er operationelle risici, idet der skal ske en afvejning mellem risici og omkostninger ved at begrænse risici. Det er således ikke målet, at der slet ikke må begås fejl, men det er målet, at fejl skal begrænses, og - ikke mindst - at der skal læres af de fejl, der begås. Der sker løbende fejl- og klageregistrering, som danner grundlag for på den ene side at begrænse operationelle risici og på den anden side fastsætte omkostningerne ved operationelle risici. Outsourcing af opgaver indgår som en del af denne proces. It-sikkerhed er sikret ved en gradvis outsourcing af koncernens samlede it-drift til Bankernes EDB Central (BEC). Outsourcingen har betydet, at det ikke er nødvendigt at have en selvstændig it-afdeling i pensionskassen på trods af koncernens vækst. Der kan kun ske outsourcing af væsentlige opgaver efter forudgående godkendelse af bestyrelsen.

Strategiske risici omfatter en vurdering af de udfordringer, som gør, at pensionskassen ikke fortsat kan levere tidssvarende pensionsprodukter, service og konkurrencedygtige formueafkast til rimelige omkostninger. De



aktuelt lave renter kombineret med nye solvensregler er aktuelt udfordringer, som pensionskassen står overfor. Det kræver, at der er tilstrækkelige ressourcer og kompetencer i organisationen til at kunne imødegå disse udfordringer. En afgørende ressource for pensionskassen er den viden, som medarbejderne repræsenterer. Pensionskassen sikrer sig i videst muligt omfang mod tab af viden i forbindelse med medarbejderafgang eller -fravær ved at have veldokumenterede forretningsgange.

Etableringen af Lægernes Pensionsbank i 1992 og den efterfølgende gunstige udvikling har betydet, at pensionskassen og banken høster administrative stordriftsfordele, som omsættes i omkostningsreduktioner og øget driftsmæssig sikkerhed, fx ved at der sker en øget kompetenceopbygning - herunder i form af øget personale - på centrale funktioner.

#### USIKKERHED VED INDREGNING OG MÅLING

De anvendte skøn i relation til opgørelse af aktiver og forpligtelser er baseret på forudsætninger, som ledelsen vurderer, er forsvarlige, men som er forbundet med usikkerhed.

De væsentligste områder omfatter de pensionsmæssige hensættelser og de finansielle aktiver, men det er ledelsens opfattelse, at de usikkerheder, som er forbundet hermed, er fyldestgørende belyst i årsrapporten.

#### Pensionsvirksomhed

##### LEVETID

Der sker i disse år en betydelig forbedring af restlevetiden, både blandt pensionskassens medlemmer og generelt i Danmark. Pensionshensættelserne opgjort til markedsværdi er beregnet ud fra dels den observerede dødelighed blandt pensionskassens medlemmer og pensionister i de sidste fem år, og dels ud fra Finanstilsynets benchmark for de forventede fremtidige levetidsforbedringer.

Den observerede dødelighed er estimeret i Finanstilsynets levetidsmodel og er dermed sat i forhold til Finanstilsynets benchmark for den observerede nuværende dødelighed for perioden 2008-2012.

Samlet betyder den opdaterede statistik og de ændrede skøn over levetidsforbedringerne, at den forventede levetidsforbedring på langt sigt for fx en 60-årig kvinde er ca. 0,82 måned om året og for en 60-årig mand ca. 1,06 måned om året. Restlevetiden for en 60-årig kvinde i 2013 er 27,25 år og for en 60-årig mand 25,95 år.

I tegningsgrundlaget, som er det beregningsgrundlag, der bruges til at beregne pensionerne, er der fortsat sikkerhed i antagelserne om restlevetid i ordninger med betinget ydelsesgaranti, hvor forudsætningerne blev justeret 1. november 2009.

I ordninger med ydelsesgaranti er der derimod ikke sikkerhed i antagelserne om restlevetid i tegningsgrundlaget. Der må derfor forventes underskud i disse ordninger, hvis afkastet ikke er tilstrækkeligt stort til både at dække udgifterne til kontorente og den stigende restlevetid. Af den grund forventer pensionskassen ikke, at kontorenten vil kunne overstige grundlagsrenten på 3 - 4 pct. i ordninger med ydelsesgaranti.

#### BONUS, KONTORENTER OG PENSIONISTILLÆG

Alle pensionsordninger har ret til bonus. Reglerne for, hvordan bonus beregnes og tilskrives, fremgår af det tekniske grundlag. Reglerne kan ændres med virkning for bonustilskrivning fremover.

Bonus gives kun, hvis der er overskud eller forventes overskud i en gruppe. Bonus kan gives som rentebonus, omkostningsbonus eller risikobonus. Risikobonus kan være negativ. Det er tilfældet for de grupper, hvor der er underskud på levetidsantagelserne, fordi alderspensionen og ægtefællepensionen skal udbetales i flere år end forventet.

Bonussatserne og satserne for de forskellige pensionistillæg fastlægges af bestyrelsen for året. Satserne kan ændres i løbet af året, hvis pensionskassens kapitalssituation ændres.

Kontorenten er den samlede rentesats (grundlagsrente plus rentebonus), der tilskrives det enkelte medlems formueandel, jf. tabel 12.

**Tabel 12. Kontorenter på de enkelte medlemmers formueandele i de forskellige afdelinger, pct.**

	2009	2010	2011	2012	2013
LP					
PAL-skattepligtig formue	2,00-3,50	2,00-4,00	2,00-4,00	2,00-4,00	2,00-4,00
PAL-skattefri formue		2,35-4,71	2,35-4,71	2,35-4,72	2,35-4,72
LPUA					
PAL-skattepligtig formue	2,00-4,00	2,00-4,00	2,00-4,00	1,00-4,00	1,00-4,00
PAL-skattefri formue	2,00-4,00	2,35-4,71	2,35-4,71	1,18-4,72	1,18-4,72
LE					
PAL-skattepligtig formue	3,50	3,00	3,00	3,00	3,00
PAL-skattefri formue		3,53	3,53	3,54	3,54
LR					
PAL-skattepligtig formue	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00
PAL-skattefri formue		2,35	2,35	1,18	1,18

PAL: Pensionsafkastskatteloven.

I 2013 er der tilskrevet risikobonus i form af rabat på forsikringspræmien ved invaliditet både i garanterede ordninger og i ordninger med betinget ydelsesgaranti. I ordninger med betinget ydelsesgaranti er der i 2013 ligeledes givet risikobonus i form af rabat på forsikringspræmien ved død, mens der i garanterede ordninger er givet negativ bonus for de ældre aldersgrupper.

Der udbetales et pensionisttillæg som et tillæg til de løbende pensioner i de nye ordninger med betinget ydelsesgaranti, jf. tabel 13. I 2013 var pensionisttillægget 12 pct. i LP. I afdeling LE var pensionisttillægget uændret 10 pct. pr. 1. januar 2013, men blev nedsat til 5 pct. pr. 1. juli 2013. I afdeling LR udbetales uændret et pensionisttillæg på 4 pct. som andel af særlige bonushensættelser type A.

**Tabel 13. Pensionisttillæg i de enkelte afdelinger, pct.**

	2009	2010	2011	2012	2013
LP <sup>1)</sup>	9,0	12,0	12,0	13,0/0,0	12,0/0,0
LPUA <sup>2)</sup>	12,0	12,0	12,0	12,0/0,0	0,0
LE <sup>3)</sup>	13,0	18,0/22,0	18,0	18,0/10,0	10,0/5,0
LR	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0

<sup>1)</sup> For ordninger med en lavere grundlagsrente end 3,5 pct. udbetales endvidere fra 1. januar 2000 et aldersafhængigt tillæg for at hæve pensionen til et niveau, der svarer til en højere grundlagsrente. Til og med 2009 finansieredes tillægget af egenkapitalen. For 2010 omfatter tillægget kun for invalidepensionister under 60 år. Fra og med 2010 er tillægget ændret, så det er valgfrit og betales af pensionshensættelsen for den enkelte pensionist.

<sup>2)</sup> Med virkning fra 1. maj 2012 udbetales pensionisttillægget kun til de nye ordninger med betinget garanti.

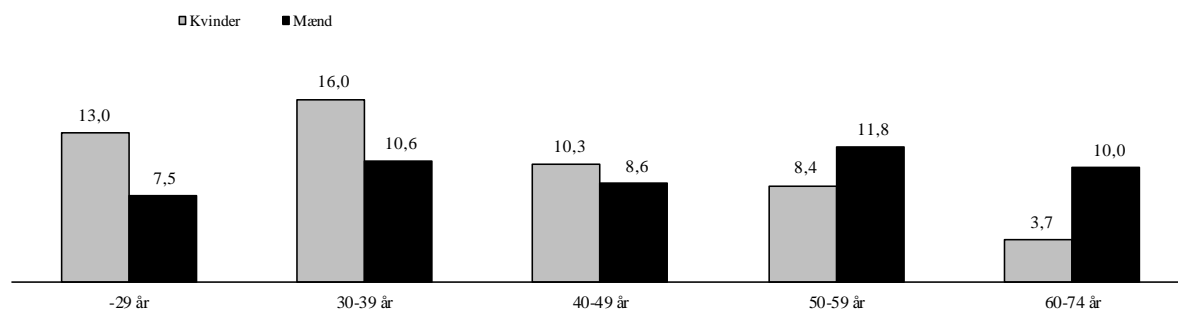
<sup>3)</sup> I Lægemes Enkekasse er pensionisttillægget i flere år blevet reguleret både 1. januar og 1. juli.

## MEDLEMMER

Ved udgangen af 2013 havde pensionskassen i afdelingerne LP og LPUA 31.192 ikke-pensionerede medlemmer (inklusive studerende) og 7.873 pensionister. Udviklingen gennem de sidste fem år fremgår af bilag 4, "Udviklingen i antal medlemmer og pensionister". De lægestuderende, der arbejder som lægevikarer eller sygeplejevikarer, blev optaget som medlemsgruppe med opsparingskonto i 2006 og udgjorde 5.641 ultimo 2013.

De ikke-pensionerede medlemmer ultimo 2013 er ligeligt fordelt på mænd og kvinder, jf. figur 2.

Figur 2. Ikke-pensionerede medlemmers fordeling på køn og alder ultimo 2013, pct.



Af pensionskassens medlemmer er 19.818 omfattet af gruppeforsikring (kritisk sygdom).

Ser man alene på de bidragsbetalende medlemmer, udgør de 22.180 ultimo 2013. Deres fordeling på kollektiv overenskomst mv. fremgår af tabel 14.

Tabel 14. De bidragsbetalende medlemmers fordeling (ekskl. medlemmer med opsparingskonto), ultimo.

	2009	2010	2011	2012	2013
Unge læger	10.443	10.831	11.179	11.176	11.158
Alment praktiserende læger	3.569	3.560	3.537	3.554	3.452
Praktiserende speciallæger	289	284	280	285	286
Overlæger, kliniske professorer og lektorer	5.702	5.863	5.888	6.076	6.293
Bidragsbetalende iht. kollektiv overenskomst, i alt	20.003	20.538	20.884	21.091	21.189
Selvbetalere	922	893	900	861	867
Privat ansatte	78	79	73	71	72
Selvstændige	73	65	61	52	52
Individuelt optagne, i alt	151	144	134	123	124
Bidragsbetalende i alt	21.076	21.575	21.918	22.075	22.180

#### PENSIONSORDNINGER

Alle pensionsbidrag indbetales til afdelingen LP.

Pensionsbidrag til afdelingen LP, der indbetales efter 1. januar 1993, indbetales til:

Pensionsordning 1:

- Alders- og invalidepension
- 60 pct. ægtefælle- eller samleverpension (eller engangsydelse ved død på 240 pct., hvis der ved død før det 67. år og før alderspensionering ikke efterlades en pensionsberettiget ægtefælle eller samlever)
- 20 pct. børnepension.

eller til:

Pensionsordning 2:

- Alders- og invalidepension
- Engangsydelse ved død (før alder 67 år og før alderspensionering)
- 20 pct. børnepension.

For medlemmer med opsparingskonto indbetales pensionsbidraget dog til en ordning uden risikodækning ved død eller invaliditet. Når et medlem med opsparingskonto får sin lægeeksamen eller får varig dansk autorisation, ændres ordningen til den almindelige pensionsordning 1 eller pensionsordning 2.

55 pct. af de medlemmer, der siden 1993 har haft mulighed for at vælge mellem pensionsordning 1 og 2, har valgt ordning 1. 50 pct. af kvinderne og 60 pct. af mændene har valgt pensionsordning 1. I alt 171 medlemmer skiftede pensionsordning i 2013. Fordelingen mellem de to ordninger er stort set uændret for både mænd og kvinder.

Siden 1. januar 1999 har medlemmerne haft mulighed for ved alderspensionering før folkepensionsalderen at vælge en forhøjet pension, der til gengæld bliver nedsat, når folkepensionsalderen nås. I 2013 har 14 - svarende til 2,4 pct. af alle nye alderspensionister - benyttet sig af denne mulighed.

Siden 1. januar 2005 har der været forsikringsdækning ved udvalgte kritiske sygdomme for alle medlemmer, der ikke er fyldt 65 år, og som enten er bidragsbetalende eller har bidragsfri dækning svarende til et medlemsbidrag, der mindst udgør det af generalforsamlingen fastsatte almindelige medlemsbidrag. Forsikringssummerne udgør 150.000 kr. for medlemmer under 60 år og 115.000 kr. for medlemmer mellem 60 og 65 år. I alt 58 medlemmer har i 2013 fået udbetalt forsikringssummen.

Siden 1. juli 2005 har der været mulighed for at tegne ophørende livrenter med indskud. Med virkning fra 1. september 2009 udstedes dog ikke længere tilbud om indbetaling til denne afdeling. I stedet tilbydes medlemmerne at tegne livsvarige livrenter via pensionskassens samarbejde med AP Pension.

#### MEDLEMSSERVICE

I 2013 har administrationen arbejdet med digitalisering af medlemskommunikation og nyhedsformidling.

I foråret 2013 blev den nye medlemsportal Min pension introduceret med NemID som adgangskontrol. I medlemsportalen kan medlemmerne finde information om afkast og omkostninger samt se sin dækning ved alderspension, invaliditet og død. Konsekvensen af at skifte ordning kan beregnes, ligesom medlemmerne kan få at vide, hvad det betyder, hvis indbetalingen til pension eller tidspunktet for pensionering ændres.

I efteråret 2013 har pensionskassen fået ny hjemmeside. Der er lagt vægt på en overskuelig og brugervenlig struktur og navigation.

På hjemmesiden informeres løbende om aktuelle emner, ligesom det er muligt at rekvirere informationsmateriale og blanketter fra pensionskassen og banken.

I medlemsbladet "Lægernes Pensionsnyt" offentliggøres løbende informationer af almen interesse om pensionskassen og -banken. I 2013 udsendte pensionskassen to numre af "Lægernes Pensionsnyt", og bladet er også tilgængeligt på pensionskassens hjemmeside. I 2014 suppleres med et digitalt nyhedsbrev til de korte, aktuelle nyheder.

Administrationen arbejder hen imod en fuldstændig digitalisering af kommunikationen med medlemmerne. Det betød i første omgang, at medlemmerne i 2013 ikke længere modtog pensionsoversigten på papir, men fik oversigten over pensionen i den nye medlemsportal Min pension via hjemmesiden. Næste fase omfatter digital distribution af de 100.000 breve, som pensionskassen udsender hvert år, via en e-Boks løsning.

Pensionskassen og banken er tilsluttet PensionsInfo. I 2013 søgte 9.963 af pensionskassens medlemmer oplysninger om deres pension via PensionsInfo, og medlemmerne foretog i alt 31.950 opslag.

I 2013 arbejdede pensionskassen videre med Falck Healthcare om bistand til nuværende og kommende invalidepensionister. Formålet med Falck Healthcare-konceptet er at fastholde eller hjælpe medlemmerne

tilbage på arbejdsmarkedet gennem en målrettet tværfaglig indsats og dermed mindske udbetalingen af invalidepension fra pensionskassen.

Pensionskassen har desuden et samarbejde med stresscentret Kalmia om støtte til medlemmer, der rammes af behandlingskrævende stress. Forløbet hos Kalmia - der skal ses som et supplement til det eksisterende behandlingssystem - er ment som et forebyggende tilbud fra pensionskassen til medlemmerne, som skal kunne tilbydes, når det enkelte medlem er havnet i en stressramt situation og har søgt om invalidepension.

Pensionskassen har i slutningen af 2013 evalueret samarbejdet med Falck Healthcare og Kalmia og besluttet at fortsætte samarbejdet i en fem-årig periode.

Derudover yder pensionskassen tilskud til alkoholfvænnning, med henblik på at afværge, at et medlem bliver invalid.

Pensionskassen har to medlemskonsulenter, der afholder individuelle møder med medlemmerne, varetager kursusvirksomhed og deltager i relevante lægeorienterede arrangementer. Samtlige aktiviteter er landsdækkende.

Medlemmerne har adgang til et personligt møde, som kan bestilles via pensionskassens hjemmeside, og der er etableret faste mødedage hos lægekredsforeninger i regionerne. Hvis medlemmerne ønsker det, kan de på pensionsmødet få rådgivning om bankens Porteføljepleje. Det har mange medlemmer benyttet sig af. I 2013 blev der afholdt 833 individuelle medlemsmøder og 525 telefonmøder, dvs. i alt 1.358 møder, mod 1.446 i 2012.

Ud over de individuelle møder med medlemmerne varetager eller deltager pensionskassens medlemskonsulenter i møde- og kursusaktiviteter. Aktiviteterne omfatter 50+ -, 40+ - og pensionsmøder på hospitaler, orienteringsmøder i eget regi, kurser i regi af Lægeforeningen/delforeninger, lægedage i de enkelte regioner samt møder med efteruddannelsesgrupper i alle regioner.

## **Investeringsvirksomhed**

### **DE FINANSIELLE MARKEDER**

2013 blev et år med høje afkast på aktier og virksomhedsobligationer med lav kreditværdighed og lave afkast på de mest sikre obligationstyper. Globale aktier gav et afkast målt i danske kroner på 17,5 pct., og særligt aktier i USA, Japan og Danmark steg kraftigt. Virksomhedsobligationer med lav kreditværdighed (high yield) gav et afkast på 7,5 pct., mens afkastet på de danske stats- og realkreditobligationer blev - 0,1 pct. på grund af stigende renter.

Trods en start med politisk uro ved det italienske valg og bankkrise i Cypern har 2013 markeret sig som det år, hvor euro-krisen i høj grad var på retur. Det skyldes den europæiske centralbanks (ECB) vidtrækkende initiativer i midten af 2012. På det tidspunkt søsatte ECB et program, der forpligtede ECB til at købe ubegrænsede mængder af korte statsobligationer i lande, som samtidig forpligtede sig til at følge en økonomisk plan. Indtil nu har der ikke været gjort brug af programmet, men den stabiliserende effekt har alligevel været meget stor. Det har medført faldende renter og stigende aktiekurser i kriseramte lande i Sydeuropa og Irland.

En anden positiv faktor i 2013 har været et selv bærende opsving i USA med stigende boligpriser, stigende byggeaktivitet og faldende ledighed. Den amerikanske banksektor er også blevet velkapitaliseret, hvilket betyder, at bankerne kun i begrænset omfang holder tilbage med långivningen til virksomheder og private.

Håndteringen af eurokrisen og tegnene på et selv bærende opsving i USA har været afgørende for, at de mest risikofyldte aktiver har givet de højeste afkast.

Udviklingen i emerging markets-landene har været anderledes. Væksten i disse lande har været høj de senere år, hvilket har tiltrukket mange investorer. I 2013 begyndte flere investorer dog at stille spørgsmålstegn ved holdbarheden af denne vækst, som fx i Kina og Brasilien, hvor væksten har været drevet af stor kreditvækst og kraftigt stigende boligpriser. Samtidig var der en generel tendens til, at de tidligere meget store overskud på betalingsbalancen i emerging markets var på retur. Da investorerne på den baggrund begyndte at trække penge ud, satte det sit negative præg på afkastene på aktie- og obligationsmarkederne i emerging markets.

Fra midten af året steg renterne, som følge af nye signaler fra den amerikanske centralbank. Banken meddelte, at den sandsynligvis ville mindske obligationsopkøbene som følge af bedringen i den amerikanske økonomi. Det førte til meget kraftige rentestigninger især i USA, hvor den 10-årige rente steg fra 1,6 pct. i starten af maj 2013 til 3,0 pct. i starten af september. De store rentestigninger gjorde dog et så stort indtryk på den amerikanske centralbank, at den i september overraskende valgte alligevel ikke at ændre sit opkøbsprogram. Denne melding fik stoppet rentestigningerne på obligationsmarkedet.

Samlet set steg renten i USA på 10-årige statsobligationer med 1,2 pct.point i løbet af 2013, og i Tyskland blev rentestigningen på 0,6 pct.point. De stigende lange renter påvirkede obligationsafkastet negativt.

**Figur 3. Udviklingen på aktie- og obligationsmarkedet i 2013.**



Kilde: Ecowin

#### FORMUEFORVALTNING

Pensionskassens aktiver er opdelt i investerings- og afdækningsaktiver.

Investeringsaktiverne forvaltes ud fra en målsætning om at opnå det størst mulige formueafkast under hensyntagen til de risici, der løbes ved forskellige typer af investeringer. Den overordnede sammensætning af investeringsaktiverne på aktier, obligationer, ejendomme, kreditinvesteringer, råvarer mv. fastsættes ud fra vurderinger af den økonomiske udvikling samt analyser af de enkelte aktivtypers forventede afkast, risiko og samvariation med andre aktivtyper. Der kan afviges fra den overordnede aktivsammensætning, hvis det vurderes at være fordelagtigt ud fra en markedsvurdering.

Afdækningsaktiverne skal sikre en stabil udvikling i pensionskassens kapitalgrundlag, som omfatter egenkapital og en del af de bonuspotentialer, som indgår i pensionshensættelserne. Renteafdækningen sammensættes ud fra de fremtidige pensionsforpligtelsers tidsmæssige fordeling med det formål at neutralisere renterisikoen fra pensionshensættelserne. Der vil også periodevist anvendes aktieafdækning til at beskytte kapitalberedskabet.

#### INVESTERINGSAKTIVER

I forvaltningen af investeringsaktiverne sondres der mellem børsnoterede investeringsaktiver og illikvide investeringsaktiver.

Bestyrelsen fastlægger det strategiske benchmark for de børsnoterede investeringsaktiver, som er sammensat af forskellige typer af aktier og obligationer. Til hver type af aktier eller obligationer er der endvidere knyttet et såkaldt benchmark, som udtrykker markedsafkastet for denne aktivtype. Det faktisk opnåede afkast af de enkelte aktivtyper måles mod dette benchmark, når årets opnåede formueafkast skal vurderes. Hvis man anvender aktiv forvaltning er målsætningen, at det faktiske afkast skal være højere end benchmark.

Der kan – inden for visse grænser – afviges fra formuesammensætningen i det strategiske benchmark, hvis det skønnes at være fordelagtigt ud fra et investeringsmæssigt synspunkt. Det kan enten ske ved anvendelse af afledte finansielle instrumenter eller dispositioner i de underliggende porteføljer.

Pensionskassens børsnoterede investeringsaktiver er opdelt i en række porteføljer ultimo 2013:

- Nominelle obligationer med mandat til investering i stats- og realkreditobligationer denomineret i danske kroner og euro forvaltes i tre afdelinger i Lægernes Pensionsinvestering. Der forvaltes også et internt rentemandat, som styrer den overordnede renterisiko.
- Globale indeksobligationer forvaltes i en afdeling af Lægernes Pensionsinvestering.
- Investment grade-obligationer (erhvervsobligationer med høj kreditvurdering) udstedt af europæiske og amerikanske virksomheder forvaltes eksternt af en investeringsrådgiver gennem Lægernes Pensionsinvestering.
- High yield-obligationer (erhvervsobligationer med lav kreditvurdering) udstedt af europæiske og amerikanske virksomheder forvaltes eksternt af en investeringsrådgiver gennem Lægernes Pensionsinvestering.
- Emerging markets-obligationer (obligationer udstedt af stater og statslige myndigheder uden for OECD-området) forvaltes af to eksterne rådgivere gennem en eksternt investeringsforening.
- Investeringerne i børsnoterede aktier sker med udgangspunkt i et globalt investeringsunivers. Porteføljerne er fordelt på globale, regionale og sektor forvaltningsmandater. Dertil kommer enkelte specialmandater, hvor investeringsuniverset er mere fokuseret på mindre selskaber eller sektorer. Det tilstræbes at dække det samlede investeringsunivers gennem en række aktiemandater for at sprede de forvaltningsmæssige risici og opnå fleksibilitet i sammensætningen af den samlede aktiebeholdning. Aktiemandaterne forvaltes via 13 afdelinger i Lægernes Pensionsinvestering, fem eksterne investeringsforeninger og et internt forvaltet mandat.
  - 13 af afdelingerne forvaltes aktivt med en målsætning om at skabe et merafkast efter investeringsomkostninger i forhold til en passiv indeksbaseret portefølje.
  - Fem afdelinger er såkaldte passive indeksbaserede porteføljer med lave investeringsomkostninger, hvor afkastet med stor sikkerhed modsvarer markedsudviklingen målt ved toneangivende aktieindeks.
  - Et internt forvaltet sektormandat med det formål at skabe et positivt afkast.

Illikvide investeringsaktiver omfatter aktivtyperne unoterede aktier, kreditinvesteringer, ejendomme og pantebreve:

- Størstedelen af de unoterede aktier forvaltes gennem eksterne fonde, hvor investeringerne spredes på en lang række forskellige selskaber, industrisektorer og regioner. Ultimo 2013 var der foretaget investeringer i 15 private equity-fonde. Dertil kommer investeringen i Lægernes Pensionsbank. Pensionskassen har senest afgivet tilsagn til en dansk fond, som investerer i små og mellemstore virksomheder i Danmark.
- Ejendomsinvesteringerne i Danmark sker via direkte ejerskab, i partnerskab med andre pensionskasser eller via ejendomsfonde. Alle udenlandske ejendomsinvesteringer sker via ejendomsfonde. Pensionskassen har investeret i otte fonde. Investeringerne i disse fonde sker i fællesskab med andre institutionelle investorer.
- Der er investeret i syv kreditfonde, og der er samtidig ydet lån til et ejendomsselskab, som er delvist ejet af pensionskassen. To fonde har en investeringsstrategi, der går ud på at investere i kreditobligationer udstedt af virksomheder, der vurderes at have behov for at omlægge deres

kapitalstruktur for at forblive levedygtige. En fond investerer i misligholdte låneporteføljer, som købes fra banker og andre finansieringsinstitutioner. Derudover er der afgivet tilsagn til to ejendomskreditfonde, som fokuserer på at yde finansiering til ejendomme, der ikke kan opnå normal realkreditfinansiering. To kreditfonde investerer i lån til virksomheder, der ikke kan rejse kapital via det traditionelle kapitalmarked, men må gå til banker og alternative kreditfonde.

- Pantebrevsbeholdningen er en afviklingsporteføje.

Pensionskassen afdækker som udgangspunkt valutakursrisikoen i dollar, yen og pund, og i visse tilfælde afdækkes flere valutaer. Der er mulighed for at afvige fra de centrale rammer for valutakursafdækning, hvis det ud fra en investeringsmæssig vurdering anses for fordelagtigt.

#### AFDÆKNINGSAKTIVER

Afdækningsaktiverne skal beskytte kapitalberedskabet (egenkapital, kollektive bonuspotentialer og bonuspotentialer på fripolicydelser) mod de udsving i værdien af pensionshensættelserne, som påvirkes af ændringer i renteniveauet (parallelskift i rentestrukturen) og ændringer i rentestrukturen.

Det er primært de pensionshensættelser, som modsvarer garanterede ydelser og bonuspotentialer på fremtidige medlemsbidrag, der helt eller delvist afdækkes.

Renteafdækning reducerer pensionskassens kapitalkrav og skaber råderum til, at investeringsaktiverne kan tilrettelægges alene ud fra markedsmæssige vurderinger af afkastforventninger og tilhørende risici.

I kontorentegrupper på et garanteret grundlag foretages som udgangspunkt en fuldstændig renteafdækning. Renteafdækning af kontorentegrupper på betinget grundlag foretages som udgangspunkt ikke. I perioder med ekstraordinært lave renteniveauer kan der dog ske en midlertidig renteafdækning for at beskytte egenkapitalen, dog kun indtil der er grundlag for at nedsætte grundlagsrenten, eller indtil renteniveauet igen stiger.

Der er fastsat mulighed for at tilpasse renteafdækningen til forventninger til renteutviklingen med det formål, at forvaltningen skal bidrage til at forøge kapitalberedskabet i sammenligning med en passiv totalafdækning af renterisikoen fra pensionshensættelserne.

Til afdækningen mod rentefald anvendes stats- og realkreditobligationer, renteswaps og -swaptioner samt korte obligationer. Til beskyttelse mod store rentestigninger, som medfører tab på renteafdækningsaktiverne og egenkapitalen, men som modsvares af tilsvarende stigning i bonuspotentialer på fripolicyer, kan pensionskassen erhverve payer-swaptioner.

Der vil også periodevist anvendes aktieafdækning til at beskytte kapitalberedskabet. Der anvendes både aktiefutures og aktieoptioner i aktieafdækningen.

#### FORMUEAFKAST

Pensionskassens afkast af investeringsaktiverne blev i 2013 på 8,3 pct. før skat, jf. tabel 15.

Det samlede afkast (N1) af investeringsaktiver og afdækningsaktiver blev i 2013 på 6,6 pct. før skat.

**Tabel 15. Formueafkast før pensionsafkastskat, pct.**

	2009	2010	2011	2012	2013	Gennemsnit pr. år 2009-2013
	pct.	pct.	pct.	pct.	pct.	
Investeringsaktiver	19,5	12,4	-0,6	12,5	8,3	10,2
Samtlige aktiver (inkl. aktie- og renteafdækningsaktiver)	9,7	11,4	11,6	8,4	6,6	9,5

Afkastet af investeringsaktiverne er sammensat af afkastet af børsnoterede investeringsaktiver og illikvide investeringsaktiver samt afkastet fra valutaafdækning af de samlede investeringsaktiver. Afkastet af de



børsnoterede investeringsaktiver (tidsvægtet afkast) vurderes i forhold til det strategiske benchmark, jf. tabel 16.

**Tabel 16. Sammensætning af børsnoterede investeringsaktiver og afkast før skat i forhold til benchmark i 2013, pct.**

	Andel, pct.			Andel, pct Benchmark	Afkast, pct. p.a.	
	Primo	Ultimo	Benchmark		Benchmark	Faktisk
Nominelle obligationer	17,7	25,2 <sup>1)</sup>	Referenceportefølje	20,0	-0,1	0,7
Indeksobligationer	3,0	2,2	Barcap World Inflation Linked	5,0	-5,8	-5,2
High yield- og emerging markets-obligationer	16,4	14,5 <sup>2)</sup>	Referenceportefølje	15,0	-3,2	-2,4
Investment grade-obligationer	6,9	8,0	Barclays Global aggregate credit	10,0	-0,6	0,7
<b>Børsnoterede obligationer i alt</b>	<b>44,0</b>	<b>49,9</b>		<b>50,0</b>	<b>-1,7</b>	<b>-0,7</b>
Globale aktier	16,5	16,6	MSCI World	40,0	17,5	19,1
Europæiske aktier	8,2	6,1	MSCI Europa	0,0	19,8	20,0
Amerikanske aktier	14,1	12,9	MSCI USA	0,0	26,1	25,6
Asiatiske aktier	2,2	3,2	MSCI Pacific	0,0	13,1	13,3
Emerging market-aktier	10,4	7,7	MSCI Emerging Markets	7,5	-6,8	-12,1
Small cap	1,6	1,6	MSCI World Small Cap	2,5	26,6	29,3
Øvrige aktier	2,9	2,0	MSCI World	0,0	17,5	-1,7
<b>Børsnoterede aktier i alt</b>	<b>56,0</b>	<b>50,1</b>		<b>50,0</b>	<b>14,0</b>	<b>13,9</b>
<b>Børsnoterede investeringsaktiver i alt</b>	<b>100</b>	<b>100</b>		<b>100</b>	<b>5,9</b>	<b>6,8</b>

Anm: Afkastene (faktisk og benchmark) er tidsvægtede afkast.

<sup>1)</sup> 60% Nordea DK Mortgage combined og 40% DK Govt CM 5 yr.

<sup>2)</sup> 50 % J.P. GBI-EM global diversified og 50 % J.P Morgan Global High Yield.

Pensionskassen opnåede i 2013 et afkast før skat af de børsnoterede investeringsaktiver på 6,8 pct. især på grund af høje afkast på aktier. Afkastet var 0,9 pct.point højere end strategisk benchmark, hvilket skyldes overvægt af aktier, overvægt af amerikanske og europæiske aktier i aktieporteføljen og overvægt af high yield obligationer i obligationsporteføljen. Omvendt bidrog den aktive forvaltning blandt pensionskassens aktieforvaltere negativt. Pensionskassen har gennem mere end et årti haft et årligt merafkast på knap 1,7 pct.point i forhold til strategisk benchmark for de børsnoterede investeringsaktiver på grund af en aktiv investeringsforvaltning.

De børsnoterede obligationer gav i 2013 et afkast på -0,7 pct., hvilket er 1,0 pct.point højere end benchmarkafkastet på -1,7 pct. Det skyldes primært en overvægt af high yield obligationer på bekostning af indeksobligationer og emerging markets obligationer. Den aktive forvaltning i obligationsporteføljerne har bidraget marginalt positivt.

De børsnoterede aktier gav i 2013 et afkast på 13,9 pct., hvilket er omtrent på niveau med benchmarkafkastet på 14,0 pct. De aktivt forvaltede aktieporteføljer har leveret et afkast under benchmark, mens overvægt af amerikanske og europæiske aktier på bekostning af emerging markets aktier i forhold til benchmark har bidraget positivt.

De illikvide investeringsaktiver omfatter ejendomme, private equity og kreditinvesteringer. Det samlede afkast var 4,6 pct. og lå dermed under afkastet for de børsnoterede investeringsaktiver. Det skyldes lave afkast på ejendomme, som udgør størstedelen af porteføljen. Hvis investeringen i Lægernes Pensionsbank medtages i afkastet for illikvide investeringsaktiver, er det samlede afkast 4,8 pct.

Da den danske krone blev styrket i løbet af 2013 over for dollar, pund og yen, gav valutaafdækningen et betydeligt positivt bidrag. Ud af det samlede afkast på 8,3 pct. for investeringsaktiverne stammer knap 2 pct.point fra valutaafdækningen.

Aktieafdækning blev anvendt i 2013 for at mindske den markedsmæssige risiko for pensionskassen. Det gav et mindre tab, da aktiemarkedet steg i 2013.

Renteafdækningen gav et mindre tab i 2013, da de lange renter steg. Renteafdækning blev håndteret således, at renterisikoen på de garanterede grundlag i størstedelen af året var stort set fuldt afdækket. Periodevist var

afdækningen lavere end 100 pct., hvilket har reduceret tabene af renteafdækningen i forhold til fuld afdækning, hvilket har øget pensionskassens egenkapital. Renterisikoen for de betingede grundlag har ikke været afdækket i 2013.

## **LÆGERNES PENSIONS BANK**

### **Bankvirksomhed**

Bankens forretningsområde er at drive bankvirksomhed for en kundegruppe fastlagt af bankens bestyrelse og bankens ejer, pensionskassen. Fastlæggelse eller ændringer af bankens forretningsområde og/eller kundekreds samt retningslinjerne for bankens markedsføring og investeringspolitik besluttet af generalforsamlingen. Banken skal tilbyde de udlånsprodukter, som den almindelige læge/speciallæge normalt har brug for, såvel i praksissfæren (erhverv) som i privatsfæren.

Banken kan tiltrække kunder fra pensionskassens medlemskreds, hvilket betyder, at banken har mindre omkostninger til markedsføring end andre pengeinstitutter. Kundernes kreditbonitet er højere end gennemsnittet for almindelige danske privat- og erhvervs-kunder. Det betyder, at banken har færre tab på udlån til sine kunder end andre pengeinstitutter.

Banken er specialiseret i at betjene læger - både som privatkunder og erhvervs-kunder. Banken har ingen filialer, men drives som en direkte bank, hvor al kundekontakt foregår ved brug af selvbetjenings-systemer, herunder hjemmeside, netbank, mobilbank, pr. telefon eller traditionel brevkorrespondance. Stordriftsfordelene ved drift af pensionskassen og banken inden for samme koncern udnyttes i størst mulig grad, og der outsources, hvor det forekommer relevant. De lavere omkostninger, som følger af forretningsmodellen, bidrager til, at banken kan tilbyde konkurrencedygtige rentesatser og gebyrer.

55 pct. af pensionskassens medlemmer er kunder i banken.

### **Udsigter for 2014**

Banken har i flere år fokuseret på at opbygge forretningsområderne Porteføljepleje og formidling af Totalkreditlån. Fælles for de to forretningsområder er, at de ikke er kapitalbelastende, og at de i et vist omfang vil være balancereducerende.

I Porteføljepleje udgjorde formuen under forvaltning ultimo 2013 3.263 mio. kr. I 2014 forventes en afdæmpet stigning i formuen under forvaltning. Det skyldes den nye skattereforms mulighed for - før tid - at afregne afgiften på kapitalpensionsmidler. For at modvirke dette forhold vil der i 2014 blive sat fokus på, at Porteføljepleje ud over pensionsopsparing også kan anvendes til frie midler, opsparing i virksomhedsordningen samt formueforvaltning for foreninger og fonde.

De samlede realkreditlån, hvor banken har påtaget sig rådgivningen på vegne af Totalcredit, udgør ved årsskiftet 2.665 mio. kr. Der forventes også i 2014 en markant vækst.

Banken har opbygget særlig ekspertise på en række områder. Ud over praksisfinansiering er der tale om Totalkreditlån, andelsboligfinansiering, forældre køb samt Porteføljepleje, hvilket forventes at bidrage til en fortsat stigning i det samlede forretningsomfang med bankens kunder.

Banken arbejder med at digitalisere sine kundevedtatte processer, herunder lånedokumenter, pensionsdokumenter og investeringsaftaler. Dette arbejde vil fortsætte i 2014 med det mål, at flest mulige af de skriftlige aftaler mellem kunde og bank kan indgås digitalt. Herved opnås effektivitetsgevinster for både kunden og banken.

Det forventes således, at banken i kraft af sit produktudbud og sin prissætning fortsat vil kunne tiltrække nye kunder. Dertil vil forretningsomfanget med eksisterende kunder blive søgt udvidet.

I 2014 forventes et mindre fald i balancen. Samarbejdet med Totalkredit og udviklingen i rentemarkederne, som har betydet, at realkreditlån nu har en væsentlig lavere rente end tilsvarende bankprodukter, dæmper væksten i bankens udlån til bolig. Dertil omlægges puljemidler (der indgår i balancen) til Porteføljepleje (der ikke indgår i balancen). Målsætningen er dog en vækst i bankens samlede forretningsomfang med kunder. Forretningsomfang med kunder defineres som indlån, udlån, garantier, Totalkreditlån samt markedsværdien af depoter i Porteføljepleje.

Tab og nedskrivninger på udlån forventes igen i 2014 at blive begrænsede som følge af kundernes generelt høje kreditbonitet. Bankens markedsrisici er begrænsede, og resultatpåvirkningen fra bankens beholdninger af aktier, kreditobligationer og andre risikobehæftede aktiver forventes at være beskedne, da der kun er tale om handelsbeholdninger til at understøtte aktiviteter omkring Porteføljepleje mv. Bankens egenbeholdning af obligationer er som hovedregel placeret i korte obligationer.

Det forventes, at bankens resultat før skat og ved uændret renteniveau vil blive i størrelsesordenen 2-5 mio. kr.

Baselkomiteen har vedtaget retningslinjer, der blandt andet betyder strammere kapitalkrav til pengeinstitutter. EU har offentliggjort forslag til en implementering heraf. Dette forslag benævnes CRD IV. Stramningen implementeres over en årrække.

Banken forventer i 2014 at omlægge den hybride kernekapital på 300 mio. kr. til ny hybrid kernekapital og aktiekapital i størrelsesordenen 225 til 275 mio. kr. Herved sikres det, at den hybride kernekapital opfylder alle betingelser i CRD IV, og at bankens samlede kapitalstruktur optimeres.

Det forventes, at pensionskassen i 2014 vil få et afkast i størrelsesordenen godt 10 pct. af den investerede kapital i banken. Hertil kommer, at pensionskassen opnår positive synergieffekter i størrelsesordenen 16 mio. kr. af samdriften af pensionskasse og bank.

Banken forventes også i 2014 at ligge inden for alle fem pejlemærker i Finanstilsynets tilsynsdiamant. Alle oplysninger herom offentliggøres i bankens halvårsrapport og årsrapport. Halvårsrapport og årsrapport findes på hjemmesiden.

## **Årets resultat**

Banken fik i 2013 et samlet resultat på 11,6 mio. kr. før skat. Det er 1,6 mio. kr. større end det ved halvåret forventede resultat på mellem 5 og 10 mio. kr. Afvigelsen skyldes en større indtjening på nettorenter og gebyrer, mindre udgifter til personale og administration og større nedskrivninger end budgetteret. Forsikringspræmie samt ekstraindbetalinger til Garantifonden for Indskydere og Investorer som følge af andre bankers konkurser udgjorde i 2013 10,8 mio. kr.

Pensionskassens afkast af årets vægtede investerede kapital (egenkapital og hybrid kernekapital) i banken udgjorde i 2013 10,8 pct. Afkastet omfatter overskud af bankens resultat efter skat, rentebetalinger på hybrid kernekapital samt provision og merrente - i forhold til en kort obligationsrente - på pensionskassens indlån. Hertil kommer positive synergieffekter i størrelsesordenen 16 mio. kr. af samdriften af pensionskasse og bank.

Der er udarbejdet prognoser for bankens drift, der rækker frem til og med 2018. Disse prognosetal afspejler en forventning om et afkast af den investerede kapital i banken på 10-12 pct.

Banken er ifølge [www.pengepriser.dk](http://www.pengepriser.dk), som drives af Forbrugerrådet og Finansrådet, et af Danmarks billigste pengeinstitutter. Det er vurderingen, at der for bankens kunder er opnået en besparelse, som forsigtigt anslået ud fra det samlede pengeinstitutmarked, ligger på omkring 75 mio. kr. på årsbasis.

## Balance

Den samlede balancesum var ultimo 2013 på 6.765 mio. kr. og er næsten uændret i forhold til ultimo 2012. Der er sket en ændring i sammensætningen af balancen, udlånet er steget med 46 mio. kr., og aktiver tilknyttet puljeordninger er faldet med 84 mio. kr. En række bankforretninger (udlån til bolig og puljeindlån) flyttes uden for balancen i form af eksempelvis Totalkreditlån og individuelle investeringer i værdipapirer. På trods af en uændret balance i 2013 er bankens samlede forretningsomfang med kunderne steget med 13,9 pct. til 16.262 mio. kr.

Udlån udgjorde 3.928 mio. kr. Beholdningen af værdipapirer androg i alt 1.176 mio. kr. Aktiver tilknyttet puljeordninger udgjorde 1.337 mio. kr. De samlede indlån udgjorde 6.119 mio. kr.

Bankens kapitalforhold fremgår af tabel 17.

**Tabel 17. Kapitalforhold i Lægernes Pensionsbank, mio. kr.**

	2012	2013
Egenkapital	257	258
Hybrid kemekapital	245	257
Diverse fradrag	-12	0
Kemekapital efter fradrag	490	515
Supplerende kapital	55	42
Basiskapital efter fradrag	545	557

En del af pensionskassens strategi er at drive bank, og pensionskassens medlemmer skal have fordel af banken - uanset om de er kunder eller ej. Banken har fordel af, at pensionskassen kan tilføre sin datterbank kapital, hvis det skulle blive nødvendigt, men omvendt skal der ikke være bundet for meget kapital i banken.

Bankens basiskapital udgjorde efter fradrag 557 mio. kr. Solvensprocenten er 19,1 pct. mod det lovmæssige krav på 8 pct., og det individuelle solvensbehov er på 10,9 pct.

Pensionskassen har på markedsvilkår stillet et uigenkaldeligt tidsindsud på 600 mio. kr. til rådighed for banken. Banken har ultimo 2013 udnyttet hele indlånsrammen.

## Årsrapport 2013

Der aflægges særskilt årsrapport for banken. Derudover udarbejdes særskilt risikorapport for banken. Såvel årsrapport som risikorapport er tilgængelig på pensionskassens hjemmeside. Uddrag af årsregnskab for banken fremgår af bilag 1.

## LÆGERNES PENSIONSINVESTERING

Lægernes Pensionsinvestering (LPI) er en fællesbetegnelse for Investeringsforeningen Lægernes Pensionsinvestering og LPI professionel forening.

Det overordnede formål med Lægernes Pensionsinvestering er at skabe værdi for investorerne ved at sikre et tilstrækkeligt stort investeringsunivers, vedvarende gode afkast og en omkostningseffektiv forvaltning.

Pensionskassen og banken har et tæt samarbejde med Lægernes Pensionsinvestering. Samarbejdet omfatter bl.a. distribution, markedsføring, investorrådgivning, valg og overvågning af foreningens øvrige samarbejdspartnere, herunder investeringsforvaltere, depotselskab og forvaltningsselskab, samt rådgivning og overvågning i forbindelse med foreningernes politik for socialt ansvarlige investeringer.

Pensionskassen har bestemmende indflydelse i foreningerne.

Ved udgangen af 2013 omfattede Lægernes Pensionsinvestering 32 afdelinger fordelt på 21 aktieafdelinger og 10 obligationsafdelinger samt en afdeling, der omfattede både aktier og obligationer.

Lægernes Pensionsinvestering danner i flere tilfælde ramme for et samarbejde med eksterne samarbejdspartnere om formueforvaltning og giver betydelige omkostningsbesparelser for deltagerne. Ultimo 2013 udgjorde den samlede formue i Lægernes Pensionsinvestering 73,4 mia. kr. Heraf ejer pensionskassen og banken i alt 47,4 mia. kr., og eksterne investorer - andre pensionskasser mv. og bankens kunder - ejer i alt 26,0 mia. kr.

Det er ikke blot gennem Lægernes Pensionsinvestering, at det søges at opnå store driftsfordele i formueforvaltningen. Pensionskassen har således fx indskudt i alt 3,6 mia. kr. i eksterne investeringsforeninger.

# LEDELSESPÅTEGNING

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for Lægernes Pensionskasse for 2013.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og pensionskassens aktiver og passiver, finansielle stilling pr. 31. december 2013 samt af resultatet af koncernens og pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 2013.

Ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og pensionskassens aktiviteter og økonomiske forhold, samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og pensionskassen kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Frederiksberg, den 10. marts 2014

Direktion:

---

Niels Lihn Jørgensen

Bestyrelse:

---

Mikael Rosenmejer  
(formand)

---

Marianne Ingerslev Holt

---

Peter Lindholm

---

Klaus Friis Andersen

---

Philip Bennett

---

Jesper Rangvid

---

Peter Melchior

# DEN UAFHÆNGIGE REVISORS ERKLÆRINGER

## TIL DE DELEGEREDE TIL GENERALFORSAMLINGEN I LÆGERNES PENSIONS KASSE

### PÅTEGNING PÅ KONCERNREGNSKABET OG ÅRSREGNSKABET

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Lægernes Pensionskasse for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2013. Koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalbevægelser og noter for såvel koncernen som pensionskassen. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed.

Bilag til årsrapporten, side 89-107, er ikke omfattet af vores revision.

### Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

### Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i koncernregnskabet og i årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risici for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for virksomhedens udarbejdelse af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af virksomhedens interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

### Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2013 samt af resultatet af koncernens og pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2013 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

## UDTALELSE OM LEDELSESBERETNINGEN

Vi har i henhold til lov om finansiel virksomhed gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den udførte revision af koncernregnskabet og årsregnskabet. Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet.

Frederiksberg, den 10. marts 2014

KPMG

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

---

Per Gunslev  
Statsautoriseret revisor

---

Anja Bjørnholt Lüthcke  
Statsautoriseret revisor



## DEN LÆGELIGE REVISORS PÅTEGNING

Jeg har gennemgået beretning og regnskab for Lægernes Pensionskasse for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2013 med særligt henblik på forhold, der ikke kontrolleres af de statsautoriserede revisorer eller af offentlige myndigheder.

Jeg har i den forbindelse gennemgået, hvorledes pensionskassen sikrer sig, at det etiske grundlag for pensionskassens investeringspolitik, herunder forbuddet mod at investere i rene tobaksindustrier, efterleves, og jeg finder procedurene betryggende. Jeg har konstateret, at de udgifter, der knytter sig til bestyrelsesarbejdet, er i overensstemmelse med de interne retningslinjer, der er udarbejdet, og som efter min opfattelse er rimelige.

Jeg har gennemlæst redegørelser vedrørende opfølgning på "Socialt ansvarlige investeringer", jf. bilag 3, herunder pensionskassens håndtering af investeringer i virksomheder, der er involveret i produktion af kemiske og biologiske våben, klyngebomber mv. Jeg finder pensionskassens håndtering af disse spørgsmål tilfredsstillende og i overensstemmelse med retningslinjerne.

Gennemgangen af beretning og regnskab giver i øvrigt ikke anledning til bemærkninger.

Frederiksberg, den 10. marts 2014

---

Jens Christian Hedemann Sørensen  
Lægelig revisor

# ÅRSREGNSKAB

## RESULTAT- OG TOTALINDKOMSTOPGØRELSE

1.000 KR.		PENSIONSKASSE		KONCERN	
		2013	2012	2013	2012
Note	1. januar - 31. december				
	<b>PENSIONSVIRKSOMHED</b>				
(4)	Medlemsbidrag, brutto	1.983.795	1.922.145	1.983.795	1.922.145
	<b>Medlemsbidrag i alt</b>	<b>1.983.795</b>	<b>1.922.145</b>	<b>1.983.795</b>	<b>1.922.145</b>
	Indtægter fra tilknyttede virksomheder	3.594.938	4.084.426	-	-
	Indtægter fra associerede virksomheder	56.931	51.669	56.931	51.669
	Indtægter af investeringsejendomme	-8.434	-21.794	26.489	-8.618
(5)	Renteindtægter og udbytter mv.	742.077	603.176	2.703.559	2.309.786
(6)	Kursreguleringer	-99.931	492.159	4.026.533	5.323.812
	Renteudgifter	-11	-23	-314	-37
(7)	Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed	-31.399	-27.813	-299.941	-217.484
	<b>Investeringsafkast i alt</b>	<b>4.254.170</b>	<b>5.181.799</b>	<b>6.513.256</b>	<b>7.459.129</b>
(8)	Pensionsafkastskat	-437.979	-1.135.782	-437.979	-1.135.782
	<b>Investeringsafkast efter pensionsafkastskat</b>	<b>3.816.191</b>	<b>4.046.017</b>	<b>6.075.277</b>	<b>6.323.347</b>
(9)	Udbetalte ydelser	-1.615.853	-1.655.894	-1.615.853	-1.655.894
	Ændring i erstatningshensættelser	11.806	-66.376	11.806	-66.376
	<b>Pensionsydelse i alt</b>	<b>-1.604.047</b>	<b>-1.722.270</b>	<b>-1.604.047</b>	<b>-1.722.270</b>
(26)	Ændring i pensionshensættelser	-475.532	-729.775	-475.532	-729.775
	Årets tilskrevne bonus	-2.244.121	-1.192.774	-2.244.121	-1.192.774
(27)	Ændring i kollektivt bonuspotentiale	-742.833	-1.786.602	-742.833	-1.786.602
(28)	Ændring i særlige bonus-hensættelser	253	233	253	233
	<b>Bonus i alt</b>	<b>-2.986.701</b>	<b>-2.979.144</b>	<b>-2.986.701</b>	<b>-2.979.144</b>
(10)	Administrationsomkostninger	-21.516	-23.451	-21.516	-23.451
	Overført investeringsafkast	-214.296	-548.773	-214.296	-548.773
	<b>PENSIONSTEKNISK RESULTAT</b>	<b>497.894</b>	<b>-35.250</b>	<b>2.756.980</b>	<b>2.242.079</b>
	Egenkapitalens investeringsafkast	214.296	548.773	214.296	548.773
	<b>RESULTAT AF PENSIONSVIRKSOMHED</b>	<b>712.190</b>	<b>513.522</b>	<b>2.971.276</b>	<b>2.790.852</b>

1.000 KR.		PENSIONSKASSE		KONCERN	
		2013	2012	2013	2012
Note	<b>RESULTATOPGØRELSE (FORTSAT)</b>				
	<b>RESULTAT AF PENSIONSVIRKSOMHED</b>	<u>712.190</u>	<u>513.522</u>	<u>2.971.276</u>	<u>2.790.852</u>
	Andre indtægter	0	5	-	5
	<b>BANKVIRKSOMHED</b>				
(11)	Renteindtægter	-	-	152.627	157.291
(12)	Renteudgifter	-	-	-27.223	-33.311
	Netto renteindtægter	-	-	125.404	123.980
(13)	Gebyrer og provisionsindtægter mv. (netto)	-	-	62.678	49.209
	Netto rente- og gebyrindtægter	-	-	188.082	173.189
(14)	Kursreguleringer	-	-	-2.942	-992
	Andre driftsindtægter	-	-	257	-
(15)	Omkostninger ved bankvirksomhed	-	-	-96.342	-104.134
	Andre driftsudgifter	-	-	-12.817	-
(16)	Nedskrivninger på udlån mv.	-	-	-15.538	-6.889
	<b>RESULTAT AF BANKVIRKSOMHED FØR SKAT</b>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>60.699</u>	<u>61.173</u>
	<b>RESULTAT FØR SKAT</b>	<u>712.190</u>	<u>513.528</u>	<u>3.031.975</u>	<u>2.852.030</u>
(17)	Skat	<u>-103.614</u>	<u>428.055</u>	<u>-106.525</u>	<u>424.127</u>
	<b>KONCERNRESULTAT</b>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2.925.450</u>	<u>3.276.157</u>
	Minoritetsinteressers andel af resultat	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-2.316.876</u>	<u>-2.334.576</u>
	<b>PENSIONSKASSENS ANDEL AF RESULTAT</b>	<u>608.576</u>	<u>941.583</u>	<u>608.576</u>	<u>941.583</u>
	<i>Der fordeles således:</i>				
	Sikkerhedsfond	77.228	16.464	77.228	16.464
	Reservefond	531.348	925.118	531.348	925.118
		<u>608.576</u>	<u>941.583</u>	<u>608.576</u>	<u>941.583</u>
	<b>TOTALINDKOMSTOPGØRELSE</b>				
	Årets resultat	608.576	941.583	608.576	941.583
	Anden totalindkomst:				
	Omvurderet værdi af domicilejendomme	0	-11.754	0	-11.754
	Pensionistillæg	0	-139.625	0	-139.625
	Anden totalindkomst efter skat	<u>0</u>	<u>-151.379</u>	<u>0</u>	<u>-151.379</u>
	Årets totalindkomst	<u>608.576</u>	<u>790.204</u>	<u>608.576</u>	<u>790.204</u>

## BALANCE

1.000 KR.		PENSIONSKASSE		KONCERN	
		2013	2012	2013	2012
Note	<b>AKTIVER</b>				
(18)	Software mv. <b>IMMATERIELLE AKTIVER</b>	<u>9.902</u>	<u>8.653</u>	<u>10.248</u>	<u>9.609</u>
(19)	Driftsmidler mv. <b>MATERIELLE AKTIVER</b>	<u>1.746</u>	<u>1.991</u>	<u>1.823</u>	<u>2.145</u>
(20)	<b>Investeringsjendomme</b>	<b>188.400</b>	<b>187.000</b>	<b>531.400</b>	<b>603.200</b>
(21)	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	46.636.701	37.212.172	-	-
(22)	Udlån til tilknyttede virksomheder	900.000	900.000	-	-
(23)	Kapitalandele i associerede virksomheder	1.225.058	1.142.175	1.225.058	1.142.175
	<b>Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder i alt</b>	<b>48.761.759</b>	<b>39.254.347</b>	<b>1.225.058</b>	<b>1.142.175</b>
	Kapitalandele	5.365.209	3.579.722	49.180.728	40.626.036
	Investeringsforeningsandele	3.584.011	9.472.573	4.074.804	9.761.737
	Obligationer	10.707.392	12.135.202	38.378.552	28.140.158
	Pantesikrede udlån	4.262	6.876	4.262	6.876
	Andre udlån	10.077	0	10.077	0
	Indlån i kreditinstitutter	0	0	50.314	129.959
(24)	Afledte finansielle instrumenter	689.277	853.429	817.805	936.484
(25)	Udlån til bankkunder	-	-	3.927.775	3.881.973
	<b>Andre finansielle investeringsaktiver i alt</b>	<b>20.360.228</b>	<b>26.047.803</b>	<b>96.444.317</b>	<b>83.483.224</b>
	<b>INVESTERINGSAKTIVER</b>	<b>69.310.387</b>	<b>65.489.151</b>	<b>98.200.775</b>	<b>85.228.599</b>
	<b>INVESTERINGSAKTIVER TILKNYTTET PULJEORDNINGER I BANK</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1.376.590</b>	<b>1.460.309</b>
	Tilgodehavender hos medlemmer	24.617	34.141	24.617	34.141
	Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	134.278	142.782	-	-
	Andre tilgodehavender	9.141	12.820	247.768	152.190
	<b>TILGODEHAVENDER I ALT</b>	<b>168.036</b>	<b>189.743</b>	<b>272.385</b>	<b>186.331</b>
	Aktuelle skatteaktiver	0	0	34.219	39.132
(17)	Udskudte skatteaktiver	328.333	428.055	328.333	428.055
	Likvide beholdninger	230.373	351.209	1.413.835	1.511.969
	<b>ANDRE AKTIVER I ALT</b>	<b>558.707</b>	<b>779.263</b>	<b>1.776.387</b>	<b>1.979.156</b>
	Tilgodehavende renter samt optjent leje	47.634	160.324	378.434	379.558
	Andre periodeafgrænsningsposter	94.259	85.857	96.067	87.652
	<b>PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER I ALT</b>	<b>141.893</b>	<b>246.181</b>	<b>474.501</b>	<b>467.210</b>
	<b>AKTIVER I ALT</b>	<b>70.190.671</b>	<b>66.714.982</b>	<b>102.112.710</b>	<b>89.333.358</b>

1.000 KR.		PENSIONSKASSE		KONCERN	
		2013	2012	2013	2012
Note	<b>PASSIVER</b>				
	Sikkerhedsfond	2.362.162	2.284.934	2.362.162	2.284.934
	Reservefond	5.777.580	5.387.133	5.777.580	5.387.133
	<b>PENSIONSKASSENS ANDEL AF EGENKAPITAL</b>	<b>8.139.741</b>	<b>7.672.066</b>	<b>8.139.741</b>	<b>7.672.066</b>
	<b>Minoritetsinteresser ekskl. puljeordninger i bank</b>	-	-	<b>25.990.159</b>	<b>16.921.990</b>
	<b>EGENKAPITAL I ALT</b>	<b>8.139.741</b>	<b>7.672.066</b>	<b>34.129.900</b>	<b>24.594.056</b>
	Garanterede ydelser	27.990.048	28.588.682	27.990.048	28.588.682
	Bonuspotentialer på fremtidige medlemsbidrag	13.376.402	12.725.684	13.376.402	12.725.684
	Bonuspotentialer på hvilende pensioner	15.013.491	12.345.922	15.013.491	12.345.922
(26)	Pensionshensættelser i alt	56.379.941	53.660.288	56.379.941	53.660.288
	Erstatningshensættelser	58.012	69.817	58.012	69.817
(27)	Kollektivt bonuspotentialer	4.877.378	4.134.544	4.877.378	4.134.544
(28)	Særlige bonushensættelser	1.559	1.812	1.559	1.812
	Indlån i puljeordninger	-	-	1.376.590	1.460.309
	<b>HENSÆTTELSE TIL PENSIONS- OG INVESTERINGSAFTALER</b>	<b>61.316.889</b>	<b>57.866.462</b>	<b>62.693.480</b>	<b>59.326.771</b>
	Udskudte skatteforpligtelser	0	0	19	124
	Andre hensættelser	0	0	1.524	885
	<b>HENSATTE FORPLIGTELSE I ALT</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1.543</b>	<b>1.009</b>
(29)	Indlån fra bankkunder	-	-	4.142.171	3.936.627
	Aktuelle skatteforpligtelser	432.678	1.123.325	432.678	1.123.330
(24)	Afledte finansielle instrumenter	272.724	31.452	311.075	56.861
(30)	Gæld til kreditinstitutter	0	0	30	74.795
	Anden gæld	20.127	14.035	393.320	212.269
	<b>GÆLD I ALT</b>	<b>725.529</b>	<b>1.168.812</b>	<b>5.279.275</b>	<b>5.403.882</b>
	Forudbetalte medlemsbidrag	8.511	7.641	8.511	7.641
	Andre periodeafgrænsningsposter	0	0	1	0
	<b>PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER I ALT</b>	<b>8.511</b>	<b>7.641</b>	<b>8.512</b>	<b>7.641</b>
	<b>PASSIVER I ALT</b>	<b>70.190.671</b>	<b>66.714.982</b>	<b>102.112.710</b>	<b>89.333.358</b>

- (31) Eventualforpligtelser og pantsætninger mv.
- (32) Kapitalkrav og basiskapital
- (33) Fordeling af resultat
- (34) Skyggekonto
- (35) Bestyrelsens ledelseshverv
- (36) Direktion
- (37) Direktionens ledelseshverv, godkendt af pensionskassens bestyrelse
- (38) Afkast af aktiver
- (39) Aktiebeholdning fordelt på brancher og regioner
- (40) Følsomhedsoplysninger
- (41) Nærtstående parter

## EGENKAPITALBEVÆGELSER

1.000 KR.	PENSIONSKASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
<b>EGENKAPITALBEVÆGELSER</b>				
<b>Sikkerhedsfond</b>				
Saldo primo	2.284.934	2.268.469	2.284.934	2.268.469
Henlæggelse af årets resultat	77.228	16.464	77.228	16.464
	<u>2.362.162</u>	<u>2.284.934</u>	<u>2.362.162</u>	<u>2.284.934</u>
Sikkerhedsfonden er bundet til dækning af lovgivningens kapitalkrav.				
<b>Reservefond</b>				
Saldo primo	5.387.133	4.587.317	5.387.133	4.587.317
Pensionistillæg	-140.901	-139.625	-140.901	-139.625
Korrektion som følge af fejl	0	2.569	0	2.569
Henlæggelse vedr. domicilejendomme tilbageført	0	11.754	0	11.754
Henlæggelse af årets resultat	531.348	925.118	531.348	925.118
	<u>5.777.580</u>	<u>5.387.133</u>	<u>5.777.580</u>	<u>5.387.133</u>
<b>Pensionskassens andel af egenkapital primo</b>				
Opskrivningshenlæggelser primo	0	11.754	0	11.754
Sikkerhedsfond primo	2.284.934	2.268.469	2.284.934	2.268.469
Reservefond primo	5.387.133	4.589.886	5.387.133	4.589.886
	<u>7.672.067</u>	<u>6.870.109</u>	<u>7.672.067</u>	<u>6.870.109</u>
<b>Reguleringer og henlæggelser</b>				
Henlæggelse af årets resultat	608.576	941.583	608.576	941.583
Anden totalindkomst:				
Pensionistillæg	0	-139.625	0	-139.625
Opskrivningshenlæggelser i året	0	-11.754	0	-11.754
Anden totalindkomst i alt	0	-151.379	0	-151.379
Årets totalindkomst	<u>608.576</u>	<u>790.204</u>	<u>608.576</u>	<u>790.204</u>
<b>Pensionskassens andel af egenkapital ultimo</b>				
Opskrivningshenlæggelser ultimo	0	0	0	0
Sikkerhedsfond ultimo	2.362.162	2.284.934	2.362.162	2.284.934
Reservefond ultimo	5.777.580	5.387.133	5.777.580	5.387.133
	<u>8.139.741</u>	<u>7.672.066</u>	<u>8.139.741</u>	<u>7.672.066</u>
<b>Minoritetsinteresser ekskl. puljeordninger i bank</b>				
Minoritetsinteresser primo	-	-	16.921.990	14.810.748
Regulering ved tilgang/afgang	-	-	11.385.045	4.445.818
Andel af årets resultat	-	-	-2.316.876	-2.334.576
Minoritetsinteresser ultimo	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>25.990.159</u>	<u>16.921.990</u>
<b>Egenkapital ultimo i alt</b>	<b><u>8.139.741</u></b>	<b><u>7.672.066</u></b>	<b><u>34.129.900</u></b>	<b><u>24.594.056</u></b>
Intern opdeling af pensionskassens andel af egenkapitalen ultimo:				
Afdelingen LPUA	280.843	319.598		
Afdelingen LP	4.550.124	4.538.130		
Afdelingen LE	289	1.335		
Fælles	3.308.483	2.813.004		
	<u>8.139.741</u>	<u>7.672.066</u>		

De beregnede egenkapitalandele pr. afdeling er fremkommet som egenkapitalerne på fusionstidspunktet 1. januar 2003, forrentet med afkastnøgletal N1 for den pågældende afdeling til og med 2009 og med afkast på investeringsaktiverne reguleret for egne aktiver fra og med 2010. Herfra fratrækkes pensionsafkastskat og betalinger til afdelingens medlemmer i form af pensionistillæg, styrkelser af hensættelserne med mere.

## NOTER

### (1) ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

#### GENERELT

Årsregnskabet for moderselskabet Lægernes Pensionskasse og koncernen for 2013 er aflagt i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om finansiell virksomhed med tilhørende bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser (regnskabsbekendtgørelsen).

Det generelle pensionisttillæg har hidtil været indregnet i en særskilt post under egenkapitalen og præsenteret i totalindkomstopgørelsen. Fra og med regnskabsåret 2013 præsenteres og indregnes det generelle pensionisttillæg alene i en særskilt post under egenkapitalen jf. bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser § 28.

Den anvendte regnskabspraksis er derudover uændret i forhold til årsrapporten for 2012.

#### Ændring i udøvede skøn

Som følge af nedsættelse af selskabsskatteprocenten i perioden 2014 til 2016, er der foretaget ændringer til regnskabsmæssige skøn vedrørende udskudte skatteforpligtelser. Nedsættelsen af skatteprocenten har ingen væsentlig beløbsmæssig effekt for regnskabsaflæggelsen for 2013.

#### Regnskabsmæssige fejl

Lægernes Pensionsbanks indskud i Bankernes EDB Central er reklassificeret fra aktier til andre aktiver.

Lægernes Pensionsbanks andel af den opsparede reserve i Bankernes EDB Central har ikke været indregnet i årsregnskabet som kapitalandel. Kapitalandelen indregnes til dagsværdi, som udgør bankens andel af den opsparede reserve i Bankernes EDB Central BEC. Indregningen af kapitalandelen har en effekt på egenkapitalen på 3 mio. kr. Sammenligningstal, er tilrettet.

#### Fordeling af resultat

Årets resultat disponeres således, at egenkapitalen får tildelt et afkast svarende til dens investeringsstrategi. Egenkapitalen er som udgangspunkt investeret 100 pct. i investeringsaktiver, men den kan også have andre aktiver, fx afdækningsaktiver. Ud over det tilskrives egenkapitalen risikoforrentning, i det omfang det realiserede resultat, opgjort efter reglerne i kontributionsbekendtgørelsen, tillader det. Tildelingen foretages månedsvis.

Den del af årets realiserede resultat, som vedrører afdelingen for livrenter, disponeres således, at der forlods henlægges til særlige bonushensættelser type A, så de udgør 4 pct. af de retrospektive pensionsmæssige hensættelser, dog mindst svarende til en forrentning med kontorenten i afdelingen.

Årets realiserede resultat herudover fordeles til medlemmerne, herunder i form af hensættelse til kollektivt bonuspotentiale. Medlemmernes andel af et negativt realiseret resultat nedbringer først et eventuelt kollektivt bonuspotentiale, indtil dette er opbrugt. Herefter nedbringes bonuspotentiale på hvilende pensioner for det enkelte medlem med medlemmets forholdsmæssige andel af det negative resultat i det omfang, det kan rummes i medlemmets bonuspotentiale. Et resterende negativt resultat dækkes af egenkapitalen.

I de tilfælde, hvor det realiserede resultat og reglerne i kontributionsbekendtgørelsen ikke giver mulighed for den fulde risikoforrentning af egenkapitalen, svarende til 4,25 pct. af primoværdien, opsamles den manglende forrentning på en skyggekonto, der forrentes efter samme regler som egenkapitalen. Det opsamlede forrentede beløb, som er oplyst i en note til regnskabet, tilføres egenkapitalen, når det realiserede resultat og



reglerne i kontributionsbekendtgørelsen tillader dette. Disse regler indebærer, at forbrug af bonuspotentiale først skal tilbageføres, før der kan ske betalinger til egenkapitalen i form af risikoforrentning eller nedskrivning af skyggekontoen.

## **GENERELT OM INDREGNING OG MÅLING**

Indtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de indtjenes. Herudover indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi eller amortiseret kostpris, i resultatopgørelsen i den periode, hvori de opstår.

Endvidere indregnes i resultatopgørelsen alle omkostninger, der er afholdt for at opnå årets indtjening, herunder afskrivninger, nedskrivninger og hensatte forpligtelser samt tilbageførsler af beløb, der tidligere har været indregnet i resultatopgørelsen.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet. Der indregnes en hensættelse, når der foreligger en retslig eller faktisk forpligtelse, og når det er sandsynligt, at forpligtelsen vil blive effektueret, og forpligtelsen kan måles pålideligt. Hensatte forpligtelser måles til ledelsens bedste skøn over det beløb, hvormed forpligtelsen forventes at kunne indfries.

Indregning af finansielle og afledte finansielle instrumenter sker på handelsdagen. Indregning ophører, når retten til at modtage/afgive pengestrømme fra et finansielt aktiv eller passiv er udløbet, eller hvis den er overdraget, og pensionskassen i al væsentlighed har overført alle risici og afkast tilknyttet ejendomsretten.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Dog måles immaterielle og materielle aktiver på tidspunktet for første indregning til kostpris. Måling efter første indregning sker som beskrevet under de enkelte regnskabsposter.

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til danske kroner til transaktionsdagens valutakurs. Ved opgørelse af dagsværdien af aktiver og forpligtelser i fremmed valuta sker omregningen til lukkekursen for den pågældende valuta på balancedagen. Alle valutakursreguleringer indregnes i posten kursreguleringer i resultatopgørelsen.

## **REGNSKABSMÆSSIGE SKØN SAMT USIKKERHED VED INDREGNING OG MÅLING**

Ved regnskabsudarbejdelsen anvendes der skøn og vurderinger, som påvirker størrelsen af aktiver og forpligtelser og dermed resultatet i indeværende og kommende år. De væsentligste skøn og vurderinger vedrør, værdiansættelse af danske og udenlandske kapitalandele, private equity investeringer samt løbetidsafhængig diskonteringsrate og forudsætninger om invaliditet og dødelighed ved opgørelse af pensionshensættelserne.

Derudover er der væsentlige skøn og vurderinger vedrørende udgifter til Garantifonden for Indskydere og Investorer samt nedskrivninger på udlån og tilgodehavender i Lægernes Pensionsbank A/S. Det er ledelsens opfattelse, at de usikkerheder, som er forbundet hermed, ikke er af væsentlig betydning for årsrapporten.

Ved værdiansættelsen af private equity-investeringer og andre unoterede kapitalandele og investeringsforeningsandele, hvor rapporteringen om investeringernes dagsværdier ofte modtages med stor tidsmæssig forsinkelse, har ledelsen indhentet supplerende oplysninger om prisudviklingen siden den senest modtagne rapportering og frem til balancedagen. I tilfælde, hvor dette ikke har været muligt, er der foretaget skøn over dagsværdier på balancedagen, som i sagens natur er behæftet med usikkerhed.

Fastlæggelsen af de forudsætninger, der anvendes til opgørelse af de pensionsmæssige hensættelser, sker på baggrund af en række aktuariemæssige beregninger og analyser, som anvender en række variable, blandt andet dødelighed og invaliditet, som er vanskelige at fastsætte.

Ledelsen har med baggrund i bilag 7 i regnskabsbekendtgørelsen individuelt vurderet og fastsat dagsværdien på ejendomme ud fra afkastprocenter og forventet driftsresultat for hver ejendom. Afkastprocenten afhænger af beliggenhed, ejendomstype og anvendelsesmuligheder, indretning og vedligeholdelsesstandard samt lejekontrakternes løbetid, lejeregulering og lejernes bonitet. De fastsatte værdier understøttes herefter af indhentede mæglervurderinger. De anvendte skøn og vurderinger er baseret på forudsætninger, som ledelsen anser for forsvarlige, men som af naturlige årsager er usikre og uforudsigelige samt vanskelige at vurdere.

## **KONCERNFORHOLD OG KONSOLIDERINGSPRAKSIS**

Koncernregnskabet fremkommer ved sammenlægning af regnskabet for pensionskassen og regnskaber for de 100 pct. ejede dattervirksomheder samt andre virksomheder, hvor pensionskassen udøver en bestemmende indflydelse. Koncernregnskabet er udarbejdet på grundlag af reviderede årsregnskaber for alle de selskaber der indgår i konsolideringen.

Ved sammenlægningen elimineres koncerninterne aktiebesiddelser, mellemværender og renter.

Dattervirksomheden Lægernes Pensionsbank A/S indgår i konsolideringen. For bedre at vise resultatdannelsen af koncernens hovedaktiviteter, pensionsvirksomhed og bankvirksomhed, er der ikke foretaget eliminering af koncerninterne poster mellem pensionskasse og bank i koncernresultatopgørelsen bortset fra renter af efterstillet kapital.

I koncernbalancen er sammenlignelige poster mellem pensionskasse og bank sammenlagt, mens poster, der er specifikke for bankvirksomhed, er vist på særskilte linjer.

Investeringsforeninger indregnes og måles efter samme regler, som er gældende for pensionskassen. Investeringsforeningernes omkostninger indgår i koncernregnskabet under administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed.

## **MINORITETSINTERESSER**

Minoritetsinteresser vedrører konsoliderede investeringsforeninger. Minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af de konsoliderede virksomheders resultat og egenkapital opføres særskilt i tilknytning til resultatopgørelsen og som en del af egenkapitalen.

## **KONCERNINTERNE TRANSAKTIONER**

Til koncerninterne transaktioner regnes fælles administration, løbende mellemregning og omkostningsrefusioner fra Lægernes Pensionsbank A/S. Derudover også hybrid kernekapital samt uigenkaldeligt tidsindsud. Et eventuelt kortfristet mellemværende med banken udlignes løbende.

Udgifter til immaterielle og materielle aktiver i Lægernes Pensionsbank A/S, der er anskaffet i 2013 eller senere, indregnes som fælles administration med Lægernes Pensionskasse på omkostningsdækkende basis og indgår i udgifter til personale og administration.

Fælles administration og omkostningsrefusioner fra Lægernes Pensionsbank A/S i forbindelse med koncerninterne transaktioner finder sted på omkostningsdækkende basis.

Udlån til tilknyttede virksomheder måles efter første indregning til dagsværdi. Forrentning af udlån, herunder hybrid kernekapital og uigenkaldeligt tidsindsud i Lægernes Pensionsbank A/S, finder sted på markedsvilkår.

## RESULTATOPGØRELSE OG ANDEN TOTALINDKOMST

### Medlemsbidrag

Medlemsbidrag, engangsindskud og overførsler fra pensionsordninger medtages i resultatopgørelsen for den periode, de vedrører. Indtægten er fratrukket arbejdsmarkedsbidrag.

### Indtægter fra tilknyttede og associerede virksomheder

Indeholder pensionskassens forholdsmæssige andel af det samlede resultat i datterselskaber og associerede virksomheder

### Indtægter af investeringsejendomme

Resultat af driften af investeringsejendomme efter fradrag af udgift til ejendomsadministration. Eventuelle reguleringer til dagsværdien af investeringsejendomme er indeholdt i posten kursreguleringer.

### Renteindtægter og udbytter mv.

Indeholder renter af obligationer, andre værdipapirer, indlån og tilgodehavender. Herudover indgår modtagne udbytter og provisionsindtægter på finansielle aktiver. Periodiserede, og beregnede ikke forfaldne poster er medtaget.

### Kursreguleringer

Såvel realiserede som urealiserede kursgevinster og -tab indgår i resultatopgørelsen under posten "Kursreguleringer" og opgøres ud fra ultimo- eller realisationsværdien i forhold til primobalancen eller anskaffelsesprisen, hvis aktivet er erhvervet i regnskabsåret. Værdireguleringer samt gevinster og tab, der kan henføres til valutakursforskelle ved omregning til danske kroner, indgår ligeledes under denne post.

### Renteudgifter

Posten indeholder primært renteudgifter til medarbejderobligationer.

### Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed

Posten indeholder omkostninger ved køb og salg af værdipapirer, forvaltningsafgifter samt henførte omkostninger til administration af investeringsvirksomheden.

### Pensionsafkastskat

Pensionsafkastskat (PAL) omfatter individuel PAL og institut PAL. Individuel PAL er skat af det beløb der er tilskrevet det enkelte medlems depot i regnskabsåret reduceret for PAL for friholdte medlemmer. Institut PAL er forskellen mellem individuel PAL før PAL friholdte medlemmer og skat af årets samlede investeringsafkast reduceret med omkostninger til formueforvaltning.

Pensionsafkastskatten udgør med den gældende skattesats 15,3 for både individuel PAL og institut PAL.

Individuel PAL præsenteres i regnskabsposten pensionsafkastskat. I denne post indgår skatten af det beløb der er tilskrevet medlemmernes depoter i regnskabsåret. Den del af afkastet, der kan henføres til pensionshensættelser opsparet forud for 1. januar 1982, er friholdt for beskatning.

Institut PAL indgår i regnskabsposten skat. I forbindelse med omtegningen i 2012 opstod der et skatteaktiv som ejes af egenkapitalen. Eftersom det er egenkapitalen der ejer skatteaktivet, indgår institut PAL som en regulering til dette.

### Pensionsydelse

Posten indeholder årets udbetalte pensionsydelse.

### Ændring i pensionshensættelser

Posten omfatter årets ændringer i pensionshensættelserne.

### **Ændring i kollektivt bonuspotentiale**

Posten omfatter årets henlæggelse til eller forbrug af kollektivt bonuspotentiale.

### **Ændring i særlige bonushensættelser**

Posten omfatter årets ændringer i særlige bonushensættelser.

### **Administrationsomkostninger**

Administrationsomkostninger opdeles i administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed og administrationsomkostninger, der vedrører pensionsvirksomhed. Omkostninger, som ikke umiddelbart kan henføres til en af disse kategorier, fordeles på basis af en lønvægtet arbejdstidsfordeling.

Administrationsomkostninger, omfatter løn og gager samt sociale omkostninger, pensioner samt andre administrationsomkostninger, herunder årets af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver mv.

### **Overført investeringsafkast**

Den del af det samlede investeringsafkast, der kan henføres til egenkapitalen i henhold til kontributionsbekendtgørelsen og de regler pensionskassen har anmeldt til Finanstilsynet.

### **Andre indtægter**

Andre indtægter omfatter indtægter, der ikke kan henføres til virksomhedens medlemsbestand eller investeringsaktiviteter.

### **Bankvirksomhed**

*Renter, udbytte, gebyrer og provisioner*

Renteindtægter og renteudgifter indregnes i resultatopgørelsen i den periode de vedrører. Provisioner og gebyrer, der er en integreret del af den effektive rente, indregnes som en del af den amortiserede kostpris.

Provisioner og gebyrer, der er led i den løbende ydelse, periodiseres over løbetiden. Øvrige gebyrer indregnes i resultatopgørelsen på transaktionsdagen.

*Andre driftsindtægter*

Andre driftsindtægter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til bankens aktiviteter.

*Omkostninger*

Omkostninger omfatter løn og gager samt sociale omkostninger, pensioner mv. Posten indeholder derudover alle øvrige omkostningsarter samt årets af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver.

*Kursreguleringer*

Kursreguleringer består af valutakursreguleringer og værdireguleringer af aktiver og passiver, der måles til dagsværdi.

*Andre driftsudgifter*

Andre driftsudgifter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til bankens aktiviteter, herunder bidrag til Garantifonden for Indskydere og Investorer.

*Nedskrivninger på udlån mv.*

Indeholder tab og nedskrivninger på udlån, tilgodehavender hos kreditinstitutter og garantier.

### **Skat**

Skat i koncernregnskabet omfatter den aktuelle selskabsskat i datterselskaber, der beregnes af regnskabsårets opgjorte skattegrundlag, samt ændringer i udskudt selskabsskat.

Skat indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til året resultat og i anden totalindkomst for poster som indregnes under anden totalindkomst. Derudover indgår egenkapitalens andel af pensionsafkastskat.

#### **Minoritetsinteressers andel**

Den andel af det samlede resultat, som svarer til minoritetsinteressernes andel af resultatet.

#### **Anden totalindkomst**

Præsenteres i forlængelse af resultatopgørelsen, og indeholder poster, der efter gældende regler indregnes som anden totalindkomst. Pensionskassen og koncernen har på nuværende tidspunkt ingen poster, som indregnes under anden totalindkomst.

### **BALANCE**

#### **Immaterielle aktiver**

Under posten "Immaterielle aktiver" indgår blandt andet anskaffelser af software, udgifter til eksterne leverandører til udviklingsomkostninger af designprogram og medlemssystem, samt betaling for adgang til Dankortsystem og Værdipapircentralen.

På tidspunktet for første indregning måles immaterielle aktiver til kostpris, og efterfølgende måles aktiverne til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Afskrivningsgrundlaget for et immaterielt aktiv er forskellen mellem købsprisen for aktivet og restværdien (scrapværdien) ved brugstidens ophør. Der foretages løbende en vurdering af restværdien.

Udviklingsomkostninger til medlemssystemet udgør faktureret tid til underleverandør.

Afskrivninger foretages fra tidspunktet for færdiggørelsen lineært over 5 år.

#### **Materielle aktiver**

Under posten "Materielle aktiver" indgår driftsmidler.

Driftsmidler, der væsentligst vedrører indretning af lejede lokaler og anskaffelse af it-udstyr, måles på tidspunktet for første indregning til kostpris og efterfølgende til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. Afskrivningsgrundlaget for et materielt aktiv er forskellen mellem købsprisen for aktivet og restværdien (scrapværdien) ved brugstidens ophør. Der foretages løbende en vurdering af restværdien.

De forventede brugstider er:

- It-udstyr: 3 år
- Inventar: 5 år
- Indretning af lejede lokaler: 10 år.

Den regnskabsmæssige værdi af immaterielle og materielle aktiver vurderes årligt for indikationer på værdiforringelse, ud over det som udtrykkes ved afskrivning.

Foreligger der indikationer på værdiforringelse, foretages nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis gruppe af aktiver. Der foretages nedskrivning til genindvindingsværdien, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Som genindvindingsværdi anvendes den højeste værdi af nettosalgspris og kapitalværdi. Kapitalværdien opgøres som nutidsværdien af de forventede nettopengestrømme fra anvendelsen af aktivet eller aktivgruppen, og forventede nettopengestrømme ved salg af aktivet eller aktivgruppen efter endt brugstid.

### **Investerings ejendomme**

Investerings ejendomme måles efter første indregning til dagsværdi. Dagsværdi beregnes med udgangspunkt i regnskabsbekendtgørelsens bilag 7. Ejendommenes dagsværdi fremkommer på baggrund af ejendommens driftsafkast og et til ejendommen knyttet forrentningskrav (afkastprocent). Til understøttelse af dagsværdiopgørelsen er der indhentet eksterne mæglervurderinger på direkte ejede samt udvalgte øvrige ejendomme.

### **Tilknyttede virksomheder**

Posten indeholder dattervirksomheder, hvor pensionskassen har bestemmende indflydelse. Det er som udgangspunkt tilfældet, når pensionskassen har mere end 50 pct. af stemmerettighederne. Det vurderes dog for den enkelte virksomhed, om pensionskassen har reel indflydelse ud fra muligheden for at påvirke aktiviteter, ledelsesstruktur og andre væsentlige økonomiske dispositioner.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder er opgjort efter koncernens regnskabspraksis, og måles til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi med udgangspunkt i virksomhedens senest aflagte årsrapport.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder der ikke ejes 100 pct. af pensionskassen indarbejdes fuldt ud i koncernregnskabet. Minoritetsandelene vises herefter på separate linjer i hhv. resultatopgørelsen og under egenkapitalen.

### **Udlån til tilknyttede selskaber**

Koncerninterne lån ydes i henhold til skriftlige aftaler og er på markedsvilkår.

### **Kapitalandele i associerede virksomheder**

Posten indeholder virksomheder, hvor pensionskassen som udgangspunkt har mellem 20 og 50 pct. af stemmerettighederne. Det vurderes dog for den enkelte virksomhed, om pensionskassen har reel indflydelse ud fra muligheden for at påvirke aktiviteter, ledelsesstruktur og andre væsentlige økonomiske dispositioner.

Kapitalandele i associerede virksomheder måles til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi med udgangspunkt i virksomhedens senest aflagte årsrapport.

### **Kapitalandele og investeringsforeningsandele**

Børsnoterede kapitalandele og investeringsforeningsandele måles til dagsværdi på balancedagen (noteret pris på et aktivt marked).

For private equity-investeringer, og andre unoterede kapitalandele og investeringsforeningsandele, fastlægges dagsværdien individuelt med udgangspunkt i foreliggende rapporteringer om investeringernes dagsværdier, suppleret med indhentede oplysninger om prisudviklingen, siden den senest modtagne rapportering og frem til balancedagen.

Hvor det ikke er muligt at indhente oplysning om prisudvikling, foretages skøn over dagsværdier på balancedagen ud fra supplerende oplysninger om sammenlignelige nøgletal, cash flow mv.

### **Obligationer**

Obligationer måles til dagsværdi på transaktionsdagen og måles efter første indregning til dagsværdi.

Børsnoterede obligationer måles til dagsværdi fastsat ud fra den pris, der vil blive modtaget ved salg, eller den pris, der skal betales ved en normal transaktion mellem markedsdeltagere på balancedagen. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer opgøres til nutidsværdien af obligationerne.

Hvis der ikke findes et aktivt marked, fastsættes dagsværdien på grundlag af værdiansættelsesteknikker, der har til formål at fastlægge den transaktionspris, som ville fremkomme mellem uafhængige parter.

Ændringer til dagsværdien indregnes løbende i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

#### **Pantesikrede udlån**

Pantebreve måles til dagsværdi.

#### **Andre udlån**

Andre udlån måles til amortiseret kostpris.

#### **Indlån i kreditinstitutter**

Indlån i kreditinstitutter måles til amortiseret kostpris.

#### **Afledte finansielle instrumenter**

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

#### **Udlån til bankkunder**

Udlån måles ved første indregning til dagsværdi med tillæg af de transaktionsomkostninger som er direkte forbundet med erhvervelsen eller udstedelsen af udlånet, og med fradrag for de modtagne gebyrer og provisioner, der er en integreret del af den effektive rente.

Udlån måles efter første indregning løbende til amortiseret kostpris med fradrag af nedskrivninger ved værdiforringelse. Vurderingen er foretaget for udlån enkeltvis (individuel vurdering) og for grupper af udlån med ensartede karakteristika for så vidt angår kreditrisiko (gruppevis vurdering). Ved beregningen af de individuelle nedskrivningsbehov er de forventede fremtidige betalingsrækker opstillet på baggrund af det mest sandsynlige udfald.

#### *Individuelle nedskrivninger*

Nedskrivninger vurderes ud fra en individuel vurdering af engagementer, når der på individuelt niveau er en objektiv indikation på værdiforringelse. Der foreligger objektiv indikation på værdiforringelse af et udlån, hvis en eller flere af følgende begivenheder er indtruffet:

- Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder - ikke kun i nærmeste fremtid, men indtil lån er tilbagebetalt
- Låntager har begået kontraktbrud - eks. manglende overholdelse af betaling af afdrag og renter
- Der er ydet låntager lempelser, der ellers ikke ville være overvejet
- Det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive underlagt anden økonomisk rekonstruktion
- Ved registrering i RKI vil kunden blive registreret som OIV.

#### *Gruppevis nedskrivninger*

For udlån og tilgodehavender, der ikke er individuelt nedskrevet, foretages en gruppevis vurdering af, om der for gruppen er risiko for objektiv indikation for værdiforringelse. Gruppevis vurdering foretages på grupper af udlån og tilgodehavender, der har ensartede karakteristika med hensyn til kreditrisiko.

Den gruppevis vurdering foretages ved en segmenteringsmodel, som er udviklet af foreningen Lokale Pengeinstitutter, der forestår den løbende vedligeholdelse og udvikling.

Banken anvender den "simple model", en gruppe for private og en erhvervsgruppe fordelt på landsgennemsnittet. Segmenteringsmodellen fastlægger sammenhængen i de enkelte grupper mellem konstaterede tab og et antal signifikante forklarende makroøkonomiske variable via en lineær regressionsanalyse. Blandt de forklarende makroøkonomiske variable indgår arbejdsløshed, boligprisindeks, renter og antal konkurser.

Den makroøkonomiske segmenteringsmodel er i udgangspunktet beregnet på baggrund af tabsdata for pengeinstitutsektoren tilpasset det enkelte pengeinstitut. Ledelsen vurderer herefter modelestimaterne og tilpasser kreditrisikoen til bankens udlånsprodukter og kundesegmenter.

De tilpassede modelestimater for tabsrisiko danner baggrund for beregning af de gruppevise nedskrivninger.

### **Investeringsaktiver tilknyttet puljeordninger**

De aktiver, som koncernens kunders opsparing er placeret i, måles til dagsværdi og placeres under Investeringsaktiver tilknyttet puljeordninger bank.

### **Tilgodehavender**

*Tilgodehavender hos medlemmer*

Tilgodehavender hos medlemmer, tilknyttede virksomheder mv. måles efter første indregning til amortiseret kostpris med fradrag af nedskrivninger ved værdiforringelse.

*Andre tilgodehavender*

I overensstemmelse med reglerne om udvendig vedligeholdelse af investeringsejendomme er der bundet et beløb på særskilt konto hos Grundejernes investeringsfond, jf. Boligreguleringslovens § 18b. Indeståendet i Grundejernes Investeringsfond måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis modsvarer nominal værdi. Indeståendet frigives i takt med afholdelse af udvendige vedligeholdelsesudgifter efter nærmere regler i boliglovgivningen.

### **Aktuelle skatteaktiver**

Posten indeholder aktuelle skatteaktiver og refunderbar udbytteskat. Aktuelle skatteaktiver indregnes i balancen med det beløb, der kan beregnes på grundlag af årets forventede skattepligtige indkomst.

### **Udskudte skatteaktiver**

Posten indeholder det skatteaktiv der opstod i forbindelse med omtægningen i 2012. Skatteaktivet kan henføres til egenkapitalen og er opstået ved at det individuelle beskatningsgrundlag er større end institut beskatningsgrundlaget. Skatteaktivet mindskes når der er et større institut beskatningsgrundlag end individuelt beskatningsgrundlag og forøges når der er et større individuelt beskatningsgrundlag end institut beskatningsgrundlag.

Den del af pensionskassens skatteaktiv der ikke er udnyttet inden for 5 år fra skatteaktivets oprindelses år, vil selskabet kunne få udbetalt af SKAT.

### **Likvide beholdninger**

Likvide beholdninger består af indlån i kreditinstitutter, der ikke er aftaleindskud. Likvide beholdninger måles til dagsværdi.

### **Periodeafgrænsningsposter (aktiver)**

Periodeafgrænsningsposter omfatter tilgodehavende renter og optjent leje samt afholdte omkostninger, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris.

### **Egenkapital**

*Sikkerhedsfond*

Henlæggelser til sikkerhedsfond sker således, at lovgivningens kapitalkrav mindst er opfyldt.

*Reservefond*

Henlæggelser til reservefond sker, hvis årets regnskabsresultat efter overførsel til sikkerhedsfond viser et overskud.

*Minoritetsinteresser*

Posten omfatter minoritetsinteressernes andel af egenkapitalen.



## **Hensættelser til pensions- og investeringsaftaler**

### *Pensionshensættelser*

De pensionsmæssige hensættelser udgør pensionskassens samlede forpligtelser over for medlemmerne.

Pensionshensættelserne opdeles i garanterede ydelser, bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag og bonuspotentiale på hvilende pensioner.

De garanterede ydelser er beregnet som nutidsværdien af de aktuelt garanterede ydelser (både ydelser med garanti og ydelser med betinget garanti) tillagt nutidsværdien af de forventede fremtidige udgifter til administration og med fradrag af nutidsværdien af de fremtidige præmier.

Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag udgør nutidsværdien af den bonusforpligtelse, som med den aktuelle markedsrente knytter sig til fremtidige medlemsbidrag.

Bonuspotentiale på hvilende pensioner udgør nutidsværdien af den bonusforpligtelse, som med den aktuelle markedsrente knytter sig til de allerede indbetalte medlemsbidrag.

### *Erstatningshensættelser*

Erstatningshensættelser dækker udbetalingsforpligtelser vedrørende pensioner, hvor pensionsbegivenheden er indtrådt, men hvor udbetaling endnu ikke er sket, herunder skøn over hensættelser vedrørende pensionsbegivenheder, som er indtruffet i regnskabsåret, men endnu ikke anmeldt.

### *Kollektivt bonuspotentiale*

Kollektivt bonuspotentiale er beløb, der er hensat til senere fordeling til medlemmerne.

Medlemmernes andel af et negativt realiseret resultat dækkes først af kollektivt bonuspotentiale, indtil dette er opbrugt. Herefter nedbringes bonuspotentiale på hvilende pensioner, indtil dette er opbrugt. Resten dækkes af egenkapitalen, og skyggekontoen opskrives med det tilførte beløb.

### *Særlige bonushensættelser*

Særlige bonushensættelser type A er tilknyttet afdeling LR med ophørende livrenter og er i sin tid finansieret af det realiserede resultat i kraft af, at der af indskuddene i afdelingen er fratrukket 6 pct. i administrationsfradrag blandt andet med henblik på at opbygge særlige bonushensættelser til at dække afdelingens solvensbehov.

### *Indlån i puljeordninger*

Posten indeholder koncernens kunders indlån. Indlånene måles til den opsparede værdi.

## **Udskudte ej PAL relaterede skatteforpligtelser**

Udskudt skat indregnes af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud, måles til den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres.

Udskudte skatteaktiver og -forpligtelser præsenteres modregnet.

## **Andre hensættelser**

Andre hensættelser vedrører forventet indbetalingen til Garantifonden for Indskydere og Investorer, Afviklings- og Restruktureringsafdelingen samt hensættelser til tab på garantier og hensættelse til tab på uudnyttet kredittilsagn.

## **Indlån fra bankkunder**

Gæld til kreditinstitutter og centralbanker, indlån og anden gæld samt udstedte obligationer indregnes til amortiseret kostpris.

### **Aktuelle skatteforpligtelser**

I dattervirksomheder, der er skattepligtige efter selskabsskatteoven, afsættes skat af årets skattepligtige indkomster. Koncernens ejendomsdatterselskaber er under visse betingelser skattefritaget. Betingelserne er, at mindst 90 pct. af selskabernes aktiver består af fast ejendom. Betingelserne er opfyldt ved udgangen af 2013.

Aktuelle skatteaktiver og -forpligtelser indregnes i balancen med det beløb, der kan beregnes på grundlag af årets forventede skattepligtige indkomst, modregnet indbetalte aconto-skatter.

Aktuelle PAL skatteforpligtelser indregnes i balancen med det beløb, der er beregnet på grundlag af årets forventede PAL skattepligtige indkomst.

### **Afledte finansielle instrumenter**

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

### **Gæld til kreditinstitutter**

Gæld til kreditinstitutter måles til amortiseret kostpris.

### **Anden gæld**

Anden gæld består primært af:

#### *Lovpligtige vedligeholdelsesforpligtelser*

Lovpligtige vedligeholdelsesforpligtelser vedrører indvendig og udvendig vedligeholdelse af investeringsejendomme. Forpligtelsen indregnes når selskabet som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at indfrielsen af forpligtelsen vil medføre et forbrug af koncernens økonomiske ressourcer. Indregningen er foretaget på basis af lejelovens og boligreguleringslovens bestemmelser og måles til amortiseret kostpris svarende til nominal værdi.

#### *Handelsafvikling*

Måles til dagsværdi og består af skyldige omkostninger og gæld vedrørende handelsafvikling, der omfatter provenuet fra uafviklede køb af finansielle instrumenter samt indløsninger før eller på balancedagen, hvor betalingen først sker efter balancedagen.

### **Periodeafgrænsningsposter (passiver)**

Periodeafgrænsningsposter omfatter modtagne indtægter, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris.

### **Eventualforpligtelser**

Der oplyses om eventualforpligtelser og andre forpligtende aftaler, som kan, men sandsynligvis ikke vil, kræve et træk på koncernens ressourcer. Endvidere oplyses om aktuelle forpligtelser, der ikke er indregnet, idet det ikke er sandsynligt, at forpligtelsen vil medføre træk på koncernens ressourcer.

### **Hoved- og nøgletal**

Hoved- og nøgletal er opstillet i overensstemmelse med Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser.

Der er ikke anført nøgletal for koncernen, idet disse vurderes ikke at give mening på koncernniveau under hensyntagen til koncernens forskelligartede aktiviteter.

## NOTER

### (2) 5-års hovedtal

#### Resultatopgørelse, pensionskassen, mio. kr.

	2009	2010	2011	2012	2013
Medlemsbidrag	1.633	1.768	1.837	1.922	1.984
Investeringsafkast (efter omkostninger)	4.461	5.742	6.526	5.182	4.254
Pensionsafkastskat	-607	-817	-897	-1.136	-438
Pensionsydelse	-1.357	-1.403	-1.387	-1.722	-1.604
Ændring i pensionshensættelser mv.	-3.192	-5.362	-5.711	-3.709	-3.462
Administrationsomkostninger	-22	-23	-22	-23	-22
Skat	0	0	0	428	-104
<b>Årets resultat</b>	<b>916</b>	<b>-95</b>	<b>346</b>	<b>942</b>	<b>609</b>
I årets resultat indgår:					
Pensionsteknisk resultat	345	-657	452	-35	498

#### Resultatopgørelse, koncernen, mio. kr.

	2009	2010	2011	2012	2013
Medlemsbidrag	1.633	1.768	1.837	1.922	1.984
Investeringsafkast (efter omkostninger)	6.394	7.537	6.131	7.459	6.513
Pensionsafkastskat	-455	-817	-897	-1.136	-438
Pensionsydelse	-1.357	-1.403	-1.388	-1.722	-1.604
Ændring i pensionshensættelser mv.	-3.192	-5.267	-5.732	-3.709	-3.462
Administrationsomkostninger	-22	-23	-22	-23	-22
<b>Resultat af pensionsvirksomhed</b>	<b>3.001</b>	<b>1.795</b>	<b>-71</b>	<b>2.791</b>	<b>2.971</b>
Resultat af bankvirksomhed før skat	91	59	47	60	61
Skat	-165	-95	24	424	-107
<b>Koncemresultat</b>	<b>2.927</b>	<b>1.759</b>	<b>0</b>	<b>3.275</b>	<b>2.925</b>
Minoritetsinteressers andel af resultat	-2.011	-1.854	346	-2.334	-2.317
Pensionskassens andel af resultat	916	-95	346	942	609
I koncemresultatet indgår:					
Pensionsteknisk resultat	2.278	1.137	57	2.242	2.757

**Balance, pensionskassen, mio. kr.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Ejendomme	910	1.025	979	187	188
Tilknyttede og ass. virksomheder	2.765	2.802	2.847	2.613	2.685
Kapitalandele	13.100	14.810	14.816	29.546	30.579
Obligationer (investering)	12.549	11.571	14.177	20.076	24.749
Obligationer (afdækningsaktiver)	14.679	21.180	22.689	12.158	10.420
Andre afdækningsaktiver	3.914	4.087	6.645	520	150
Valutaterminsforretninger	0	-23	20	389	539
Øvrige aktiver	1.963	1.090	767	1.226	880
<b>Aktiver i alt</b>	<b>49.880</b>	<b>56.542</b>	<b>62.940</b>	<b>66.715</b>	<b>70.191</b>
Egenkapital	6.751	6.664	6.868	7.672	8.140
Hensættelser til pensions- og inv.kontrakter	43.020	48.383	54.091	57.866	61.317
Afdækningspassiver	0	586	560	20	209
Valutaterminsforretninger	107	0	424	11	64
Gæld og hensatte forpligtelser	2	909	997	1.146	461
<b>Passiver i alt</b>	<b>49.880</b>	<b>56.542</b>	<b>62.940</b>	<b>66.715</b>	<b>70.191</b>

**Balance, koncernen, mio. kr.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Ejendomme	1.463	1.583	1.425	603	531
Tilknyttede og ass. virksomheder	1.016	1.063	1.111	1.142	1.225
Kapitalandele mv.	24.763	29.723	27.321	50.388	53.256
Obligationer	20.814	28.702	33.533	21.125	25.746
Afdækningsaktiver	11.016	7.142	12.707	7.486	12.788
Valutaterminsforretninger	0	6	20	472	667
Udlån til bankkunder	3.185	3.778	3.971	3.882	3.928
Investeringsaktiver tilknyttet puljer i bank	1.918	2.246	1.517	1.460	1.377
Øvrige aktiver	2.400	1.750	2.392	2.775	2.596
<b>Aktiver i alt</b>	<b>66.575</b>	<b>75.993</b>	<b>83.997</b>	<b>89.333</b>	<b>102.113</b>
Egenkapital, moder	6.751	6.664	6.868	7.672	8.140
Minoritetsinteresser	11.210	13.249	14.811	16.922	25.990
Hensættelser til pensions- og investeringskontrakter	44.937	50.629	55.608	59.327	62.693
Afdækningspassiver	139	568	655	46	247
Valutaterminsforretninger	107	30	424	11	64
Indlån fra bankkunder	3.023	3.645	3.834	3.937	4.142
Gæld og hensatte forpligtelser	408	1.208	1.797	1.418	837
<b>Passiver i alt</b>	<b>66.575</b>	<b>75.993</b>	<b>83.997</b>	<b>89.333</b>	<b>102.113</b>

## NOTER

### (3) Nøgletal

	2009	2010	2011	2012	2013
Afkastnøgletal, pct.:					
Afkast før pensionsafkastskat (N1)	9,7	11,4	11,6	8,4	6,6
Omkostnings- og resultatnøgletal, pct.:					
Omkostningsprocent af medlemsbidrag (N3)	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1
Omkostningsprocent af hensættelser (N4)	0,05	0,05	0,05	0,05	0,04
Omkostninger pr. medlem [kr.] (N5)	592	591	578	598	523
Omkostningsresultat (N6)	0,03	0,04	0,04	0,01	0,01
Risikonøgletal, pct.:					
Risikoresultat (N7)	0,52	0,30	0,09	0,33	0,09
Konsolideringsnøgletal, pct.:					
Bonusgrad (N8)	1,3	6,5	5,2	7,9	8,9
Medlemskapitalgrad (N9)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapitalgrad (N10)	16,0	15,5	15,2	14,7	14,9
Overdækningsgrad (N11)	9,0	8,4	9,6	9,8	10,1
Solvensdækning (N12)	302	279	291	324	334
Forentningsnøgletal, pct.:					
Egenkapitalforentning før skat (N13)	14,5	-1,4	5,1	12,9	7,7
Egenkapitalforentning efter skat (N14)	14,5	-1,4	5,1	12,9	7,7
Forentning af medlemmernes midler efter omkostninger før skat (N15)	7,3	13,3	13,4	-0,8	6,5
Forentning af medlemskonti før skat (N16)	-	-	-	-	-
Forentning af ansvarlig lånekapital før skat (N17)	-	-	-	-	-
Forentning af særlige bonushensættelser af type A før skat (N18)	-	-	-	-	-
Forentning af særlige bonushensættelser af type B før skat (N19)	-	-	-	-	-

Som bilag 6 er vedlagt "Læsevejledning til nøgletal". I bilag 5 er nøgletalsoversigt for perioden 1993-2013.

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
(4) <b>Medlemsbidrag, brutto</b>				
Ordinære bidrag fra medlemmer	2.113.948	2.046.189	2.113.948	2.046.189
Medbragte udtrædelsesgodtgørelser	1.703	1.899	1.703	1.899
Arbejdsmarkedsbidrag	-131.856	-125.943	-131.856	-125.943
	<u>1.983.795</u>	<u>1.922.145</u>	<u>1.983.795</u>	<u>1.922.145</u>
Fordeling af medlemsbidrag, brutto:				
Bidrag, løbende	1.982.092	1.920.246	1.982.092	1.920.246
Bidrag, engangsindskud	1.703	1.899	1.703	1.899
	<u>1.983.795</u>	<u>1.922.145</u>	<u>1.983.795</u>	<u>1.922.145</u>
Bidrag, individuelt tegnede ordninger	450.683	448.446	450.683	448.446
Bidrag, tegnet som led i ansættelsesforhold	1.533.112	1.473.699	1.533.112	1.473.699
	<u>1.983.795</u>	<u>1.922.145</u>	<u>1.983.795</u>	<u>1.922.145</u>
Bidrag, medlemmer med bopæl i Danmark	1.953.852	1.894.523	1.953.852	1.894.523
Bidrag, medlemmer med bopæl i andre EU-lande	24.381	23.095	24.381	23.095
Bidrag, medlemmer med bopæl i øvrige lande	5.562	4.526	5.562	4.526
	<u>1.983.795</u>	<u>1.922.145</u>	<u>1.983.795</u>	<u>1.922.145</u>
Antal medl., individuelt tegnede ordninger	8.999	9.022	8.999	9.022
Antal medl., tegnet som led i ansættelsesforhold	30.190	29.198	30.190	29.198
	<u>39.189</u>	<u>38.220</u>	<u>39.189</u>	<u>38.220</u>
Heraf antal medl., gruppeforsikring kritisk sygdom	19.818	19.521	19.818	19.521
Præmie, gruppeforsikring kritisk sygdom, som er finansieret af årets bonus	14.966	14.851	14.966	14.851
Alle pensionsordninger er med ret til bonus.				
(5) <b>Renteindtægter og udbytter mv.</b>				
Børsnoterede danske kapitalandele	0	0	17.325	12.465
Unoterede danske kapitalandele	2.115	2.940	2.115	2.940
Børsnoterede udenlandske kapitalandele	0	0	1.172.252	834.034
Unoterede udenlandske kapitalandele	551.943	290.560	558.928	290.560
Børsnoterede danske investeringsforeningsandele	0	0	-71.362	-57.553
Unoterede danske investeringsforeningsandele	255	357	2.052	357
Børsnoterede udenlandske investeringsforeningsandele	0	0	2.214	0
Danske obligationer	106.843	233.657	427.735	630.990
Udenlandske obligationer	1.096	0	1.096	0
Pantesikrede udlån	435	749	513.626	524.086
Renteswaps	73.343	69.674	73.343	69.674
Renteindtægter i øvrigt	6.048	5.239	4.234	2.233
	<u>742.077</u>	<u>603.176</u>	<u>2.703.559</u>	<u>2.309.786</u>

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN		
	2013	2012	2013	2012	
(6)	<b>Kursreguleringer</b>				
	Investeringsejendomme	-1.609	-16.008	-3.827	-40.791
	Børsnoterede danske kapitalandele	0	0	253.247	178.376
	Unoterede danske kapitalandele	7.003	-3.989	7.003	-3.989
	Børsnoterede udenlandske kapitalandele	0	0	4.154.828	3.677.718
	Unoterede udenlandske kapitalandele	-349.861	26.639	-328.419	39.380
	Børsnoterede danske investeringsforeningsandele	0	0	220	702
	Unoterede danske investeringsforeningsandele	-464.819	349.563	-462.876	355.369
	Børsnoterede udenlandske investeringsforeningsandele	70.766	178.918	90.776	193.532
	Refunderede kapitalforvaltningsafgifter mv.	31.422	14.557	31.422	14.557
	Danske obligationer	17.072	-194.617	-217.893	161.220
	Udenlandske obligationer	-907	0	-351.834	586.538
	Pantesikrede udlån	-155	-192	-155	-192
	Swaptionskontrakter	0	394.201	0	394.201
	Renteswaps	-285.350	-15.505	-285.350	-15.505
	Andre finansielle instrumenter (aktieoptioner og valutaterminforretninger mv.)	881.883	-243.284	1.143.483	-350.831
	Kursreguleringer i øvrigt	-5.377	1.875	-4.092	133.527
		<u>-99.931</u>	<u>492.159</u>	<u>4.026.533</u>	<u>5.323.812</u>
(7)	<b>Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed</b>				
	Omkostninger ved køb og salg af værdipapirer	-6	-2.320	-68.666	-37.641
	Forvaltningsafgifter	-9.861	-5.440	-9.861	-5.440
	Øvrige omkostninger	-21.533	-20.053	-221.415	-174.403
		<u>-31.399</u>	<u>-27.813</u>	<u>-299.941</u>	<u>-217.484</u>
(8)	<b>Pensionsafkastskat</b>				
	Regulering tidligere år	-3.373	-8.093	-3.373	-8.093
	Årets pensionsafkastskat	-434.606	-1.127.690	-434.606	-1.127.690
		<u>-437.979</u>	<u>-1.135.782</u>	<u>-437.979</u>	<u>-1.135.782</u>

Skattemæssig effekt der kan tilskrives anden totalindkomst er 0 i året.

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
(9) <b>Udbetalte ydelser</b>				
Summer ved død:				
Ugiftesummer	-1.135	-3.596	-1.135	-3.596
Dødssummer	-6.942	-8.459	-6.942	-8.459
	<u>-8.077</u>	<u>-12.055</u>	<u>-8.077</u>	<u>-12.055</u>
Summer ved sygdom:				
Kritisk sygdom	-8.280	-13.500	-8.280	-13.500
	<u>-8.280</u>	<u>-13.500</u>	<u>-8.280</u>	<u>-13.500</u>
Summer ved udløb:				
Alderssummer	-19.246	-231.312	-19.246	-231.312
	<u>-19.246</u>	<u>-231.312</u>	<u>-19.246</u>	<u>-231.312</u>
Pensions- og renteydelser:				
Livrenteydelser	-6.679	-6.494	-6.679	-6.494
Alderspensioner	-1.051.839	-878.984	-1.051.839	-878.984
Invalidepensioner	-245.389	-226.025	-245.389	-226.025
Ægtefællepensioner	-212.782	-203.082	-212.782	-203.082
Børnepensioner	-26.022	-26.309	-26.022	-26.309
	<u>-1.542.710</u>	<u>-1.340.893</u>	<u>-1.542.710</u>	<u>-1.340.893</u>
Udtrædelsesgodtgørelser	-36.043	-56.429	-36.043	-56.429
	<u>-36.043</u>	<u>-56.429</u>	<u>-36.043</u>	<u>-56.429</u>
Udgifter til revalidering og sygebehandling	-1.496	-1.705	-1.496	-1.705
	<u>-1.496</u>	<u>-1.705</u>	<u>-1.496</u>	<u>-1.705</u>
I alt	<u>-1.615.853</u>	<u>-1.655.894</u>	<u>-1.615.853</u>	<u>-1.655.894</u>
Af pensions- og renteydelser udgør konverteringer	-1.492	-1.540	-1.492	-1.540
	<u>-1.492</u>	<u>-1.540</u>	<u>-1.492</u>	<u>-1.540</u>
Aldersafhængige tillæg udgør	-337.339	-151.364	-337.339	-151.364
	<u>-337.339</u>	<u>-151.364</u>	<u>-337.339</u>	<u>-151.364</u>



## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
(10) <b>Administrationsomkostninger</b>				
Personaleudgifter	-26.739	-25.622	-82.800	-80.589
Andre administrationsomkostninger	-33.046	-32.842	-73.327	-82.010
	<u>-59.785</u>	<u>-58.464</u>	<u>-156.127</u>	<u>-162.599</u>
Refunderet af Lægernes Pensionsbank A/S	16.736	14.960	16.736	14.960
Interne administrationsomk. i alt	-43.049	-43.504	-139.391	-147.639
Overført til investeringsvirksomhed	21.533	20.053	21.533	20.053
Omkostninger ved bankvirksomhed	0	0	96.342	104.134
	<u>-21.516</u>	<u>-23.451</u>	<u>-21.516</u>	<u>-23.451</u>
Personaleudgifter specificeres således:				
Lønninger mv.	-34.197	-33.553	-79.079	-77.446
Overført til Lægernes Pensionsbank A/S	12.655	12.604	12.655	12.604
Pensioner	-2.173	-2.064	-7.127	-6.792
Udgifter til social sikring	-506	-296	-1.472	-1.619
Lønsumsafgift	-2.518	-2.313	-7.777	-7.336
	<u>-26.739</u>	<u>-25.622</u>	<u>-82.800</u>	<u>-80.589</u>
<b>Antal ansatte</b>				
Det gennemsnitlige antal heltidsbeskæftigede i regnskabsåret	<u>24,3</u>	<u>25,0</u>	<u>91,9</u>	<u>91,2</u>
Optjent direktion:				
Niels Lihn Jørgensen (ansat med 12 mdr. opsigelsesvarsel fra pensionskassens og bankens side)	-1.988	-1.958	-3.226	-3.176
Bjarne Stech (ansat med 9 mdr. opsigelsesvarsel fra bankens side)	-	-	-2.248	-2.173
	<u>-1.988</u>	<u>-1.958</u>	<u>-5.474</u>	<u>-5.349</u>
Udbetalt direktion:				
Niels Lihn Jørgensen (ansat med 12 mdr. opsigelsesvarsel fra pensionskassens og bankens side)	-1.980	-1.947	-3.212	-3.158
Bjarne Stech (ansat med 9 mdr. opsigelsesvarsel fra bankens side)	-	-	-2.234	-2.151
	<u>-1.980</u>	<u>-1.947</u>	<u>-5.446</u>	<u>-5.309</u>

Niels Lihn Jørgensen har i 2013 udover ovenstående modtaget 86. t. kr. i honorar som led i bestyrelsesarbejde i Ejendomsselskabet Nordtyskland KAS.

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONSKASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
(10) Optjent og udbetalt bestyrelse:				
Formand Lægernes Pensionskasse og Lægernes Pensionsbank A/S				
Mikael Rosenmejer	-192	-175	-384	-351
Næstformand Lægernes Pensionskasse				
Marianne Ingerslev Holt	-116	-88	-116	-88
Medlem				
Jesper Rangvid	-103	-88	-103	-88
Peter Lindholm (Indtrådt i maj 2012)	-103	-59	-103	-59
Peter Melchior (Indtrådt i oktober 2012)*	-103	-22	-226	-50
Phillip Bennet (Indtrådt i april 2013)	-73	0	-73	0
Klaus Friis Andersen (Indtrådt i april 2013)	-73	0	-73	0
Joachim Hoffmann-Petersen (Udtrådt i april 2013)	-37	-102	-37	-102
Uwe Max Jansen (Udtrådt i april 2013)	-29	-88	-29	-88
Jens Lundby Frandsen (Udtrådt i maj 2012)	0	-36	0	-36
Jens Erik Christensen (Udtrådt oktober 2012)*	0	-66	0	-148
Birger Grubbe	-	-	-103	-88
Jens Ove Nielsen	-	-	-103	-88
	<u>-829</u>	<u>-723</u>	<u>-1.350</u>	<u>-1.184</u>
* Næstformand i Lægernes Pensionsbank A/S				
Optjent:				
Ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på pensionskassens risikoprofil ("andre risikotagere")				
Fast løn	-7.714	-6.757	-19.505	-17.358
	<u>-7.714</u>	<u>-6.757</u>	<u>-19.505</u>	<u>-17.358</u>
<b>Antal ansatte udgør :</b>				
Direktion	0,6	0,6	2,0	2,0
Bestyrelsen	7,0	7,0	9,0	9,0
Ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på pensionskassens risikoprofil	5,2	5,8	15,0	15,7
Direktionen, bestyrelsen og særlige risikotagere modtager ikke variabelt vederlag (herunder særlige incitamentsprogrammer mv.)				
Der er ikke særlige pensionsforpligtelser eller andre forpligtelser vedrørende direktionen ud over ovenstående opsigelsesvarsler.				
Revisionshonorar				
Samlet honorar til den generalforsamlingsvalgte revisionsvirksomhed, der udfører den lovpligtige revision:				
Lovpligtig revision af årsregnskaber	-914	-614	-1.536	-1.450
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	-160	-160	-256	-283
Skatterådgivning	-65	-25	-65	-25
Andre ydelser	-245	-16	-245	-16
I alt honorarer	<u>-1.384</u>	<u>-816</u>	<u>-2.102</u>	<u>-1.774</u>

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
(11)	<b>Renteindtægter ved bankvirksomhed</b>			
			0	51
			140.071	146.600
			17.388	16.752
			-4.832	-6.113
			-4.832	-6.113
			0	1
			<u>152.627</u>	<u>157.291</u>
(12)	<b>Renteudgifter ved bankvirksomhed</b>			
			-16	-19
			-27.169	-33.243
			-38	-49
			<u>-27.223</u>	<u>-33.311</u>
(13)	<b>Gebyrer og provisionsindtægter mv. ved bankvirksomhed</b>			
			1.297	1.206
			68.552	54.813
			-7.172	-6.809
			<u>62.678</u>	<u>49.209</u>
(14)	<b>Kursreguleringer ved bankvirksomhed</b>			
			-8.377	-5.508
			75	49
			5.360	4.467
			-2.942	-992
			-160.417	-158.682
			160.417	158.682
			<u>-2.942</u>	<u>-992</u>
(15)	<b>Omkostninger ved bankvirksomhed</b>			
			-96.342	-104.134
			<u>-96.342</u>	<u>-104.134</u>
(16)	<b>Nedskrivninger på udlån mv. ved bankvirksomhed</b>			
			-15.432	-6.889
			-106	0
			<u>-15.538</u>	<u>-6.889</u>

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
(17) <b>Skat</b>				
Pensionsafkastskat for egenkapitalen				
Ændring i hensættelse til udskudt skat	-103.614	428.055	-103.614	428.055
	<u>-103.614</u>	<u>428.055</u>	<u>-103.614</u>	<u>428.055</u>
Beregnet skat af årets skattepligtige indkomst			-3.049	-2.139
Ændring i hensættelse til udskudt skat			141	-1.789
Effekt af ændring i skatteprocent			-3	0
			<u>-2.911</u>	<u>-3.928</u>
Skat i alt	<u>-103.614</u>	<u>428.055</u>	<u>-106.525</u>	<u>424.127</u>
Aktuel skatteprocent for Lægernes Pensionsbank A/S			25,0	25,0
Effektiv skatteprocent			<u>25,0</u>	<u>25,0</u>
I forbindelse med udlodning af omtegningsbonus i 2012 blev der tilskrevet individuel PAL på medlemmets depot, hvilket medfører et skatteaktivt til egenkapitalen. Skatteaktivet kan ultimo 2013 specificeres som følger:				
Beskatningsgrundlag individuel PAL	2.961.445			
Beskatningsgrundlag institut PAL før fradrag af individ PAL	<u>4.281.688</u>			
Beskatningsgrundlag institut PAL efter fradrag individ PAL	1.320.243			
Øvrige fradrag	-86.439			
PAL skatteaktivt vedr. omtegning 2012	457.904			
Regulering PAL skatteaktivt vedr. omtegning 2012	-188.772			
Lempelser mv. til fremførsel	55.308			
Rentetilskrivning PAL aktiv	<u>3.893</u>			
	<u>328.333</u>			
(18) <b>Software mv.</b>				
Anskaffelsessum primo	35.217	31.812	45.668	42.262
Årets tilgang	3.512	3.406	3.512	3.406
Årets afgang	0	0	0	0
Anskaffelsessum ultimo	<u>38.729</u>	<u>35.217</u>	<u>49.180</u>	<u>45.668</u>
Afskrivninger primo	26.565	23.294	36.059	32.152
Årets afskrivninger	2.262	3.270	2.873	3.907
Afskrivninger ultimo	<u>28.827</u>	<u>26.565</u>	<u>38.931</u>	<u>36.059</u>
Bogført værdi ultimo	<u>9.902</u>	<u>8.653</u>	<u>10.248</u>	<u>9.609</u>
(19) <b>Driftsmidler mv.</b>				
Anskaffelsessum primo	3.205	1.209	5.185	3.189
Årets tilgang	64	1.996	64	1.996
Årets afgang	0	0	0	0
Anskaffelsessum ultimo	<u>3.270</u>	<u>3.205</u>	<u>5.249</u>	<u>5.185</u>
Afskrivninger primo	1.214	1.175	3.041	2.899
Årets afskrivninger	309	39	386	141
Afskrivninger ultimo	<u>1.523</u>	<u>1.214</u>	<u>3.426</u>	<u>3.041</u>
Bogført værdi ultimo	<u>1.746</u>	<u>1.991</u>	<u>1.823</u>	<u>2.145</u>

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
(20) <b>Investerings ejendomme</b>				
Dagsværdi primo	187.000	922.512	603.200	1.368.084
Tilgang i årets løb	1.400	57.746	3.618	64.276
Afgang i årets løb	0	-777.250	-63.872	-784.435
Årets værdiregulering til dagsværdi	0	-16.008	-11.545	-41.511
Andre ændringer	0	0	0	-3.214
Dagsværdi ultimo	<u>188.400</u>	<u>187.000</u>	<u>531.400</u>	<u>603.200</u>
Vægtet gennemsnit af afkastprocenter, bolig	<u>5,25%</u>	<u>5,01%</u>	<u>3,81%</u>	<u>3,84%</u>
Vægtet gennemsnit af afkastprocenter, erhverv	<u>5,25%</u>	<u>5,75%</u>	<u>4,88%</u>	<u>5,24%</u>

Der har ved måling af investerings ejendomme været involveret ekstern valuar.

## NOTER

		PENSIONS KASSE			
1.000 KR.		2013	2012	2013	2013
(21)	<b>Kapitalandele i tilknyttede virksomheder</b>				
	<b>Ejendomsinvesteringer</b>	<u>292.393</u>	<u>310.703</u>		
	Navn og hjemsted:	Ejerandel		Årsresultat	Egenkapital
		pensionskasse		100%	100%
	Kongegården Holding A/S, København	100%		2.936	98.709
	Christiansgården Holding A/S, København	100%		3.270	98.967
	Ejendomsf. for LPK under likvidation, København	100%		86	586
	Ejendomsf. Springbanen under likvidation, København	100%		24.523	93.840
	Kompl. Springbanen ApS under likvidation, København	100%		11	292
	<b>Bankvirksomhed</b>	<u>257.713</u>	<u>260.220</u>		
	Navn og hjemsted:	Ejerandel		Årsresultat	Egenkapital
		pensionskasse		100%	100%
	Lægernes Pensionsbank A/S, København	100%		8.689	257.713
	<b>Investeringsforeninger</b>	<u>46.086.594</u>	<u>36.641.249</u>		
	Navn (hjemsted i København)	Ejerandel	Ejerandel	Årsresultat	Egenkapital
		pensionskasse	koncern	100%	100%
	LPI Professionel Forening F.M.B.A.:				
	LPI Obligationer Europa II (aktiv forvaltning, 3<varighed<7)	100,0%	100,0%	23.444	7.995.703
	LPI Professionel Indeksobligationer II (aktiv forvaltning)	100,0%	100,0%	-73.082	1.093.615
	LPI Aktier Asien II (indeksportefølje, MSCI Pacific)	64,0%	64,0%	248.621	2.501.163
	LPI Aktier Europa II (indeksportefølje, MSCI Europa)	42,5%	42,5%	1.156.687	7.022.084
	LPI Aktier Europa III (aktiv forvaltning, MSCI Europa)	100,0%	100,0%	38.304	32.792
	LPI Aktier Globale II (aktiv forvaltning, MSCI Verden)	47,9%	47,9%	1.249.228	7.687.054
	LPI Aktier Globale III (aktiv forvaltning, MSCI Verden)	100,0%	100,0%	388.355	2.535.669
	LPI Aktier Globale IV (aktiv forvaltning, MSCI Verden)	95,1%	95,1%	319.889	1.967.771
	LPI Aktier Asien III (aktiv forvaltning, MSCI Asia ex. Japan)	95,4%	95,4%	-12.411	910.296
	LPI Aktier USA II (indeksportefølje, S&P 500)	33,0%	33,0%	1.022.494	4.904.121
	LPI Aktier USA III (aktiv forvaltning, MSCI USA)	85,5%	85,5%	1.314.718	5.610.236
	LPI aktier Emerging Markets II (aktiv forvaltning)	1,6%	1,6%	-635.974	1.749.451
	LPI aktier Emerging Markets III (Indeksportefølje)	54,1%	54,1%	-277.051	6.617.483
	LPI obligationer Europa III	95,4%	95,4%	68.203	4.421.267
	LPI Aktier Ejendomme Globale (aktiv forvaltning)	96,0%	96,0%	-13.744	130.081
	Investeringsforeningen Lægernes Pensionsinvestering:				
	LPI Aktier Danmark (aktiv forvaltning, OMXCCapGI)	0,0%	65,0%	197.285	700.778
	LPI Aktier Europa (indeksportefølje, MSCI Europa)	0,0%	24,9%	48.966	201.748
	LPI Aktier Europa IV (aktiv forvaltning, MSCI Europa)	0,0%	8,4%	41.315	256.370
	LPI Aktier USA (indeksportefølje, S&P 500)	0,0%	53,4%	42.724	167.154
	LPI Aktier USA IV (aktiv forvaltning, MSCI USA)	0,0%	6,8%	196.457	1.114.224
	LPI Aktier Globale (aktiv forvaltning, MSCI Verden)	0,0%	0,3%	23.983	152.017
	LPI Aktier Globale V (aktiv forvaltning, MSCI Verden)	14,3%	27,6%	134.988	963.529
	LPI Aktier Asien (indeksportefølje, MSCI Pacific)	0,0%	35,9%	13.302	132.837
	LPI Aktier/obl.globale (balanceret mix, akk.)	0,0%	0,8%	3.023	89.969
	LPI Obligationer High Yield Globale (aktiv forvaltning, akk.)	80,2%	80,2%	346.561	5.136.772
	LPI Obligationer High Yield Globale II (aktiv forvaltning, akk.)	57,8%	58,0%	71.474	1.081.542
	LPI Obligationer Europa (aktiv forvaltning, 3<varighed<7)	0,0%	10,2%	1.600	2.383.634
	LPI Obligationer Europa (aktiv forvaltning, kort varighed<3)	0,0%	9,6%	12.696	1.112.011
	LPI Indeksobligationer (aktiv forvaltning)	0,0%	68,2%	-16.355	168.781
	LPI Aktier Emerging Markets (aktiv forvaltning)	50,4%	51,9%	-173.376	438.443
	LPI Obligationer Investmentgrade	88,8%	88,8%	22.936	1.645.108
	LPI Obligationer Investmentgrade II	99,7%	99,7%	37.932	2.500.122
	<b>Kapitalandele i tilknyttede virksomheder i alt</b>	<u>46.636.701</u>	<u>37.212.172</u>		

## NOTER

		PENSIONS KASSE			
1.000 KR.		2013	2012	2013	2013
(22)	<b>Udlån til tilknyttede virksomheder</b>				
	Udlån til Lægernes Pensionsbank A/S	<u>900.000</u>	<u>900.000</u>		
	Se note 41 for yderligere oplysninger.				
(23)	<b>Kapitalandele i associerede virksomheder</b>				
	Kapitalandele i associerede virksomheder	<u>1.225.058</u>	<u>1.142.175</u>	<u>1.225.058</u>	<u>1.142.175</u>
	Navn og hjemsted (ejendomsinvesteringer):	Ejerandel		Årsresultat	Egenkapital
	Hellebo Park P/S under likvidation, Hellerup	50,00%		-2.613	29.405
	Kompl. selskabet Uglen ApS under likvidation, Gentofte	50,00%		-17	156
	Ejendomspartnerselskabet af 1/7 2003, København	25,50%		155.800	2.993.300
	Komplementarselskabet af 1/7 2003 A/S, København	25,50%		0	599
	Frederiksberg Centret I/S, København	33,33%		57.009	1.229.025
	Danish real estate credit I general partner ApS	22,60%		2	82
	Danish real estate credit I KS	22,60%		-9	166.281
		PENSIONS KASSE		KONCERN	
		2013	2012	2013	2013
(24)	<b>Afledte finansielle instrumenter</b>				
	Modtaget sikkerhedsstillelse i form af tyske statsobligationer og danske realkreditobligationer udgør	<u>164.242</u>	<u>615.121</u>	<u>164.242</u>	<u>615.121</u>
	Renteswaps indgået i kroner og euro til afdækning af renterisiko på de pensionsmæssige hensættelser. Kontrakterne er receiverswaps med løbetider op til 20 år. Dagsværdien udgør	<u>148.172</u>	<u>367.188</u>	<u>148.172</u>	<u>367.188</u>
	Dagsværdi af aktieoptionskontrakter/aktiefutures	<u>2.555</u>	<u>97.268</u>	<u>2.555</u>	<u>97.268</u>
	Dagsværdi af salg af fremmed valuta på termin	<u>538.550</u>	<u>388.973</u>	<u>667.078</u>	<u>472.028</u>
	Dagsværdi i alt (aktiver)	<u>689.277</u>	<u>853.429</u>	<u>817.805</u>	<u>936.484</u>
	Dagsværdi i alt (passiver)	<u>272.724</u>	<u>31.452</u>	<u>311.075</u>	<u>56.861</u>
	Dagsværdi netto	<u>416.553</u>	<u>821.977</u>	<u>506.730</u>	<u>879.623</u>
(25)	<b>Udlån til bankkunder</b>				
	På anfordring			216.592	233.682
	Til og med 3 måneder			1.567.386	1.742.628
	Over 3 måneder og til og med 1 år			234.389	255.839
	Over 1 år og til og med 5 år			847.226	811.349
	Over 5 år			1.062.182	838.475
				<u>3.927.775</u>	<u>3.881.973</u>

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
(26) Pensionshensættelser				
<b>Pensionshensættelser i alt</b>				
Pensionshensættelser primo	53.660.288	51.737.739	53.660.288	51.737.739
Akkumuleret værdiregulering primo	-1.680.311	-6.651.105	-1.680.311	-6.651.105
Retrospektive hensættelser primo	51.979.977	45.086.634	51.979.977	45.086.634
Overflytning ved omtegning (med omtegningsbonus)	0	4.949.155	0	4.949.155
Medlemsbidrag	1.983.795	1.922.145	1.983.795	1.922.145
Rentetilskrivning	2.441.452	1.847.714	2.441.452	1.847.714
Pensionsydelse	-1.615.853	-1.655.890	-1.615.853	-1.655.890
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-29.498	-29.991	-29.498	-29.991
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-46.665	-159.038	-46.665	-159.038
Administrationshensættelse	22.900	19.249	22.900	19.249
Retrospektive hensættelser ultimo	54.736.110	51.979.977	54.736.110	51.979.977
Akkumuleret værdiregulering ultimo:				
Styrkelse til markedsværdigrundlag	1.657.320	1.680.344	1.657.320	1.680.344
	56.393.430	53.660.321	56.393.430	53.660.321
Anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner	-13.489	-33	-13.489	-33
Pensionshensættelser ultimo	56.379.941	53.660.288	56.379.941	53.660.288
Pensionshensættelser ultimo specificeres således:				
Garanterede ydelser	27.990.048	28.588.682	27.990.048	28.588.682
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	13.376.402	12.725.684	13.376.402	12.725.684
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	15.026.981	12.345.955	15.026.981	12.345.955
	56.393.430	53.660.321	56.393.430	53.660.321
Medlemmernes andel af realiseret resultat, som er fratrukket bonuspotentiale på hvilende pensioner	-13.489	-33	-13.489	-33

De garanterede ydelser er opgjort uden hensyntagen til omskrivning til hvilende pensioner og tilbagekøb.

Til sikkerhed for de pensionsmæssige forpligtelser 61.316.889 t. kr. er der registreret aktiver for i alt 64.284.627 t. kr. der fordeler sig på obligationer 25.300.931 t. kr., grunde og bygninger 342.393 t. kr., investeringsbeviser 35.916.062 t. kr., noterede kapitalandele 2.725.242 t. kr.



## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
<b>Afdelingen LPUA</b>				
Pensionshensættelser primo	4.615.619	19.939.843	4.615.619	19.939.843
Akkumuleret værdiregulering primo	-936.108	-3.618.616	-936.108	-3.618.616
Retrospektive hensættelser primo	3.679.511	16.321.227	3.679.511	16.321.227
Overflytning ved omtegning (med omtegningsbonus)	0	-12.251.741	0	-12.251.741
Medlemsbidrag	0	0	0	0
Rentetilskrivning	130.163	288.488	130.163	288.488
Pensionsydelse	-275.009	-656.918	-275.009	-656.918
Omkostningsstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	1.589	2.797	1.589	2.797
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-7.860	-20.482	-7.860	-20.482
Administrationshensættelse	-1.511	-3.861	-1.511	-3.861
Retrospektive hensættelser ultimo	3.526.882	3.679.511	3.526.882	3.679.511
Akkumuleret værdiregulering ultimo:				
Styrkelse til markedsværdigrundlag	848.654	936.108	848.654	936.108
	4.375.536	4.615.619	4.375.536	4.615.619
Anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner	-13.438	0	-13.438	0
Pensionshensættelser ultimo	4.362.098	4.615.619	4.362.098	4.615.619
Pensionshensættelser ultimo specificeres således:				
Garanterede ydelser	4.282.520	4.615.619	4.282.520	4.615.619
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	0	0	0	0
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	93.016	0	93.016	0
	4.375.536	4.615.619	4.375.536	4.615.619
Medlemmernes andel af realiseret resultat, som er fratrukket bonuspotentiale på hvilende pensioner	-13.438	0	-13.438	0
Pensionshensættelser, LPUA, specificeret efter rentegruppe:				
Rentegruppe 4,0 D				
Garanterede ydelser	4.282.119	4.615.619	4.282.119	4.615.619
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	0	0	0	0
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	93.005	0	93.005	0
	4.375.124	4.615.619	4.375.124	4.615.619
Rentegruppe 4,0 C				
Garanterede ydelser	401	0	401	0
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	0	0	0	0
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	11	0	11	0
	412	0	412	0
Rentegrupper i alt, LPUA				
Garanterede ydelser	4.282.520	4.615.619	4.282.520	4.615.619
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	0	0	0	0
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	93.016	0	93.016	0
	4.375.536	4.615.619	4.375.536	4.615.619

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
<b>Afdelingen LP</b>				
Pensionshensættelser primo	48.976.278	31.725.148	48.976.278	31.725.148
Akkumuleret værdiregulering primo	-739.152	-3.030.635	-739.152	-3.030.635
Retrospektive hensættelser primo	48.237.127	28.694.513	48.237.127	28.694.513
Overflytning ved omtegning (med omtegningsbonus)	0	17.200.896	0	17.200.896
Medlemsbidrag	1.983.795	1.922.145	1.983.795	1.922.145
Rentetilskrivning	2.310.353	1.558.025	2.310.353	1.558.025
Pensionsydelse	-1.331.567	-989.892	-1.331.567	-989.892
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-31.078	-32.778	-31.078	-32.778
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-39.668	-138.966	-39.668	-138.966
Administrationshensættelse	24.446	23.185	24.446	23.185
Retrospektive hensættelser ultimo	51.153.408	48.237.127	51.153.408	48.237.127
Akkumuleret værdiregulering ultimo:				
Styrkelse til markedsværdigrundlag	804.399	739.152	804.399	739.152
	51.957.807	48.976.278	51.957.807	48.976.278
Anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner	0	0	0	0
Pensionshensættelser ultimo	51.957.807	48.976.278	51.957.807	48.976.278
Pensionshensættelser ultimo specificeres således:				
Garanterede ydelser	23.647.499	23.904.675	23.647.499	23.904.675
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	13.376.402	12.725.684	13.376.402	12.725.684
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	14.933.906	12.345.920	14.933.906	12.345.920
	51.957.807	48.976.278	51.957.807	48.976.278
Medlemmernes andel af realiseret resultat, som er fratrukket bonuspotentiale på hvilende pensioner	0	0	0	0

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
Pensionshensættelser, LP, specificeret efter rentegruppe:				
Rentegruppe 3,5 D				
Garanterede ydelser	1.564.910	1.961.810	1.564.910	1.961.810
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	885	461	885	461
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	23.744	0	23.744	0
	<u>1.589.539</u>	<u>1.962.271</u>	<u>1.589.539</u>	<u>1.962.271</u>
Rentegruppe 3,5 C				
Garanterede ydelser	1.942.025	1.717.838	1.942.025	1.717.838
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	106.781	47.926	106.781	47.926
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	179.988	634	179.988	634
	<u>2.228.794</u>	<u>1.766.398</u>	<u>2.228.794</u>	<u>1.766.398</u>
Rentegruppe 3,5 B				
Garanterede ydelser	72.591	41.243	72.591	41.243
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	5.878	2.985	5.878	2.985
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	14.971	3.181	14.971	3.181
	<u>93.440</u>	<u>47.409</u>	<u>93.440</u>	<u>47.409</u>
Rentegruppe 3,5 A				
Garanterede ydelser	4.505	0	4.505	0
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	0	0	0	0
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	932	0	932	0
	<u>5.437</u>	<u>0</u>	<u>5.437</u>	<u>0</u>
Rentegruppe 3,0 C				
Garanterede ydelser	159.462	213.331	159.462	213.331
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	24.836	36.816	24.836	36.816
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	24.091	5.823	24.091	5.823
	<u>208.389</u>	<u>255.970</u>	<u>208.389</u>	<u>255.970</u>
Rentegruppe 3,0 B				
Garanterede ydelser	72.022	28.043	72.022	28.043
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	21.331	2.592	21.331	2.592
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	22.730	4.106	22.730	4.106
	<u>116.083</u>	<u>34.741</u>	<u>116.083</u>	<u>34.741</u>
Rentegruppe 3,0 A				
Garanterede ydelser	3.372	0	3.372	0
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	1.198	0	1.198	0
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	1.543	0	1.543	0
	<u>6.113</u>	<u>0</u>	<u>6.113</u>	<u>0</u>
Rentegruppe 0,5				
Garanterede ydelser	19.828.612	19.942.409	19.828.612	19.942.409
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	13.215.492	12.634.903	13.215.492	12.634.903
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	14.665.907	12.332.175	14.665.907	12.332.175
	<u>47.710.011</u>	<u>44.909.488</u>	<u>47.710.011</u>	<u>44.909.488</u>
Rentegrupper i alt, LP				
Garanterede ydelser	23.647.499	23.904.675	23.647.499	23.904.675
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	13.376.401	12.725.684	13.376.401	12.725.684
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	14.933.906	12.345.919	14.933.906	12.345.919
	<u>51.957.806</u>	<u>48.976.278</u>	<u>51.957.806</u>	<u>48.976.278</u>

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONSKASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
<b>Afdelingen LR</b>				
Pensionshensættelser primo	46.815	51.420	46.815	51.420
Akkumuleret værdiregulering primo	-1.514	-304	-1.514	-304
Retrospektive hensættelser primo	45.301	51.115	45.301	51.115
Rentetilskrivning	418	563	418	563
Pensionsydelse	-6.885	-6.610	-6.885	-6.610
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-9	-10	-9	-10
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	157	299	157	299
Administrationshensættelse	0	-58	0	-58
Retrospektive hensættelser ultimo	38.981	45.301	38.981	45.301
Akkumuleret værdiregulering ultimo:				
Styrkelse til markedsværdigrundlag	1.039	1.514	1.039	1.514
	40.020	46.815	40.020	46.815
Anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner			0	
Pensionshensættelser ultimo	40.020	46.815	40.020	46.815
Pensionshensættelser ultimo specificeres således:				
Garanterede ydelser	40.012	46.813	40.012	46.813
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	0	0	0	0
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	8	2	8	2
	40.020	46.815	40.020	46.815
Medlemmernes andel af realiseret resultat, som er fratrukket bonuspotentiale på hvilende pensioner	0	0	0	0
Pensionshensættelser specificeret efter rentegruppe: Grundlagsrenten er 1 pct. for hele bestanden i LR.				

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONSKASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
<b>Afdelingen LE</b>				
Pensionshensættelser primo	21.576	21.330	21.576	21.330
Akkumuleret værdiregulering primo	-3.536	-1.551	-3.536	-1.551
Retrospektive hensættelser primo	18.039	19.778	18.039	19.778
Rentetilskrivning	519	637	519	637
Pensionsydelse	-2.392	-2.470	-2.392	-2.470
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	0	0	0	0
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	707	111	707	111
Administrationshensættelse	-35	-17	-35	-17
Retrospektive hensættelser ultimo	16.839	18.039	16.839	18.039
Akkumuleret værdiregulering ultimo:				
Styrkelse til markedsværdigrundlag	3.229	3.570	3.229	3.570
	20.068	21.609	20.068	21.609
Anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner	-51	-33	-51	-33
Pensionshensættelser ultimo	20.017	21.576	20.017	21.576
Pensionshensættelser ultimo specificeres således:				
Garanterede ydelser	20.017	21.576	20.017	21.576
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	0	0	0	0
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	51	33	51	33
	20.068	21.609	20.068	21.609
Medlemmernes andel af realiseret resultat, som er fratrukket bonuspotentiale på hvilende pensioner	-51	-33	-51	-33
Pensionshensættelser specificeret efter rentegruppe: Grundlagsrenten er 3 pct. for hele bestanden i LE.				

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
(27) <b>Kollektivt bonuspotentiale</b>				
Saldo primo	4.134.544	2.347.942	4.134.544	2.347.942
Årets ændring	742.833	1.786.602	742.833	1.786.602
	<u>4.877.378</u>	<u>4.134.544</u>	<u>4.877.378</u>	<u>4.134.544</u>
<b>Kollektivt bonuspotentiale ultimo fordeles således:</b>				
Rentegruppe 4,0 D	0	43.863	0	43.863
Rentegruppe 4,0 C	5	0	5	0
Afdelingen LPUA i alt	<u>5</u>	<u>43.863</u>	<u>5</u>	<u>43.863</u>
Rentegruppe 3,5 D	23.185	58.263	23.185	58.263
Rentegruppe 3,5 C	102.721	268.024	102.721	10.428
Rentegruppe 3,5 B	9.779	10.428	9.779	268.024
Rentegruppe 3,5 A	958	0	958	0
Rentegruppe 3,0 C	34.791	55.415	34.791	7.256
Rentegruppe 3,0 B	18.293	32.868	18.293	54.023
Rentegruppe 3,0 A	1.875	0	1.875	0
Rentegruppe 0,5	4.260.310	3.314.108	4.260.310	809.809
Afdelingen LP i alt	<u>4.451.912</u>	<u>3.739.106</u>	<u>4.451.912</u>	<u>3.739.106</u>
Afdelingen LR i alt	2.075	0	2.075	0
Afdelingen LE i alt	0	0	0	0
Rentegrupper i alt	<u>4.453.992</u>	<u>3.782.969</u>	<u>4.451.916</u>	<u>3.782.969</u>
Risikogrupper i alt	<u>365.101</u>	<u>297.818</u>	<u>365.101</u>	<u>297.818</u>
Omkostningsgrupper i alt	<u>58.284</u>	<u>53.756</u>	<u>58.284</u>	<u>53.756</u>
Kollektiv bonuspotentiale i alt	<u>4.877.378</u>	<u>4.134.544</u>	<u>4.877.378</u>	<u>4.134.544</u>
<b>Bonusgrad pr. rentegruppe:</b>				
Rentegruppe 4,0 D	0,0	1,2	0,0	1,2
Rentegruppe 4,0 C	1,4	0,0	1,4	0,0
Rentegruppe 3,5 D	1,8	3,8	1,8	3,8
Rentegruppe 3,5 C	5,7	19,8	5,7	19,8
Rentegruppe 3,5 B	11,8	25,4	11,8	25,4
Rentegruppe 3,5 A	18,0	0,0	18,0	0,0
Rentegruppe 3,0 C	19,0	22,8	19,0	22,8
Rentegruppe 3,0 B	17,4	21,0	17,4	21,0
Rentegruppe 3,0 A	31,7	0,0	31,7	0,0
Rentegruppe 0,5	8,9	7,4	8,9	7,4
Afdelingen LR	5,3	0,0	5,3	0,0
Afdelingen LE	0,0	0,0	0,0	0,0

**NOTER**

1.000 KR.	PENSIONSKASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
(28) <b>Særlige bonushensættelser</b>				
Saldo primo	1.812	2.045	1.812	2.045
Årets ændring	-253	-233	-253	-233
	<u>1.559</u>	<u>1.812</u>	<u>1.559</u>	<u>1.812</u>
Særlige bonushensættelser vedrører afdelingen LR.				
(29) <b>Indlån fra bankkunder</b>				
På anfordring			3.758.701	3.567.469
Til og med 3 måneder			50.979	79.599
Over 3 måneder og til og med 1 år			126.445	123.303
Over 1 år og til og med 5 år			595.095	674.812
Over 5 år			987.541	951.753
			<u>5.518.761</u>	<u>5.396.936</u>
Heraf indlån vedr. puljeordninger			1.376.590	1.460.309
			<u>4.142.171</u>	<u>3.936.627</u>
(30) <b>Gæld til kreditinstitutter</b>				
Gæld til kreditinstitutter (anfordring)			30	74.795
			<u>30</u>	<u>74.795</u>

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
(31) <b>Eventualforpligtelser og pantsætninger mv.</b>				
I pensionskassens ejendomme er tinglyst ejerpantebreve ult. regnskabsåret for i alt	50.000	50.000	50.000	50.000
Heraf indgår i registrerede aktiver	50.000	50.000	50.000	50.000
Der er afgivet investeringstilsagn over for investeringsfonde med	1.983.811	1.655.838	1.983.811	1.655.838
Der er afgivet investeringstilsagn over for byggeprojekter med	956.323	798.700	956.323	798.700
Byggeprojekterne omfatter udvidelse af Frederiksberg Centret i samarbejde med Danica Ejendomsselskab ApS, samt opførelse af nyt Nordea domicil i Ørestaden i samarbejde med Nordea Liv & Pension og PensionDanmark.				
For perioden 1. juli 2012 - 1. juli 2022 er der indgået lejeaftale med PKA Ejendomme I I/S, vedrørende Flintholm Company House beliggende Dirch Passers Allé, 2000 Frederiksberg.				
Lejeforpligtelse udgør	9.989	11.433	36.998	42.343
Til sikkerhed for de pensionsmæssige forpligtelser 61.316.889 t. kr., er der registreret følgende aktiver:				
Obligationer	25.300.931	24.980.217		
Grunde og bygninger	342.393	50.000		
Investeringsbeviser	35.916.062	33.743.568		
Unoterede kapitalandele	2.725.242	1.302.487		
I alt	64.284.627	60.076.272		

Ved opgørelsen af sikkerhed for pensionsmæssige forpligtelser indgår de underliggende aktiver i investeringsbeviser, hvor Lægernes Pensionskasse har bestemmende indflydelse.

Lægernes Pensionsbank A/S har stillet finansgarantier og øvrige garantier med	322.034	319.074
---	---------	---------

Lægernes Pensionskasse har etableret en indlånsramme for Lægernes Pensionsbank A/S. Lægernes Pensionskasse kan ikke opsigte indlånsrammen. Som udgangspunkt giver denne indlånsramme Lægernes Pensionsbank A/S en ret, men ikke pligt til at kalde indlån op til 600 mio. kr. fra Lægernes Pensionskasse. Ved udgangen af 2013 har Lægernes Pensionsbank A/S udnyttet indlånsrammen fuldt ud.

I lighed med de øvrige danske pengeinstitutter hæfter Lægernes Pensionsbank A/S for tab hos Garantifonden for Indskydere og Investorer, Afviklings- og Restruktureringsafdelingen. Bankens seneste opgjorte andel af sektorens indeståelse udgør 0,46 pct.

Der henvises til note 10 vedrørende direktionens opsigelsesvarsel.

Lægernes Pensionskasse hæfter solidarisk for betaling af moms indenfor fællesregistreringen med Lægernes Pensionsbank A/S.



## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
(32) <b>Kapitalkrav og basiskapital</b>				
Pensionskassen skal mindst have reserver af en vis størrelse, kapitalkravet, som ved regnskabsårets udgang udgjorde	2.362.162	2.284.934		
Pensionskassens basiskapital ved regnskabsårets udgang:				
Egenkapital i alt	8.139.741	7.668.935		
Særlige bonushensættelser	1.559	1.812		
Værdi af immaterielle aktiver	-9.902	-8.653		
Kapitalkrav vedr. Lægernes Pensionsbank A/S	-242.342	-249.119		
	<u>7.889.056</u>	<u>7.412.976</u>		
(33) <b>Fordeling af resultat</b>				
Fordelt realiseret resultat udgør:				
Egenkapitalens andel af årets investeringsafkast	214.296	548.773		
Egenkapitalens opnåede risikotillæg	216.707	176.876		
Medlemmers andel, som efter pensionsafkastskat er overført til skyggekonti	286.293	-219.442		
Dækning af pensionsafkastskat	434.613	1.127.690		
Regulering af kollektivt bonuspotentiale eller særlige bonushenlæggelser	742.582	1.786.370		
Anvendt/tilført bonuspotentiale på hvilende pensioner	-13.456	299		
Bonustilskrivning	2.244.121	1.192.774		
Præmier og gebyrer til/fra egenkapitalen mv.	-5.113	6.760		
Realiseret resultat i alt	<u>4.120.042</u>	<u>4.620.099</u>		
Egenkapitalens andel af årets resultat udgør:				
Andel af årets investeringsafkast	214.296	548.773		
Egenkapitalens andel af årets pensionsafkastskat	-103.608	428.055		
Egenkapitalens risikotillæg	216.707	176.876		
Medlemmers andel af realiseret resultat overført til skyggekonto	286.293	-219.442		
Præmier og gebyrer til/fra egenkapitalen mv.	-5.113	6.760		
Omvurderet værdi af domicilejendomme	0	-11.754		
Pensionisttillæg	0	-139.625		
	<u>608.576</u>	<u>789.642</u>		

## NOTER

1.000 KR.	PENSIONS KASSE		KONCERN	
	2013	2012	2013	2012
(34) <b>Skyggekonto</b>				
Tilskrevet beløb til fremtidig ekstra forrentning af egenkapital (skyggekonto) udgør maksimalt:				
Saldo primo iflg. årsregnskab	1.353.103	5.326.330		
Nedskrivning i forbindelse med omtegningen	0	-4.963.026		
Nedskrivning ved rentebåndsskift	-2.543	0		
Forrentning af skyggekonto	91.407	292.240		
Medlemmernes andel af årets resultat	-286.293	219.442		
Egenkapitalens risikotillæg ikke opnået	115.877	107.893		
Regulering vedrørende PAL	73.059	370.224		
	<u>1.344.609</u>	<u>1.353.103</u>		
Tilskrevet beløb (skyggekonto) ultimo fordeles således:				
Rentegruppe 4,0 D	766.175	769.456		
Rentegruppe 4,0 C	76	0		
Afdelingen LPUA i alt	<u>766.251</u>	<u>769.456</u>		
Rentegruppe 3,5 D	375.459	414.858		
Rentegruppe 3,5 C	191.688	160.647		
Rentegruppe 3,5 B	5.985	2.671		
Rentegruppe 3,5 A	79	0		
Afdelingen LP i alt	<u>573.211</u>	<u>578.176</u>		
Afdelingen LR	0	1.424		
Afdelingen LE	2.394	2.270		
	<u>1.341.856</u>	<u>1.351.326</u>		
Risikogrupper i alt	<u>2.496</u>	<u>1.569</u>		
Omkostningsgrupper i alt	<u>256</u>	<u>208</u>		
Skyggekonto i alt	<u>1.344.609</u>	<u>1.353.103</u>		

Beregninger baseret på en normalisering af rentekurven, en afdækningsgrad på omkring 75 pct. og en forhøjelse af andelen af investeringsaktiver til omkring 40 pct., hvilket anses som realistiske forudsætninger, viser, at hele skyggekontoen kan tilbagebetales under disse forudsætninger.

## NOTER

### (35) Bestyrelsens ledelseshverv

#### **Bestyrelsesformand Mikael Rosenmejer**

##### **Bestyrelsesformand for:**

Dominia A/S, Rådgivende Ingeniører  
Morten Nielsens Mindelegat  
Drachmanns Hus på Skagen og Drachmanns Legat for Forfattere  
Lægernes Pensionsbank A/S

##### **Medlem af bestyrelsen for:**

AIDA (Verdensorganisationen for Forsikringsret), Honorary President  
Det Danske Selskab for Forsikringsret  
Center for Erhvervsret, Københavns Universitet (rådgivende udvalg)  
Codan Fonden

##### **Medlem af repræsentantskabet for:**

Foreningen Nykredit

#### **Peter Melchior**

##### **Medlem af bestyrelsen for:**

Lægernes Pensionsbank A/S  
Hotel Koldingfjord A/S  
Center for Erhvervsret, Københavns Universitet (rådgivende udvalg)  
Fonden Dansk Sygeplejehistorisk Museum  
Pensionsinfo (formand)

#### **Jesper Rangvid**

##### **Medlem af bestyrelsen for:**

Skagen Fondene

Ingen øvrige bestyrelsesmedlemmer besidder ledelseshverv i andre danske aktieselskaber.

## NOTER

### **(36) Direktion**

Adm. direktør, lic.polit. Niels Lihn Jørgensen (ansat siden 1. januar 1990)

### **(37) Direktionens ledelseshverv, godkendt af pensionskassens bestyrelse**

#### **Bestyrelsesformand for følgende datterselskaber i Lægernes Pensionskasse:**

Kongegården Holding A/S

Christiansgården Holding A/S

Kongegården A/S

Christiansgården A/S

#### **Bestyrelsesformand for:**

LPI professionel forening

#### **Medlem af bestyrelsen for:**

Komplementarselskabet af 1/7 2003 A/S

Ejendomspartnerselskabet 1/7 2003

Ejendomsselskabet Nordtyskland KAS

Frederiksberg Centret I/S

## NOTER

### (38) Afkast af aktiver

Specifikation af aktiver og deres afkast til regnskabsmæssig værdi i 2013, mio. kr. <sup>1)</sup>

	Regnskabsmæssig værdi		Netto-investeringer	Afkast i pct. p.a. før pensionsafkastskat og selskabsskat
	Primo	Ultimo		
Grunde og bygninger i alt	3.765	3.823	200	1,8
Grunde og bygninger, direkte ejet	187	188	3	-5,2
Ejendomsaktieselskaber	3.578	3.635	197	2,2
Andre dattervirksomheder	1.157	1.158	0	6,0
Øvrige kapitalandele i alt	27.470	28.462	-2.086	13,2
Børsnoterede danske kapitalandele				
Unoterede danske kapitalandele		0		
Børsnoterede udenlandske kapitalandele	25.601	24.877	-4.003	13,9
Unoterede udenlandske kapitalandele	1.869	3.585	1.917	7,8
Obligationer i alt	32.233	35.164	3.211	-0,2
Statsobligationer (Zone A) og realkreditobligationer <sup>2)</sup>	20.225	22.921	2.616	0,9
Indeksobligationer	1.366	1.094	-200	-5,2
Kreditobligationer, investment grade (IG)	3.140	3.953	803	0,8
Kreditobligationer non investment grade samt emerging market-obligationer	7.502	7.197	-8	-2,4
Andre obligationer	0	0	0	0,0
Pantesikrede udlån	7	4	-	6,8
Øvrige finansielle investeringsaktiver	389	551	-	n.a.
Investeringsaktiver i alt	65.021	69.162	1.325	
Øvrige aktiver	1.207	876		n.a.
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelser <sup>3)</sup>				
	464	148		n.a.
<b>Aktiver, i alt</b>	<b>66.693</b>	<b>70.187</b>		<b>n.a.</b>
Gæld	-53	-301		n.a.
<b>Nettoaktiver, i alt</b>	<b>66.640</b>	<b>69.885</b>		<b>6,6</b>

Afkast er beregnet som tidsvægtede afkast. Afkastene i denne tabel kan derfor afvige fra nøgletal, der er beregnet som pengevægtede afkast.

<sup>1)</sup> Pensionskassens investeringspolitik tilrettelægges ud fra en målsætning om at opnå det størst mulige formueafkast under hensynstagen til den risiko, der løbes ved forskellige typer af investeringer. For yderligere gennemgang af pensionskassens investeringspolitik henvises til bilag 3. Socialt ansvarlige investeringer (Gældende for 2013). Den for 2014 gældende version henvises til [www.lpk.dk](http://www.lpk.dk).

<sup>2)</sup> Pensionskassen foretager investeringer i statsobligationer (Zone A) og realkreditobligationer gennem afdelinger i investeringsforeninger, der både kan foretage investeringer i statsobligationer (Zone A) og realkreditobligationer. En opdeling af afkastet på statsobligationer (Zone A) og realkreditobligationer er ikke mulig, og det anførte afkast omfatter derfor begge aktivtyper under ét.

<sup>3)</sup> Værdien af valutaterminforretninger, aktiefutures og aktieoptioner til sikring af investeringsaktiver indgår under "Øvrige finansielle investeringsaktiver".

## NOTER

### (39) Aktiebeholdning fordelt på brancher og regioner. Ultimo 2013, pct.

	Danmark	Øvrige Europa <sup>1</sup>	Nord-amerika <sup>2</sup>	Syd-amerika <sup>3</sup>	Japan	Øvrige Fjern-østen <sup>4</sup>	Øvrige lande <sup>5</sup>	Ikke fordelt	I alt
Energi	0,0	1,7	3,0	0,3	0,1	0,7	0,9	0,0	6,7
Finans	0,0	4,8	8,2	0,6	1,6	4,4	2,3	0,0	22,0
Forbrugsgoder	0,0	3,3	5,8	0,1	1,9	1,3	0,5	0,0	13,0
Forsyning	0,0	0,6	1,1	0,2	0,1	0,5	0,1	0,0	2,6
Industri	0,1	3,2	5,4	0,1	1,8	1,2	0,3	0,0	12,2
IT	0,0	1,0	8,1	0,1	1,0	3,0	0,1	0,0	13,3
Konsumentvarer	0,1	4,3	3,7	0,3	0,7	0,9	0,5	0,0	10,4
Materialer	0,0	1,6	1,9	0,4	0,5	0,7	0,7	0,0	5,8
Sundhedspleje	0,3	2,6	5,4	0,0	0,5	0,1	0,5	0,0	9,4
Telekommunikation	0,3	0,9	0,6	0,0	0,4	0,9	0,4	0,0	3,5
Ikke fordelt	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
I alt	0,8	24,0	44,2	2,3	8,7	13,6	6,4	0,0	100,0

1) Øvrige EU-lande samt Island, Norge og Schweiz

2) Canada, USA og Mexico

3) Argentina, Brasilien, Chile, Colombia, Peru, Paraguay, Uruguay, Ecuador, Bolivia, og Venezuela

4) Hong Kong, Kina, Singapore, Indonesien, Phillipinerne, Korea, Malaysia, Taiwan og Thailand

5) Øvrige lande

### (40) Følsomhedsoplysninger

Bestyrelsen har det overordnede ansvar for fastlæggelse af rammer og principper for risikostyring. Dette ansvar delegeres ud til pensionskassens direktion i form af en række instrukser.

Direktionen delegerer dele af sine beføjelser videre til afdelingsledere og medarbejdere. Afdelingslederne sikrer implementering af direktionens instrukser i den daglige drift, herunder en løbende udarbejdelse og vedligeholdelse af forretningsgange.

Compliancefunktionen, risikofunktionen og regnskabsafdelingen har en central rolle i den overordnede styring og overvågning af risici i pensionskassen.

Bestyrelsen modtager kvartalsvis rapportering, fra uafhængige funktioner, om pensionskassens risici.

#### Risici og følsomhedsoplysninger

Pensionskassen påtager sig løbende en række risici, hvoraf de væsentligste er forsikringsrisici og investeringsrisici. På kort sigt gælder det især risikoen for kraftige fald i markedsværdien af aktiverne, mens de mest betydende langsigtede risikofaktorer fortsat er faldende dødelighed samt vedvarende lave investeringsafkast.

#### Markedsrisici

Risici i forbindelse med investeringen af pensionskassens formue.

Det drejer sig om renterisiko, aktiekursrisiko, ejendomsrisiko, kreditrisiko og valutakursrisiko, som samlet kaldes for markedsrisici. Markedsrisici bestemmes af følgende faktorer:

- Finansielle risici afledt af den aktuelle sammensætning af investeringsaktiverne.
- Risici afledt af den aktuelle forskel mellem renterisikoen på de pensionsmæssige hensættelser og afdækningsaktiverne.

Finansielle risici bestemmes som "Value-at-Risk" (VaR) af den aktuelle sammensætning af investeringsaktiverne. Renterisici fra de pensionsmæssige hensættelser og renteafdækning opgøres til et beløb svarende til tabet ved maksimal renteudsving ved et konfidensniveau på 99,5 pct. Det forventede

maksimal renteudsving fastsættes afhængigt af renteniveauet i det 20-årige punkt på Finanstilsynets diskonteringskurve.

#### Risici ved ikke-markedskonform værdiansættelse

Finanstilsynets diskonteringskurve der benyttes til opgørelse af værdien af pensionshensættelserne består ikke af markedsrenter, og afspejler dermed ikke pensionskassens langsigtede forpligtelser. Risici ved ikke-markedskonform værdiansættelse opgøres som forskellen på værdien af pensionshensættelserne opgjort ved markedsrenter og Finanstilsynets diskonteringskurve.

Derudover er der også risici forbundet med tilrettelæggelsen af formueforvaltningen, herunder:

#### Forvaltningsrisici

Forvaltningsrisikoen beregnes på alle børsnoterede forvaltningsmandater, hvor der foretages aktiv forvaltning, og indgår i den aktuelle formuesammensætning. Den samlede forvaltningsrisiko opgøres som summen af de enkelte forvaltningsmandaters forvaltningsrisiko.

#### Kredit- og modpartsrisici

Kredit- og modpartsrisici omfatter risici for, at pensionskassens finansielle modparter ikke kan svare deres betalingsforpligtelser over for pensionskassen.

#### Forsikringsrisici

Forsikringsrisici omfatter udviklingen i dødelighed og invaliditet, hvor selv små forskydninger i de forudsætninger, der ligger til grund for forpligtelserne over for medlemmerne, kan have stor økonomisk betydning.

Der henvises til ledelsesberetningen for yderligere gennemgang af øvrige risici og risikostyring i afsnittet "Risici og kapitalberedskab".

Følsomheden på de finansielle og forsikringssikringsmæssige risici udgør følgende:

#### Følsomhedsoplysninger i mio. kr. ultimo 2013.

Hændelse	Basiskapital <sup>1)</sup>	Kollektivt <sup>2)</sup> bonus- potentiale	Bonus- <sup>3)</sup> potentiale hvilende pensioner	Anvendt <sup>4)</sup> bonus- potentiale hvilende pensioner
Rentestigning på 0,7 pct.point.	164	-679	2.935	15
Rentefald på 0,7 pct.point.	54	625	-3.301	-19
Aktiekursfald på 12 pct.	-149	-3.234	0	-31
Ejendomsprisfald på 8 pct.	-100	-204	0	-2
Valutakursrisiko (VaR 99)	-17	-544	0	-5
Tab på modparter på 8 pct.	-192	-747	0	-7
Fald i dødelighedsintensiteten på 10 pct.	172	2	727	10
Stigning i dødelighedsintensiteten på 10 pct.	-109	-102	-787	-15
Stigning i invalideintensiteten på 10 pct.	-9	2	-61	-1

<sup>1)</sup> I kolonnen anføres "Minimum påvirkning af basiskapitalen", som er den samlede effekt, som den pågældende hændelse vil have på basiskapitalen efter beregning af hændelsens samlede virkning på værdien af aktiver og forpligtelser. Reduktion i basiskapitalen anføres med minustegn.

<sup>2)</sup> I kolonnen anføres "Maksimum påvirkning af kollektivt bonuspotentiale", som er den hertil svarende samlede påvirkning af hændelsen på kollektivt bonuspotentiale. En reduktion i kollektivt bonuspotentiale anføres med minustegn. Hvis hændelsen indebærer, at kollektivt bonuspotentiale fuldt opbruges, anføres en evt. yderligere effekt i de respektive kolonner som en forøgelse af anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner eller som en reduktion i basiskapitalen efter omstændighederne. Forøgelse af anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner anføres med minustegn.

<sup>3)</sup> I kolonnen anføres "Maksimum påvirkning af bonuspotentiale på hvilende pensioner før ændring i anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner", som er den til hændelsen svarende ændring i bonuspotentiale på hvilende pensioner før ændring i anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner. En reduktion i bonuspotentiale på hvilende pensioner anføres med minustegn. Hvis hændelsen indebærer, at bonuspotentiale på hvilende pensioner fuldt opbruges, skal en eventuel yderligere effekt anføres i de respektive kolonner som en reduktion i kollektivt bonuspotentiale eller basiskapitalen efter omstændighederne.

<sup>4)</sup> I kolonnen anføres "Maksimum påvirkning af anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner", som er den til hændelsen svarende ændring i anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner, jf. 2). En forøgelse af anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner anføres med minustegn.

#### (41) Nærtstående parter

Pensionskassen har tværgående funktioner, som løser fælles administrative opgaver for koncernens selskaber.

Vederlaget for denne administration er fastsat på markedsbaserede vilkår, eller hvis et entydigt marked ikke findes, på omkostningsdækkende basis. Mellem pensionskassen og Lægernes Pensionsbank A/S er der aftaler om fælles administration og omkostningsrefusioner. Disse afregninger finder sted på omkostningsdækkende basis.

Der er indgået aftale om forrentning af løbende mellemværender mellem koncernselskaber på markedsbaserede vilkår.

Som nærtstående parter anses pensionskassens og bankens bestyrelse, direktion og disses nærtstående transaktioner med bestyrelse og direktion fremgår af nedenstående.

Direktion og bestyrelse	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Størrelsen af lån til, pant, kaution eller garantier samt tilhørende sikkerhedsstillelser stiftet for nedennævnte ledelsesmedlemmer		
Lån/kreditter til bestyrelsen	0	262
Garantistillelse for bestyrelsen	<u>2.300</u>	<u>0</u>

Der er to bestyrelsesmedlemmer, der hver er bevilget en trækingsret på 100 t. kr. De har ikke udnyttet trækingsretten ultimo 2013.

Bestyrelsesmedlemmers pensionsordninger administreres på samme vilkår som øvrige medlemmers ordninger.

Lån/kreditter er ydet med variabel rente på markedsvilkår. Udlånene forrentes i intervallet 6,50 pct. til 8,05 pct. Der opkræves ikke garantiprovision på denne type garantier.

Pensionskassen har efterstillet kapitalindskud på i alt 300 mio. kr. i datterselskabet Lægernes Pensionsbank A/S. Kapitalindskuddet består af et lån på 300 mio. kr. som forrentes med 2 gange den effektive rentesats for den toneangivende 10-årige statsobligation. Renten ændres én gang årligt og har en maksimal rente på 10 pct.

Pensionskassen har i marts 2012 givet et uigenkaldeligt kredittilsagn til Lægernes Pensionsbank A/S på 600 mio. kr., som er uopsigeligt for pensionskassen. Banken har ultimo 2013 udnyttet hele kredittilsagnet. Træk på kredittilsagnet forrentes med den effektive rentesats for den toneangivende 10-årige statsobligation med et tillæg på 5 pct.point. Lægernes Pensionsbank A/S betaler 1,5 pct. i provision af kredittilsagnet maksimum på 600 mio. kr.

Lægernes Pensionsbank A/S har i april 2013 udbetalt 11,2 mio. kr. i udbytte til pensionskassen.

Herudover er der ikke foretaget væsentlige koncerninterne transaktioner.



**BILAG 1. UDDRAG AF ÅRSREGNSKAB FOR LÆGERNES PENSIONS BANK****Resultatopgørelse, Lægernes Pensionsbank, 1.000 kr.**

	2012	2013
Renteindtægter	157.291	152.627
Renteudgifter	-83.497	-80.196
Netto renteindtægter	73.794	72.431
Udbytte af aktier mv.	1.206	1.297
Gebyrer og provisionsindtægter	54.812	68.552
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter	-6.809	-7.172
Netto rente- og gebyrindtægter	123.003	135.108
Kursreguleringer	3.707	927
Andre driftsindtægter	0	257
Udgifter til personale og administration mv.	-103.396	-108.473
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	-739	-685
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	-6.889	-15.538
Resultat før skat	15.686	11.596
Skat	-3.928	-2.907
Årets resultat	11.758	8.689

**Balance, Lægernes Pensionsbank, 1.000 kr.**

	2012	2013
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavende hos centralbanker	83.645	170.367
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	129.959	50.314
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	3.881.973	3.927.775
Obligationer til dagsværdi	1.085.558	1.147.266
Aktier mv.	28.552	28.453
Aktiver tilknyttet puljeordninger	1.460.309	1.376.590
Immaterielle aktiver	956	346
Materielle aktiver	152	77
Aktuelle skatteaktiver	0	0
Udskudte skatteaktiver	0	0
Andre aktiver	64.541	61.868
Periodeafgrænsningsposter	1.795	1.808
<b>Aktiver i alt</b>	<b>6.737.440</b>	<b>6.764.864</b>
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	74.795	30
Indlån og anden gæld	4.536.627	4.742.172
Indlån i puljeordninger	1.460.309	1.376.590
Udstedte obligationer til amortiseret kostpris	342	342
Aktuelle skatteforpligtelser	1.137	1.888
Andre passiver	103.001	84.586
<b>Gæld i alt</b>	<b>6.176.211</b>	<b>6.205.608</b>
Hensættelser til udskudt skat	124	19
Hensættelser til tab på garantier	0	1.032
Andre hensatte forpligtelser	885	492
Hensatte forpligtelser i alt	1.009	1.543
Efterstillede kapitalindskud	300.000	300.000
Aktiekapital	154.100	154.100
Overkurs ved emission	94.924	103.613
Overført overskud eller underskud	11.196	0
<b>Egenkapital i alt</b>	<b>260.220</b>	<b>257.713</b>
- heraf foreslået udbytte	0	0
<b>Passiver i alt</b>	<b>6.737.440</b>	<b>6.764.864</b>
Finansgarantier	257.577	259.022
Øvrige garantier	30.910	27.009
Øvrige forpligtelser	30.840	35.471
<b>Garantier i alt</b>	<b>319.327</b>	<b>321.502</b>
Ikke-balanceførte poster i alt	319.327	321.502

## **BILAG 2. DIREKTION OG MEDARBEJDERE**

### **DIREKTION**

Adm. direktør, lic.polit. Niels Lihn Jørgensen (ansat siden 1. januar 1990)  
Bankdirektør, cand.merc. Bjarne C. Stech (ansat siden 1. oktober 1998)  
Vicedirektør, cand.polit. Ralf Magnussen (ansat siden 1. maj 2005)

### **MEDARBEJDERE PR. 1. MARTS 2014**

#### **Direktionssekretariat (DS) (pensionskasse og bank) (gns. anciennitet: 5 år og 9 mdr.)**

Direktionsassistent, cand.polit. Karen Søgaard Hansen  
Direktionssekretær Bosa Bogdanovic  
Juridisk konsulent, cand.jur. Birgitte Weidekamp  
It chef, BA, Jan Thorbjørn Bolton  
Student Boris Mihajlovic  
Victor Christensen (ATEA-medarbejder)

#### *Compliancefunktion*

Compliance- og personaleansvarlig, cand.merc.jur. Isabella Persson

#### *Kommunikationsfunktion*

Kommunikationschef Sofie Randrup 3)

#### **Aktuariat (A) (pensionskasse) (gns. anciennitet: 10 år og 7 mdr.)**

Ansvarshavende aktuar, cand.act. Gyrithe Juel Grindsted (ansat som ansvarshavende aktuar siden 1. januar 1990)  
Beregner, BA, act. Jeanette Jonsson  
Analytiker, cand.scient.oecon. Richardt Lisbygd  
Aktuar, cand.scient.oecon. Kenneth Petersen  
Anatytiker, cand.scient.oecon. Karsten Heinsvig  
Aktuar, cand.act. Paul Membrere

#### **Regnskabsafdeling (RA) (pensionskasse og bank) (gns. anciennitet: 6 år og 4 mdr.)**

Regnskabschef, HD (R) Jesper Bjerre Overgaard  
Regnskabsansvarlig Gitte Trolle Raunstrup 1)  
Regnskabsfuldmægtig Birgitte Petersen 1)  
Regnskabsfuldmægtig Leif Bodilsen 1)  
Controller, cand.merc.fir. Jens Andersen  
Controller, cand.merc.aud. Søren Bo Hansen  
Regnskabsassistent Susan Stahl Eriksen 1)  
Regnskabsassistent, BA Sandra Søndergaard 1)

#### **Finansafdeling (FA) (pensionskasse og bank) (gns. anciennitet: 6 år)**

Finansdirektør, cand.merc. Niels Elmo Jensen

#### *Risikofunktion*

Risikomanager, cand.merc.fir. Sophus Schlosser  
Risikoanalytiker, cand.merc.mat. Ulrik Eltang Høgh

#### *Investeringsafdeling*

Investeringschef, cand.oecon. Søren Nielsen  
Obligationschef, cand.merc.mat. Morten Stenstrup  
Aktiechef, HD (R) Jan Vedersø 3)  
Chef for alternative investeringer, cand.polit. Jan Henrik Willard  
Chef for forvalterudvælgelse, cand. merc. Steen Marcus  
Investeringskonsulent Henrik Stær Taisbak 3)  
Investeringskonsulent Carsten Larsen 3)  
Investeringskonsulent Thomas Birkedal Jacobsen 3)  
Bankfuldmægtig Jytte Smed 3)

#### **Pensionsafdeling (PA) (pensionskasse) (gns. anciennitet: 7 år og 1 mdr.)**

Konstitueret pensionschef Thomas Krogh Hansen 2)  
Medlemskonsulent Kent Christensen 2)

#### *Medlemsafdeling*

Medlemschef, cand.jur. Britta Sørensen  
Konsulent Kirsten Werliin 2)  
Konsulent, cand. jur. Kasper Højbjerg Kempf  
Pensionsrådgiver Vibeke Hitzner 2)  
Pensionsrådgiver Lotte Christensen 2)  
Pensionsrådgiver Karin Bendixen 2), 3)  
Pensionsrådgiver Pia Fick 2)  
Administrativ assistent Lone W. Jensen

#### **Bankafdeling (BA) (gns. anciennitet: 5 år og 3 mdr.)**

Kundechef Helle Stigaard Vestlev 3)

#### *Praksis*

Gruppeleder Thomas Bach Andersen 3)  
Bankfuldmægtig Ann-Dorthe Lisbygd 3)  
Bankfuldmægtig Bente Hansen 3)  
Bankfuldmægtig Mette Vaagensø 3)  
Bankfuldmægtig Vibeke Hartvig 3)  
Bankfuldmægtig Mia Mørk 3)  
Bankfuldmægtig Hanne Stenberg Eriksen 3)  
Bankfuldmægtig Helle Roland 3)  
Bankfuldmægtig Lone Borggreen 3)

#### *Gruppe Privat*

Gruppeleder Mette Larsen 3)  
Bankfuldmægtig Helle Buch 3)  
Bankfuldmægtig Anette Rye Elkjær 3)  
Bankfuldmægtig Britt Kold 3)  
Bankfuldmægtig Birte Eenberg 3)  
Bankfuldmægtig Lene Seitzberg 3)  
Bankfuldmægtig Ilse Nielsen 3)  
Bankfuldmægtig Birte Jul 3)  
Bankfuldmægtig Susanne Heitmann 3)  
Bankfuldmægtig Annelise Vadstrup 3)  
Bankfuldmægtig Gitte Poulsen 3)

### *Gruppe Privat*

Gruppenleder Helle Freising 3)  
Bankfuldmægtig Hans-Henrik Strømgaard 3)  
Bankfuldmægtig Tina Bigler 3)  
Bankfuldmægtig Karen-Margrethe Lawaetz 3)  
Bankfuldmægtig Flemming Schnøhr 3)  
Bankfuldmægtig Jan Lerche Egholm 3)  
Bankfuldmægtig Lene Møller Rasmussen 3)  
Bankfuldmægtig Preben Pedersen 3)  
Bankfuldmægtig Jørgen Pedersen 3)  
Bankfuldmægtig Marianne Wind Christensen 3)  
Bankfuldmægtig Jette Nielsen 3)

### *Bankservice*

Gruppenleder Pia Walsøe Jensen 3)  
Bankfuldmægtig Ulla Olsen 3)  
Bankfuldmægtig Irene Dyfort Jønsson 3)  
Bankfuldmægtig Lynn Søfeldt 3)  
Sagsbehandler Nina Sütçü 3)  
Administrativ assistent Birgitte Bech Toftensberg  
Administrativ assistent Tina Elkjær  
Administrativ assistent Marianne Niss

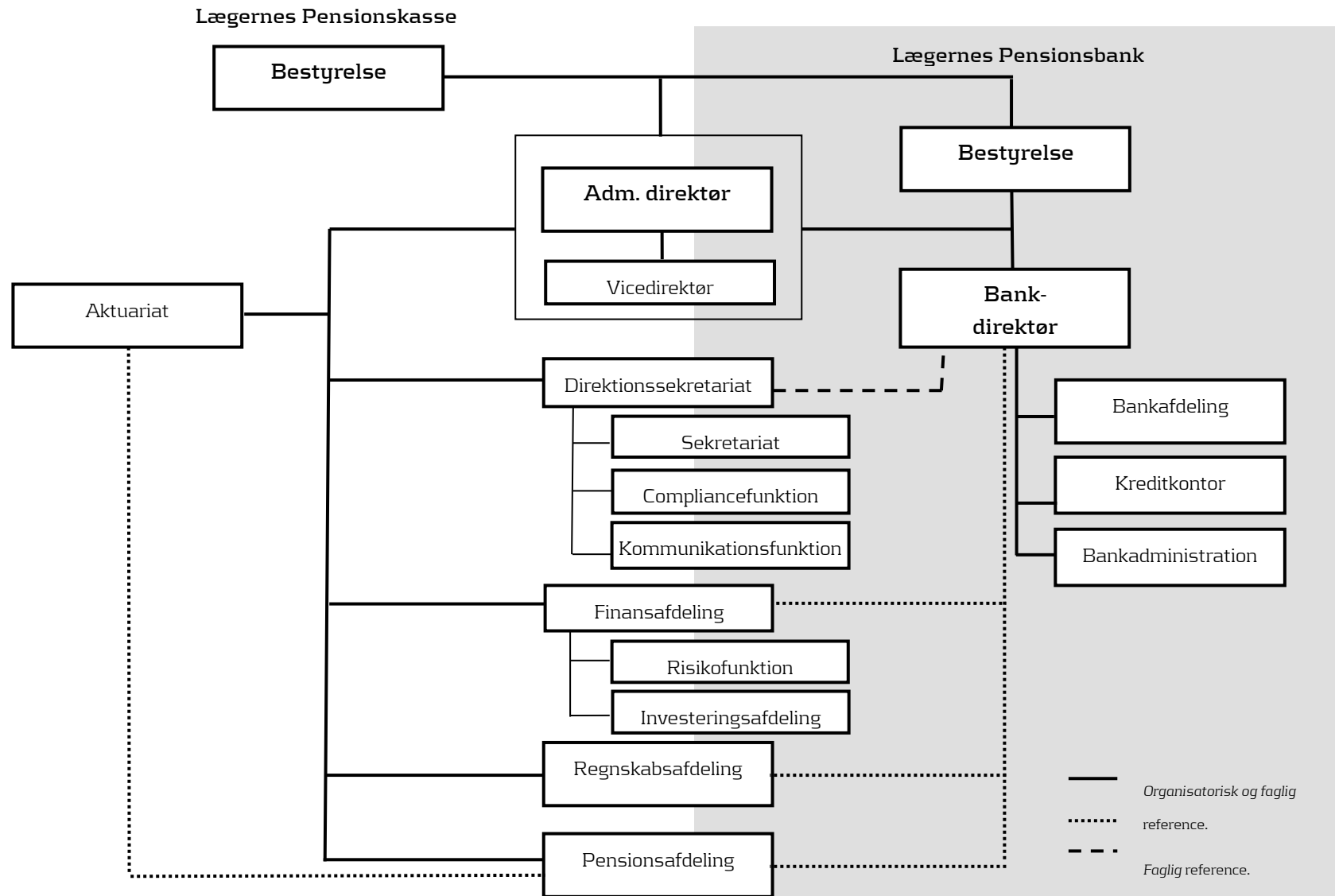
### **Kreditkontor (KK) (gns. anciennitet: 2 år og 7 mdr.)**

Kreditchef Ghita Nørsø Pedersen 3)

### **Bankens administrationsafdeling (BAA) (gns. anciennitet: 8 år og 6 mdr.)**

Organisationschef, MBA, HD Lars Bo Huusmann  
Bankfuldmægtig Lene Mordhorst Lemmeke 3)  
Bankfuldmægtig Beritt Bock Rude 3)  
Bankfuldmægtig Anne Fredebo 3)  
Bankfuldmægtig Anne Kisser Skaftø 3)

- 
1. Regnskabsuddannet
  2. Uddannet på Forsikringshøjskolen
  3. Bankuddannet



## BILAG 3. SOCIALT ANSVARLIGE INVESTERINGER (GÆLDENDE FOR 2013)

Den for 2014 gældende version kan findes på [www.lpk.dk](http://www.lpk.dk).

### LOVGRUNDLAGET

Pensionskassens investeringspolitik tilrettelægges ud fra en målsætning om at opnå det størst mulige formueafkast under hensyntagen til den risiko, der løbes ved forskellige typer af investeringer. Dette overordnede krav til pensionskassens formueforvaltning er fastlagt i lovgivningen.

I 1997 tydeliggjorde Finanstilsynet i et notat til branchen sin fortolkning af de gældende regler for pensionsselskabernes investeringer:

- Livsforsikringselskaber og pensionskasser kan inden for rammerne af Lov om Forsikringsvirksomhed vælge flere investeringsstrategier, herunder strategier, der rummer krav om etiske investeringer. Dette ændrer ikke på pligten til på langt sigt at opnå det størst mulige formueafkast. Det påhviler ledelsen at sikre sig - og i givet fald at kunne dokumentere - at stedfundne investeringer er sket på markedsvilkår, herunder at de forudsætninger, der er lagt til grund ved investeringsbeslutningen, er realistiske.
- Ansvar for valg af investeringsstrategi påhviler alene ledelsen, dvs. bestyrelsen og direktionen. Ledelsen kan rådføre sig med pensionskassens medlemmer.
- Nye investeringer, hvor ledelsen er vidende om, at selvvalgte omkostninger i henseende til udvælgelse og/eller efterkontrol vil medføre, at der ikke opnås det størst mulige afkast, vil være i strid med Lov om Forsikringsvirksomhed.
- Finanstilsynet vil ikke over for selskaberne på forhånd udtale sig om selskabernes enkeltinvesteringer eller investeringsstrategier. Tilsynet vil i konkrete situationer - fx ved undersøgelser - kunne foretage en vurdering af selskabernes samlede investeringer. Tilsynets indgrebsmuligheder afhænger af de konkrete omstændigheder.
- I regnskabsbekendtgørelsen for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser er der krav om, at ledelsesberetningen skal indeholde en redegørelse for samfunds-ansvar. Pensionskassens politik for socialt ansvarlige investeringer samt den årlige rapport til United Nations Principles for Responsible Investments (PRI) anvendes i den årlige redegørelse om samfundsansvar.

### VURDERINGSGRUNDLAG

Pensionskassens politik for socialt ansvarlige investeringer gælder for investeringerne i børsnoterede aktier og kreditobligationer.

På pensionskassens generalforsamling i 2000 blev bestyrelsens redegørelse om etiske investeringer enstemmigt taget til efterretning. Generalforsamlingen anerkendte bestyrelsens og direktionens ansvar for at skaffe læger en pension på mindst samme vilkår som andre i det danske samfund og godkendte efter forslag fra bestyrelsen, at pensionskassen undlader at investere direkte i rene tobaksindustrier. Generalforsamlingen var af den opfattelse, at læger som gruppe har de samme rettigheder til at opnå et pensionsafkast af deres opsparing som alle andre i det danske samfund.

På pensionskassens generalforsamling i 2009 var der tilslutning til bestyrelsens beslutning om at undlade at investere i selskaber, der producerer kemiske eller biologiske våben, antipersonelminer eller klyngebomber, som konsekvens af, at Danmark har tiltrådt konventionerne om forbud mod anvendelse af disse våbentyper. Senest underskrev Danmark konventionen om klyngebomber, som endelig trådte i kraft i 2010.

Ovenstående forhold betyder at der ikke investeres i selskaber, der har tobaksproduktion som hovedaktivitet eller hovedindtægtskilde, samt selskaber, hvor det kan dokumenteres fra pålidelige kilder eller af selskaberne selv, at de producerer kemiske eller biologiske våben, antipersonelminer eller klyngebomber.

Som retningsgivende for, hvilke etiske hensyn, der herudover skal søges fremmet, tages der udgangspunkt i Danmarks officielle politik over for konkrete lande og selskaber, dvs. i de krav, som danske myndigheder har vedtaget, og de krav, som anerkendte internationale organisationer har vedtaget, og som er tiltrådt af Danmark. FNs såkaldte Global Compact-principper er ledetråden for pensionskassens SRI-politik inden for menneske- og arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption.

Pensionskassens målsætning er derfor, at der alene investeres i selskaber, der løbende bestræber sig på at overholde grundlæggende menneskerettigheder, herunder ILO's konventioner om:

- ikke at udnytte børnearbejde (jf. ILO's konventioner nr. 138 vedr. minimumsalder og 182 vedr. børnearbejde),
- ikke at anvende tvangsarbejde (jf. ILO's konventioner nr. 29 og 105 om tvangsarbejde),
- ikke at diskriminere mellem kønnene på arbejdspladsen (jf. ILO's konventioner nr. 100 vedr. ligeløn og 111 vedr. diskrimination) og
- at respektere foreningsfrihed (jf. ILO's konventioner nr. 87 om retten til foreningsfrihed og 98 om retten til at føre kollektive forhandlinger).

Porteføljeforvalterne skal straks rapportere til pensionskassen, hvis de bliver bekendt med, at en virksomhed, som pensionskassen har investeret i, bevidst eller gentagne gange overtræder disse konventioner.

Porteføljeforvalterne skal herudover rapportere til pensionskassen, hvis de bliver bekendt med, at en virksomhed, som pensionskassen har investeret i, ikke overholder national miljø- og antikorrupsionslovgivning eller er involveret i væsentlige retssager eller tvister, der fx indikerer, at virksomheden:

- unødigt belaster det eksterne miljø eller ikke bestræber sig på at begrænse sin negative påvirkning af det eksterne miljø eller
- udøver eller deltager i korruption, bestikkelse eller andre forretningsmetoder, der ikke er i overensstemmelse med FN konventionen mod korruption (UNCAC).

Porteføljeforvalterne skal i den kvartalsvise rapportering til pensionskassen bekræfte, at ovenstående er blevet påset.

Derudover skal porteføljeforvalterne investere midlerne i overensstemmelse med en negativliste, som angiver, hvilket selskaber de ikke må investere i.

Pensionskassen foranlediger, at aktie- og virksomhedsobligationsporteføljen bliver gennemset af en uvildig rådgiver mindst én gang årligt med henblik på at identificere evt. porteføljeselskaber, som mistænkes for ikke at efterleve pensionskassens vurderingsgrundlag.

Den samlede vurdering af en virksomhed sker på grundlag af de informationer, der fremkommer gennem den ovenfor beskrevne proces, samt eventuelle andre informationer, der fremkommer som led i den almindelige formueforvaltning. Der kan herudover foretages specielle undersøgelser med det formål at afdække etiske forhold som led i at øge/sikre pensionskassens formueafkast.

## AKTIVT EJERSKAB

Pensionskassens investeringer i aktier og virksomhedsobligationer sker som hovedregel i børsnoterede virksomheder, og investeringsbeslutningerne tages alt overvejende af eksterne porteføljeforvaltere. I forvalternes investeringsanalyser af de enkelte investeringer indgår både finansielle og etiske forhold. Det skyldes, at virksomheder, der ikke har en tidssvarende forretningsetik, fx hvad angår menneskerettigheder og miljø, ofte vil være dårligt rustede til på længere sigt at klare sig på markeder, som i stigende omfang præges af kritiske forbrugere og skærpede myndighedskrav. Pensionskassens forvaltere må derfor forventes at undgå at investere i selskaber med en kritisabel forretningsetik.

Der er imidlertid ikke sikkerhed for, at der kun investeres i selskaber med en tilfredsstillende etik. Pensionskassen vil derfor søge at fremme en udvikling, hvor de virksomheder, som pensionskassen er medejer af, drives på en etisk forsvarlig måde. Det kan ske gennem et aktivt ejerskab. En ejer af en virksomhed inddrager normalt andre hensyn end snæver profitmaksimering i virksomhedsdriften, herunder fx hensyn til etik, miljø, personale, lovgivning, image mv. Disse hensyn kan udmærket anskues som en del af profitmaksimeringen, men i praksis er der tale om supplerende/sideordnede hensyn i den daglige drift af en virksomhed - hensyn, som typisk ikke er eksplicit formulerede.

Pensionskassens investeringer er spredt på mange lande og selskaber for at begrænse pensionskassens risiko. Pensionskassen har derfor såvel direkte som indirekte (via sine investeringer i investeringsforeninger) investeret i over tusind selskaber. På grund af investeringernes spredning, og det forhold, at der primært investeres i store selskaber, har pensionskassen som hovedregel aldrig en ejerandel på mere end 1 pct. i de virksomheder, som indgår i pensionskassens portefølje.

Pensionskassens beskedne ejerandele medfører, at pensionskassens mulighed for at udøve aktivt ejerskab i den enkelte virksomhed er lille, men det er muligt at koordinere indflydelsen via porteføljeforvaltere og andre investorer, som forfølger samme mål. Det kan ske ved at stille krav til virksomhederne om at overholde internationalt anerkendte konventioner. Kravene kan fx fremsættes på virksomhedens generalforsamling, på møder med virksomheden eller ved henvendelser til virksomhederne. Muligheden for at påvirke de virksomheder, der investeres i, er størst for aktieinvesteringerne pga. stemmeretten. For obligationsinvesteringerne består det aktive ejerskab af dialog med virksomhederne samt eventuelt salg af obligationen.

Et salg af en aktiepost eller virksomhedsobligation til en anden investor bidrager ikke umiddelbart til at fremme etiske hensyn. Det forekommer derfor ud fra et etisk synspunkt bedre at forblive ejer og som ejer fortsat søge at fremme etisk adfærd i virksomheden. Salg af en aktiepost eller virksomhedsobligation må således anses for at være en sidste udvej, som kan tages i anvendelse, hvis der ikke kan sikres en acceptabel udvikling i virksomheden, fx hvis virksomheden bevidst overtræder gældende lovgivning eller af andre årsager udøver og fastholder en meget kritisabel adfærd.

Pensionskassen deltager i et globalt netværk for investorer, kapitalforvaltere og investeringskonsulenter, kaldet PRI (United Nations Principles for Responsible Investments) og den danske forening for institutionelle investorer DANSIF (Danish Social Investment Forum). Målet er at samarbejde om aktivt ejerskab med ligesindede investorer og fremme implementeringen af SRI i investeringsbranchen. Pensionskassen har endvidere et samarbejde med en rådgiver med speciale inden for socialt ansvarlige investeringer, som bl.a. bistår pensionskassen i at udøve aktivt ejerskab i praksis.

Effekten af pensionskassens etiske politik vil ikke nødvendigvis have væsentlige konsekvenser for pensionskassens faktiske investeringer, men derimod på forvaltningen af selve ejerskabet.



## **STEMMERETSPOLITIK**

At anvende stemmeretten tilknyttet aktieinvesteringerne er en vigtig del af porteføljeforvaltningen og målet om at opnå det højst mulige afkast samt et redskab til at påvirke virksomheder i SRI-spørgsmål. Det er pensionskassens politik i størst mulig omfang at anvende stemmeretten.

Pensionskassen følger som hovedregel anbefalingerne fra de eksterne porteføljeforvaltere i forbindelse med anvendelse af stemmeretten. Dette sker, da porteføljeforvalterne har den største viden om de selskaber, som de har investeret i. Pensionskassen har dog bibeholdt retten til selv at anvende stemmeretten i relation til SRI-spørgsmål. Denne ret fremgår af kontrakterne med porteføljeforvalterne.

## **EFFEKTIV FORMUEFORVALTNING**

Pensionskassens målsætning om at opnå det størst mulige formueafkast under hensyntagen til de risici, som løbes, betyder, at pensionskassen ikke vil afskære sig fra at tilrettelægge sin formueforvaltning uden begrænsninger i forhold til, hvad der er almindelig praksis i liv- og pensionsforsikringsbranchen.

Pensionskassen vil således fortsat kunne investere i fx investeringsforeninger, selv om pensionskassen i sådanne tilfælde ikke har bestemmende indflydelse på investeringspolitikken, herunder udvælgelsen af de virksomheder, der investeres i. Det indebærer en risiko for, at pensionskassen indirekte kommer til at investere i selskaber, som pensionskassen har fravalgt eller ville have fravalgt i investeringsforeninger, hvor pensionskassen har bestemmende indflydelse. I disse tilfælde vil pensionskassen, via dialog med investeringsforeningen og rådgiveren, søge at påvirke investeringspolitikken i retning af pensionskassens vurderingsgrundlag.

For pensionskassen er der væsentlige fordele forbundet med at kunne benytte investeringsforeninger, fordi det derigennem er muligt at opnå væsentlige stordriftsfordele i form af besparelser på forvaltningsgebyrerne til eksterne forvaltere. Hertil kommer, at anvendelse af investeringsforeninger har nogle væsentlige fordele i relation til depotforhold og afvikling af handler.

Pensionskassens aktieinvesteringer foretages i betydeligt omfang gennem såkaldte indeksporteføljer. Fordelen ved indeksporteføljer er, at forvaltningsgebyret er væsentlig lavere end for aktivt forvaltede porteføljer.

Indeksporteføljer er karakteriseret ved, at man ud fra rent statistiske kriterier udvælger porteføljens aktier på en sådan måde, at porteføljen med stor sikkerhed følger den generelle udvikling på aktiemarkedet. Den automatiske og simple udvælgelse af aktier indebærer, at SRI-forhold ikke indgår som en del af selve udvælgelsen af aktier. SRI politikken bliver derfor implementeret i indeksporteføljerne ved at anvende negativlisten.

Den resterende del af pensionskassens aktieinvesteringer er under aktiv forvaltning hos eksterne porteføljeforvaltere. Dette gælder ligeledes investeringerne i virksomhedsobligationer.

I porteføljeaftalerne er der fastlagt et investeringsmandat, som bl.a. fastlægger hvilket landeområde, der må investeres i, samt et referenceindeks (benchmark), der afspejler udviklingen i landeområdets aktiemarked, og som danner grundlag for vurderingen af porteføljeforvalterens performance.

I de eksternt og aktivt forvaltede porteføljer fastlægger pensionskassen investeringspolitikken og kan derfor principielt fravælge investeringer i specifikke aktier og virksomhedsobligationer. Det skal imidlertid i givet fald ske under fornøden hensyntagen til, dels at det ikke må gå ud over formueafkastet, dels at det bliver vanskeligere at evaluere porteføljeforvalterens performance samt placere et ansvar i de tilfælde, hvor den enkelte forvalter opnår et utilfredsstillende afkast i forhold til sit referenceindeks.

## KOMMUNIKATION

Pensionskassen informerer om politikken for socialt ansvarlige investeringer på hjemmesiden, i medlemsbladet, i årsrapporten og på generalforsamlingen.

På hjemmesiden findes den til enhver tid gældende udgave af nærværende notat, "Socialt ansvarlige investeringer". På pensionskassens hjemmeside er der - i størst muligt omfang - adgang til at se samtlige børsnoterede værdipapirer, som pensionskassen ejer pr. 31. december. Da langt hovedparten af pensionskassens investeringer i børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer ejes indirekte via investeringsforeninger, vises investeringsforeningernes beholdningslister på hjemmesiden. Dermed har medlemmer og andre interessenter mulighed for at følge og kommentere pensionskassens investeringer.

Da pensionskassen investerer internationalt og hovedparten af pensionskassens porteføljeformidlere er udenlandske, findes der endvidere en engelsk udgave af pensionskassens politik for socialt ansvarlige investeringer på hjemmesiden.

Derudover offentliggøres pensionskassens årlige besvarelse til PRI på pensionskassens hjemmeside, og bestyrelsen holder løbende generalforsamlingen orienteret om de indhøstede erfaringer med socialt ansvarlige investeringer.

## TROVÆRDIG POLITIK FOR SOCIALT ANSVARLIGE INVESTERINGER

Pensionskassens politik for socialt ansvarlige investeringer hindrer ikke, at der vil kunne rejses kritik af pensionskassens investeringspolitik og pensionskassens forvaltning af sine investeringer.

For det første er det ikke muligt at opnå fuld information om virksomhedernes etiske forhold. Det gælder ikke mindst i store virksomheder, der er engageret i mange lande, anvender, producerer og afsætter mange produkter og har mange forskellige leverandører og kunder.

For det andet vil der ofte være uenighed om vurderingen af, hvad der er god og dårlig etik.

Pensionskassen lægger vægt på, at det i praksis skal være muligt at leve op til retningslinjerne for "Socialt ansvarlige investeringer" inden for rammerne af en konkurrencedygtig formueforvaltning og under hensyntagen til pensionskassens begrænsede størrelse og indflydelse. Dette overordnede hensyn sikrer, at pensionskassen kan være troværdig i forhold til sine medlemmer, myndighederne og andre interessegrupper.

## BILAG 4. UDVIKLINGEN I ANTAL MEDLEMMER OG PENSIONISTER

**Tabel 18. Antal medlemmer i afdelingerne LP og LPUA ultimo.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Bidragsbetalende	21.076	21.575	21.918	22.075	22.180
Hvilende	2.241	2.364	2.551	2.646	2.786
Opsparere (ekskl. lægestuderende)	638	615	550	548	585
Lægestuderende	5.230	5.292	5.179	5.423	5.641
<b>Ikke-pensionerede i alt</b>	<b>29.185</b>	<b>29.846</b>	<b>30.198</b>	<b>30.692</b>	<b>31.192</b>
Pensionister	6.218	6.491	6.923	7.391	7.873
<b>Medlemmer og pensionister i alt</b>	<b>35.403</b>	<b>36.337</b>	<b>37.121</b>	<b>38.083</b>	<b>39.065</b>

Anm.: Tabellen omfatter kun medlemmer og pensionister i afdelingerne LP og LPUA. For afdelingerne LE og LR henvises til tabel 24-26.

Tilgangen af medlemmer var i 2013 4 pct. højere end året før. Afgangen fra bestanden af ikke-pensionerede medlemmer var i 2013 større end i 2012 på grund af flere alderspensioneringer. Der har været 64 flere alderspensioneringer. En betydelig del af tilbagekøbene i 2010-2013 er af mere teknisk karakter og drejer sig om tilfælde, hvor der er indbetalt så få og små pensionsbidrag, at opsparingen ikke er stor nok til at betale gebyret for at få administreret pensionsordningen. Hvis indbetalingen af pensionsbidrag er ophørt på sådanne ordninger, er pensionsordningen blevet annulleret som tilbagekøbt. Det sker i en del tilfælde, hvis lægestuderende ophører på lægestudiet. Siden ultimo 2012 har der været en overvægt af kvindelige medlemmer blandt de ikke-pensionerede.

**Tabel 19. Bevægelser i bestanden af ikke-pensionerede medlemmer.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Tilgang	1.549	1.248	1.038	1.230	1.280
Afgang ved:					
Død	20	28	23	29	22
Invalidepension	82	67	89	83	80
Alderspension	387	375	471	526	590
Tilbagekøb	64	112	101	92	75
Overførsel <sup>1)</sup>	5	5	2	6	13
<b>Nettotilgang</b>	<b>991</b>	<b>661</b>	<b>352</b>	<b>494</b>	<b>500</b>
Bestand ultimo	29.185	29.846	30.198	30.692	31.192
Heraf:					
Kvinder	14.094	14.638	15.010	15.509	16.069
Mænd	15.091	15.208	15.188	15.183	15.123

<sup>1)</sup> Overførsel til anden obligatorisk pensionsordning, fx tjenestemandspension.

Anm.: Tabellen omfatter kun medlemmer og pensionister i afdelingerne LP og LPUA. For afdelingerne LE og LR henvises til tabel 24-26.

I 2013 er 22 ikke-pensionerede medlemmer registreret som afgang ved døden, heraf er 5 kvinder og 17 mænd. Gennemsnitsalderen var 49 år og 9 måneder for kvinder og 55 år og 7 måneder for mænd. Efter dødsfaldene får 11 efterladte ægtefæller eller samlevere udbetalt ægtefællepension. I 11 tilfælde blev der alene udbetalt ugiftesum, engangsydelse ved død eller indeståendet på opsparingskontoen. Så alle dødsfaldene medførte udbetaling fra pensionskassen.

**Tabel 20. Bevægelser i bestanden af alderspensionister.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Tilgang	386	364	474	517	587
Afgang ved:					
Død	81	76	91	87	109
Konvertering til engangsydelse	22	11	11	10	14
Nettilgang	283	277	372	420	464
Bestand ultimo	3.318	3.595	3.967	4.387	4.851
Heraf:					
Kvinder	791	868	958	1068	1.162
Mænd	2.527	2.727	3.009	3.319	3.689
Gennemsnitsalder for nytildgåede pensionister i år	66	65 6/12	65 9/12	66 2/12	66 7/12

Anm.: Tabellen omfatter kun medlemmer og pensionister i afdelingene LP og LPUA. For afdelingene LE og LR henvises til tabel 24-26.

For de nye alderspensionister i 2013 var gennemsnitsalderen for kvinder 66 år og for mænd 66 år og 9 måneder. 29 kvindelige og 80 mandlige alderspensionister er afgået ved døden. Gennemsnitsalderen på dødstidspunktet var 83 år og 9 måneder for kvinder og 79 år og 1 måned for mænd.

**Tabel 21. Bevægelser i bestanden af invalidepensionister.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Tilgang	82	67	89	83	80
Afgang ved:					
Død	37	44	32	42	43
Reaktivering	24	26	23	29	28
Konvertering til engangsydelse	3	0	2	1	1
Nettilgang	18	-3	32	11	8
Bestand ultimo	845	842	874	885	893
Heraf over 67 år	266	292	318	352	385
Heraf:					
Kvinder	331	337	359	371	384
Mænd	514	505	515	514	509
Gennemsnitsalder for nytildgåede pensionister i år	55 7/12	55 2/12	53 4/12	55 3/12	52 6/12

Anm.: Tabellen omfatter kun medlemmer og pensionister i afdelingene LP og LPUA. For afdelingene LE og LR henvises til tabel 24-26.

80 medlemmer, heraf 40 kvinder og 40 mænd, blev invalidepensioneret i 2013. En del invalidepensioner bliver bevilget midlertidigt. I 2013 var der 28 invalidepensionister, heraf 13 kvinder og 15 mænd, der ophørte med at hæve invalidepension og på ny indtrådte i bestanden af ikke-pensionerede medlemmer (reaktiveringer). Gennemsnitsalderen for de nye invalidepensionister var 49 år og 10 måneder for kvinder og 55 år og 2 måneder for mænd. I 2013 afgik 43 invalidepensionister ved døden, heraf 12 kvinder og 30 mænd. Gennemsnitsalderen var 68 år og 5 måneder for kvinder og 71 år og 7 måneder for mænd.

**Tabel 22. Bevægelser i bestanden af ægtefælle- og samleverpensionister.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Tilgang	84	84	86	94	93
Afgang ved:					
Død	57	68	53	62	55
Ophør af bidragspligt	1	0	0	1	0
Konvertering til engangsydelse	6	4	4	8	5
Nettilgang	20	12	29	23	33
Bestand ultimo	1.436	1.448	1.477	1.500	1.533
Heraf:					
Kvinder	1.305	1.309	1.331	1.345	1.371
Mænd	131	139	146	155	162
Gennemsnitsalder for nytildgåede pensionister i år	66 8/12	67 8/12	70 3/12	66 8/12	69 7/12

Anm.: Tabellen omfatter kun medlemmer og pensionister i afdelingene LP og LPUA. For afdelingene LE og LR henvises til tabel 24-26.

84 kvinder og 9 mænd blev ægtefællepensionister i 2013. Gennemsnitsalderen var 69 år og 10 måneder for kvinder og 66 år og 8 måneder for mænd. 55 ægtefællepensionister afgik ved døden – heraf var 53 kvinder og 2 mænd. Gennemsnitsalderen var 87 år og 9 måneder for kvinder og 76 år for mænd.

**Tabel 23. Bevægelser i bestanden af børnepensionister.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Tilgang	105	103	99	132	117
Afgang ved:					
Medlem reaktiveret	17	20	8	25	40
Død	0	0	0	0	0
21 år	80	93	89	88	100
Konvertering til engangsydelse	2	3	3	5	0
Nettotilgang	6	-13	-1	14	-23
Bestand ultimo	619	606	605	619	596

Anm.: Tabellen omfatter kun medlemmer og pensionister i afdelingene LP og LPUA. For afdelingene LE og LR henvises til tabel 24-26.

**Tabel 24. Medlemmer i afdelingen LE.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Tilgang	0	0	0	0	0
Afgang ved:					
Medlemmets død	5	8	5	3	5
Ægtefælles død	4	1	1	0	4
Nettotilgang	-9	-9	-6	-3	-9
Bestand ultimo	56	47	41	38	29

**Tabel 25. Ægtefællepensionister i afdelingen LE.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Tilgang	5	8	5	3	5
Afgang ved:					
Død	8	13	5	11	9
Nettotilgang	-3	-5	0	-8	-4
Bestand ultimo	112	107	107	99	95

**Tabel 26. Medlemmer i afdelingen LR.**

	2009	2010	2011	2012	2013
Tilgang	5	0	0	0	0
Afgang ved:					
Medlemmets død	1	1	0	1	2
Renteophør	0	0	0	0	0
Nettotilgang	4	-1	0	-1	-2
Bestand ultimo	109	108	108	107	105
Heraf:					
Kvinder	32	31	31	31	31
Mænd	77	77	77	76	74

Anm.: Afdelingen er oprettet pr. 1. juli 2005.

## BILAG 5. NØGLETAL 1993-2013

### Nøgletal<sup>1</sup> 1993-2013.

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Afkastnøgletal, pct.:																					
Afkast før pensionsafkastskat (N1)	24,5	-3,6	10,7	15,4	18,4	8,0	20,7	7,3	-2,2	-0,3	6,8	11,9	16,8	5,8	1,1 <sup>2)</sup>	-8,0	9,7	11,4	11,6	8,4	6,6
Afkast af investeringsaktiver <sup>1)</sup>	24,5	-3,6	10,7	15,4	18,4	8,0	20,7	7,3	-2,5	-1,8	8,9	10,4	15,8	12,9	5,7	-21,2	19,5	12,4	-0,6	12,5	8,3
Omkostnings- og resultatnøgletal, pct.:																					
Omkostningsprocent af medlemsbidrag (N3)	2,5	2,7	2,5	2,5	2,6	2,8	2,5	2,1	2,1	1,8	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5	1,4 <sup>3)</sup>	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1
Omkostningsprocent af hensættelser (N4)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1 <sup>3)</sup>	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Omkostninger pr. medlem [kr.] (N5)	609	633	603	628	687	825	762	705	745	673	612	651	676	642	595	593 <sup>3)</sup>	592	591	578	598	523
Omkostningsresultat (N6)	-	-	-	-	-	-	0,02	0,03	0,03	0,04	0,05	0,05	0,01	0,01	0,01	0,04 <sup>3)</sup>	0,03	0,04	0,04	0,01	0,01
Risikonøgletal, pct.:																					
Risikoresultat (N7)	-	-	-	-	0,50	0,35	0,51	0,25	0,34	0,32	0,59	0,66	0,55	0,59	0,15	0,09	0,52	0,30	0,09	0,33	0,09
Konsolideringsnøgletal, pct.:																					
Bonusgrad (N8)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,1	7,2	0,2	1,3	6,5	5,2	7,9	8,9
Medlemskapitalgrad (N9)	-	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapitalgrad (N10)	-	-	-	-	-	-	40,2	26,3	17,9	16,2	19,2	24,3	26,0	25,9	24,9	14,5	16,0	15,5	15,2	14,7	14,9
Overdækningsgrad (Solvens I) (N11)	-	-	-	-	-	-	35,7	21,8	13,4	11,6	14,6	19,5	21,0	21,0	19,9	8,5	9,0	8,4	9,6	9,8	10,1
Solvensdækning (Solvens I) (N12)	-	-	-	-	-	-	926	611	414	371	439	541	558	578	558	293	302	279	291	324	334
Forrentningsnøgletal, pct.:																					
Egenkapitalforrentning før skat (N13)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-8,2	20,5	27,1	14,9	3,8	0,2	-45,5	14,5	-1,4	5,1	12,9	7,7
Egenkapitalforrentning efter skat (N14)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-8,2	20,5	27,1	14,9	3,8	0,2	-45,5	14,5	-1,4	5,1	12,9	7,7
Forrentning af medlemmernes midler efter omkostninger før skat (N15)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,4	4,0	5,2	12,1	5,8	0,7	-8,4	7,3	13,3	13,4	-0,8	6,5
Forrentning af medlemskonti før skat (N16)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forrentning af ansvarlig lånekapital før skat (N17)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forrentning af særlige bonushensættelser af type A før skat (N18)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forrentning af særlige bonushensættelser af type B før skat (N19)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Som bilag 6 er vedlagt forklaring og læsevejledning til nøgletallene.

<sup>1</sup> Pensionskassen er dannet 1. januar 2003 som en fusion af de tre pensionskasser: Lægernes Pensionskasse, Lægernes Pensionskasse Under Afvikling og Lægernes Enkekasse. Inden for rammene af den fusionerede kasse er der oprettet tre afdelinger, LP, LPUA og LE, svarende til de tre pensionskasser, som indgik i fusionen.

Nøgletallene for perioden 1992 til 1998 omfatter alene pensionskasserne Lægernes Pensionskasse og Lægernes Pensionskasse Under Afvikling under ét. Nøgletallene for perioden 1992 til 1998 er endvidere kun anført, hvor de "nye" nøgletal - jf. bekendtgørelse udsendt af Finanstilsynet i 2003 - modsvarer nøgletal efter den tidligere gældende bekendtgørelse.

<sup>2)</sup> Afkastet modsvarer nøgletal (N1) "Afkast før pensionsafkastskat" på investeringsaktiver, dvs. ekskl. rente- og anden afdækning.

<sup>3)</sup> Ved indregning af kompensation på indeksobligationer og ejendom udgør nøgletallene i 2007 henholdsvis 1,9 pct. (N1) og 2,1 pct. (N2)

<sup>3)</sup> Omkostningerne til håndtering af PAL-kompensation er ikke medregnet i omkostningsnøgletallene. Hvis disse medregnes, udgør nøgletallene 1,5 pct. (N3), 0,1 pct. (N4), 631 kr. pr. medlem (N5) og 0,04 pct (N6).

## **BILAG 6. LÆSEVEJLEDNING TIL NØGLETAL**

### **AFKASTNØGLETAL (N1)**

Afkastnøgletallet viser pensionskassens afkast på investeringerne af aktiverne efter afholdelse af investeringsomkostninger og giver derfor et mål for det investeringsafkast, der er til rådighed for medlemmerne og egenkapitalen.

Afkastnøgletallet er beregnet som pengevægtet afkast, som udtrykker den faktiske forrentning (relative værditilvækst), som er opnået i perioden, inklusive afkastet på eventuelle ind- og udbetalinger i perioden. Det pengevægtede afkast beregnes som det opnåede afkast i kroner over perioden i forhold til den gennemsnitlige investerede kapital, hvor der er taget hensyn til den tidsmæssige placering af eventuelle ind- og udbetalinger i perioden.

Afkast før pensionsafkastskat (N1) viser afkastet før pensionsafkastskat i forhold til den gennemsnitligt investerede kapital opgjort til markedsværdi.

### **OMKOSTNINGS- OG RESULTATNØGLETALLENE (N3 - N7)**

Omkostningsnøgletallene (N3 - N6) vedrører pensionskassens afholdte omkostninger til administration, mens resultatnøgletallet (N7) vedrører risikoresultatet - altså forskellen mellem de opkrævede bidrag til risikodækningen og de afholdte omkostninger og bonus hertil.

Omkostnings- og resultatnøgletallene udtrykkes alle i forhold til forretningsomfanget målt ved den retrospektive pensionshensættelse, undtagen (N5), der udtrykkes i kroner pr. medlem.

Omkostningsprocent af medlemsbidrag (N3) viser, hvor stor en del af bidraget der skulle anvendes til administration, hvis bidraget var den eneste kilde til omkostningsdækning.

Omkostningsprocent af hensættelser (N4) viser, hvor meget pensionskassens forrentningsevne ville blive nedsat, hvis afkastet på investeringsaktiverne var den eneste kilde til omkostningsdækning.

Omkostninger pr. medlem (N5) viser det bidrag til omkostninger, som hvert medlem ville betale, hvis omkostningerne blev fordelt ligeligt blandt dem.

Omkostningsresultat (N6) viser resultatet på omkostningsregnskabet. Hvis bidragene til omkostningsdækning overstiger de afholdte omkostninger, kan noget af overskuddet leveres tilbage som en del af pensionskassens bonus til forsikringstagerne (omkostningsbonus). Der kan således opstilles et omkostningsregnskab, hvor man udregner bidragene til omkostningsdækning og fratrækker de afholdte omkostninger og omkostningsbonus.

Vedrørende risiko kan der opstilles et risikoregnskab ved at opregne bidragene til risikodækning og fratrække de afholdte risikoomkostninger og risikobonus.

Risikoresultatet (N7) viser overskuddet på regnskabet for forsikringsrisikoen. Herved vises, hvor meget pensionskassens forrentningsevne kunne forøges, hvis hele risikoresultatet anvendes til bonus. Risikoresultatet belyser desuden, hvor "betryggende" pensionskassen har opkrævet risikopræmier, men udtrykker ikke noget om prisen på risikodækning i pensionskassen og heller ikke, om pensionskassen har været ramt mere eller mindre af forsikringsmæssige hændelser (død og invaliditet) end en normal gruppe af forsikrede.

## **KONSOLIDERINGS- OG KAPITALSTRUKTURNØGLETALLENE (N8 - N12)**

Konsoliderings- og kapitalstrukturnøgletallene har til formål at belyse pensionskassens bonusevne, kapitalstyrke i forhold til at modstå tab som følge af en ugunstig udvikling på de finansielle markeder samt kapitalstruktur.

Bonusgraden (N8) udtrykker størrelsen af det kollektive bonuspotentialer i forhold til de retrospektive hensættelser.

Medlemskapitalgraden (N9) udtrykker størrelsen af særlige bonushensættelser og medlemskonti i forhold til de retrospektive hensættelser.

Egenkapitalgraden (N10) udtrykker størrelsen af egenkapitalen tillagt eventuel ansvarlig lånekapital i forhold til de retrospektive hensættelser.

Overdækningsgraden (N11) udtrykker overdækningen - det vil sige basiskapitalen fratrukket solvensmargen - i forhold til de retrospektive hensættelser.

Solvensdækningen (N12) udtrykker basiskapitalens størrelse i forhold til solvensmargen.

## **FORRENTNINGSNØGLETAL (N13 - N19)**

Forrentningsnøgletallene vedrører den forrentning (afkast i forhold til kapitalandel), som pensionskassens medlemmer og kapitalindskyderne - herunder egenkapitalen - har opnået.

Forrentningsnøgletallene er - som afkastnøgletallene - beregnet som pengevægtede afkast.

Egenkapitalforrentning før skat (N13) udtrykker årets resultat før skat i forhold til den gennemsnitlige egenkapital.

Egenkapitalforrentning efter skat (N14) udtrykker årets resultat (efter skat) i forhold til den gennemsnitlige egenkapital.

Forrentning af medlemmernes midler efter omkostninger før skat (N15) udtrykker den samlede forrentning før skat (beregnet som ændringen i de pensionsmæssige hensættelser for forsikringer med ret til bonus, korrigeret for den pensionsafkastskat, der vedrører forsikringerne og bevægelser til og fra de pensionsmæssige hensættelser som følge af bidrag, ydelser og omkostninger) til medlemmerne i forhold til de gennemsnitlige pensionsmæssige hensættelser.

Forrentning af medlemskonti før skat (N16) udtrykker den samlede forrentning før skat til medlemskonti i forhold til den gennemsnitlige saldo for medlemskonti. Pensionskassen har ultimo 2006 ikke medlemskonti.

Forrentning af ansvarlig lånekapital før skat (N17) udtrykker den samlede forrentning før skat af ansvarlig lånekapital i forhold til den gennemsnitlige saldo for ansvarlig lånekapital. Pensionskassen har ultimo 2006 ikke ansvarlig lånekapital.

Forrentning af særlige bonushensættelser af type A før skat (N18) udtrykker den samlede forrentning før skat til særlige bonushensættelser af type A i forhold til den gennemsnitlige saldo for særlige bonushensættelser af type A.

Forrentning af særlige bonushensættelser af type B før skat (N19) udtrykker den samlede forrentning før skat til særlige bonushensættelser af type B i forhold til den gennemsnitlige saldo for særlige bonushensættelser af type B. Pensionskassen har ultimo 2008 ikke særlige bonushensættelser af type B.



## BILAG 7. ORDLISTE

### Administrationsbonus

er det overskud, der fordeles til medlemmer og pensionister, når administrationsudgifterne i løbet af året forventes at blive mindre end summen af den del af medlemsbidraget, der var afsat til administration, og de gebyrer, der trækkes fra pensionshensættelsen for det enkelte medlem/pensionist.

### Administrationshensættelse

er en teknisk hensættelse, som skal kunne dække administrationen af pensionskassen i den situation, hvor der ikke indgår yderligere pensionsbidrag.

### Afdækningsaktiver

Aktiver, der skal afbøde de negative indvirkninger, som finansielle risici kan have på egenkapitalen, og dermed sikre et stabilt og tilstrækkeligt kapitalberedskab uanset udviklingen på de finansielle markeder.

### Afkast

er renter, udbytte og realiserede gevinster/tab ved salg af investeringsaktiver samt urealiserede gevinster/tab ved værdiregulering af investeringsaktiver. Afkastet opgøres på baggrund af, at alle aktiver værdiansættes til markedsværdi (dagsværdi).

### Aktuar

er en forsikringsmatematiker. Pensionskassens ansvarshavende aktuar er ansvarlig over for Finanstilsynet for opgørelsen af de pensionsmæssige hensættelser.

### Associerede virksomheder

er virksomheder, som pensionskassen har en varig tilknytning til, og hvor pensionskassen udøver en betydelig indflydelse på virksomhedens driftsmæssige og finansielle ledelse, og hvori pensionskassen ejer mellem 20 pct. og 50 pct. af stemmerettighederne.

### Basiskapital

er det samme som pensionskassens egenkapital med fradrag af krav til solvensmargen i dattervirksomheder og immaterielle aktiver. Basiskapitalen skal som minimum være af samme størrelse som pensionskassens solvensmargen.

### Benchmark

er udtryk for systematisk afkastsammenligning med en generel markedsudvikling fx inden for en aktivklasse eller gruppe af aktiver.

### (Rente-)bonus

er det beløb, som pensionskassen tilskriver medlemmernes opsparing ud over grundlagsforrentningen. Grundlagsrenten er på forhånd indregnet i pensionerne, og rentemæssigt er det derfor kun rentebonus, som medfører reguleringer af pensionerne, ikke grundlagsrenten.

### Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag

er markedsværdien af det forventede overskud, der hører til den fremtidige betaling af medlemsbidrag.

### Bonuspotentiale på hvilende pensioner

er markedsværdien af det forventede overskud, der hører til de allerede indbetalte pensionsbidrag.

### Dattervirksomheder

er virksomheder, som pensionskassen har en varig tilknytning til, og hvori pensionskassen ejer mere end 50 pct. af selskabskapitalen og/eller stemmerettighederne.

### Egenkapital

er den del af pensionskassens formue, som ikke er henført til medlemmerne i form af pensionsmæssige hensættelser.

### Eliminering

er tilbageførsel af interne transaktioner og udligning af interne tilgodehavender, gældsposter og aktiebesiddelser mellem koncernselskaber i forbindelse med udarbejdelse af et koncernregnskab.

### Erstatningshensættelser

er hensættelser til dækning af forpligtelser vedrørende udbetaling af pension i tilfælde, hvor pensionsbegivenheden er indtrådt i regnskabsåret, men hvor udbetalingstidspunktet først ligger i efterfølgende år, enten fordi pensionsbegivenheden ikke er kendt af pensionskassen, eller fordi den ikke var færdigbehandlet ved årsskiftet.

### Eventualforpligtelser

er forpligtelser, hvor der er tvivl om både forpligtelsens størrelse og om et eventuelt udbetalingstidspunkt, fx i

forbindelse med en retssag, der ikke er afsluttet. Eventualforpligtelser skal oplyses i en note til regnskabet.

### **Finanstilsynet**

er underlagt Økonomi- og Indenrigsministeriet og fungerer som tilsynsmyndighed over for de finansielle virksomheder, herunder pensionskasser. Med hjemmel i lov om finansiel virksomhed og ved hjælp af diverse anmeldelser, indberetninger og kontrolbesøg mv. udøver Finanstilsynet et rammetilsyn med pensionskassens virksomhed, herunder om lovgivningen vedrørende investeringer og kapitalkrav mv. overholdes.

### **Future**

er en standardiseret aftale om køb eller salg af et underliggende aktiv, fx en aktie, til en kurs, der fastlægges på aftale-tidspunktet med levering på et fastsat tidspunkt i fremtiden.

### **Garanterede ydelser**

er markedsværdien af de ydelser, der er stillet medlemmer og pensionister i udsigt, fratrukket markedsværdien af de forventede medlemsbidrag.

### **Grundpension**

er den pension, der er beregnet ud fra det tekniske grundlag med grundlagsrenten, det forventede medlemsbidrag, allerede tilskrevet bonus og en række forudsætninger fx om dødelighed og invaliditet.

### **Grundlagsrente**

er den rente, som indgår i det tekniske grundlag, og som pensionerne beregnes ud fra. Finanstilsynet fastsætter den

maksimale grundlagsrente med udgangspunkt i obligationsrenten.

### **Immaterielle aktiver**

er blandt andet anskaffelse af software og udviklingsomkostninger til medlemssystem.

### **Illikvide aktiver**

er aktiver, som det ikke er muligt at sælge eller belåne med kort varsel, fx nogle unoterede investeringer herunder kapitalfonde og ejendomme.

### **Indre værdi**

er den kursværdi, der svarer til forholdet mellem et selskabs egenkapital og den ansvarlige selskabskapital.

### **Investeringsaktiver**

er alle de aktiver, som ikke klassificeres som afdækningsaktiver. Investeringsaktiverne omfatter både børsnoterede aktiver og unoterede aktiver. I den løbende investeringsproces sondres der mellem likvide aktiver og illikvide aktiver.

### **Kapitalandele**

er andele af selskabskapitaler, fx aktier eller andele af interessentskabsformuer mv.

### **Kollektivt bonuspotentiale**

er den del af pensionskassens formue, der er henført til medlemmerne kollektivt i en kontributionsgruppe, og endnu ikke fordelt til det enkelte medlem. Det skal blandt andet sikre en jævn bonustilskrivning fremover.

### **Koncerninterne transaktioner**

omfatter såvel enkeltstående transaktioner (retshandler mv.)

som løbende aftaler mellem pensionskassen og tilknyttede virksomheder.

### **Koncernregnskab**

er et fælles regnskab, der viser pensionskassens og dattervirksomhedernes samlede aktiviteter.

### **Konsolidering**

er en sammenlægning af pensionskassens og dattervirksomhedernes regnskaber med eliminering af interne mellemværender mv.

### **Kontorente**

er den samlede forrentning (grundlagsrente + (rente-bonus)) af medlemmernes opsparing. Kontorenten fastsættes forud for det år, hvori den skal anvendes ved forrentning.

### **Kontributionsbekendtgørelsen**

skal sikre, at pensionskassen foretager en rimelig fordeling af overskuddet mellem medlemmerne og egenkapitalen samt indbyrdes mellem medlemmerne.

### **Kontributionsgrupper**

er en opdeling af pensionsordningerne i homogene grupper på baggrund af de tre elementer rente, risiko og omkostninger. Opdelingen sker for at sikre en rimelig fordeling af overskuddet indbyrdes mellem medlemmerne.

### **Likvide aktiver**

er aktiver, som det er muligt at sælge eller belåne med kort varsel, fx børsnoterede aktiver og almindelige bankindsud.

## **Omkostningsbonus**

er det samme som administrationsbonus.

## **Option**

er en ret (men ikke en pligt) til at indgå en aftale på nogle på forhånd fastlagte vilkår.

## **Pensionisttillæg**

er en form for udlodning af andelen af pensionskassens egenkapital. Ved pensionering forhøjes medlemmets beregnede pension med det pensionisttillæg, der er gældende for året. Pensionisttillægget kan når som helst ændres eller helt bortfalde. Pensionisttillægget udbetales fra og med maj 2012 kun som tillæg til de nye ordninger med betinget ydelsesgaranti og til grupper af gamle ordninger, hvis gruppen ikke har gæld til egenkapitalen.

## **Pensionsafkastskat**

er en enhedsskat på 15,3 pct. Beskatningsgrundlaget opgøres som udgangspunkt som det afkast, den enkelte pensionsopsparer får tilskrevet pensionsordningen.

## **Pensionshensættelser**

er aktuarens samlede opgørelse af pensionskassens forpligtelser over for medlemmerne. Pensionshensættelser opdeles i garanterede ydelser, bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag og bonuspotentiale på hvilende pensioner.

## **Pensionsmæssige hensættelser**

udgør summen af pensionshensættelser, erstatningshensættelser og kollektivt bonuspotentiale.

## **Pensionsoversigt**

viser det enkelte medlems pensionsdækning mv. Oversigten bygger på den hidtidige opsparing (inkl. bonus) og en række forudsætninger om de fremtidige bidragsindbetalinger og forrentning mv. Pensionsoversigten opdateres typisk en gang om året og ved ændringer i ansættelsesforhold.

## **Pensionsteknisk resultat**

angiver summen af indtægter og udgifter vedrørende pensionsvirksomheden med tillæg af en beregnet forrentning af de gennemsnitlige pensionsmæssige hensættelser (fastsættes ud fra en forholds-mæssig fordeling af årets investeringsafkast på henholdsvis egenkapital og pensionsmæssige hensættelser).

## **Periodeafgrænsningsposter**

optræder i balancen såvel under aktiver som under passiver. Som aktiv repræsenterer periodeafgrænsningsposter forudbetalte omkostninger, mens periodeafgrænsningsposter under passiverne udgør modtagne forudbetalinger.

## **Reservefond**

udgør sammen med sikkerhedsfonden pensionskassens egenkapital.

## **Risikobonus**

Betales til medlemmerne af det overskud, som forventes ved, at der i årets løb er færre udgifter til risikodækning end

forudsat i det tekniske grundlag. Risikobonus kan være negativ, hvis der i årets løb forventes flere udgifter end forudsat i det tekniske grundlag.

## **Risikodækning**

er den pension, et medlem opnår i tilfælde af invaliditet, eller de efterladte opnår i tilfælde af medlemmets død.

## **Risikogevinst**

er det overskud, som fremkommer ved, at der i årets løb konstateres færre pensionstilfælde end forudsat i det tekniske grundlag. Dette overskud nedbringes ved at blive fordelt som risikobonus til medlemmerne.

## **Sikkerhedsfond**

er en del af egenkapitalen. Sikkerhedsfonden svarer til solvensmargenen, og kan kun anvendes efter tilladelse fra Finanstilsynet.

## **Skyggekonto**

I henhold til kontributionsbekendtgørelsen, som er udstedt af Finanstilsynet, skal pensionsinstitutter anmelde den forrentning, inkl. et eventuelt driftsherretillæg, som tilfalder egenkapitalen. I det omfang det realiserede resultat ikke giver plads til en forrentning af egenkapitalen af denne størrelse, kan den manglende forrentning fremføres og forlods udlignes af positive, realiserede resultater i kommende år. Den manglende forrentning af egenkapitalen benævnes skyggekonto.

## **Solvens II**

Solvens II er en betegnelse for en fælles EU-standard for

opgørelse af forsikringsvirksomheders solvensbehov. Solvens II forventes at træde i kraft 1. januar 2016.

### **Solvensmargen**

er det lovmæssige minimumskrav til pensionskassens basiskapital. Solvensmargen beregnes i henhold til en særlig bekendtgørelse om livsforsikringsselskabers og pensionskassers kapitalgrundlag.

### **Swap og swaprente**

er en aftale mellem to parter om at udveksle betalinger over en forud fastsat løbetid. Langt størstedelen af swapmarkedet vedrører udveksling af rentebetalinger, fx at den ene part afgiver en variabel (kort) rente til modparten og omvendt modtager en fast (lang) rente fra modparten. På tidspunktet for en rente-swaps indgåelse fastlægges den faste rentesats - svarende til det aktuelle niveau for den lange rente. Hvis man skal modtage den faste rente, kaldes swappen en receiver-swap, og hvis man skal betale den faste rente, kaldes swappen en payer-swap.

### **Swaption**

er en kombination af en swap og en option. Ved at indgå en receiver-swaption, der altså giver ret til at indgå i en receiver-swap med en på forhånd aftalt fast rente, kaldet strikerenten, kan pensionskassen afdække sig mod konsekvensen af rentefald til under strikerenten, idet pensionskassen vil udnytte retten, hvis den lange rente falder til under den aftalte strikerente. Tilsvarende

kan pensionskassen ved at indgå en payer-swaption afdække sig af konsekvensen af rentestigninger til over den aftalte strikerente på payer-swappen.

### **Særlige bonushensættelser**

er midler, der er hensat til pensioner, men hvor der er knyttet særlige betingelser om dækning af tab på investeringer. Særlige bonushensættelser er risikovillig kapital og bærer på lige fod med egenkapitalen eventuelle tab forud for pensionshensættelserne. Særlige bonushensættelser udbetales som tillæg til pensionen eller ved udtræden af pensionskassen. I Lægernes Pensionskasse anvendes særlige bonushensættelser kun i afdelingen LR.

### **Teknisk grundlag**

er det sæt af regler, som anvendes til beregning af medlemmernes pension mv. I grundlaget indgår bl.a. grundlagsrenten samt en række statistiske forudsætninger om dødelighed og invaliditet mv. Pensionskassens tekniske grundlag er anmeldt til Finanstilsynet.

### **Udtrædelsesgodtgørelse**

er udbetalinger til medlemmer, der udtræder af pensionskassen. Udtrædelsesgodtgørelse kan udbetales kontant til medlemmet, hvis betingelser herfor er opfyldt, eller overføres til en anden pensionsordning i henhold til reglerne herom.

### **Unisex grundlag**

er benævnelsen for det forsikringstekniske

beregningsgrundlag, hvor der ikke skelnes mellem mænd og kvinder med hensyn til den forventede levetid, forventet invaliditet m.m.

### **Ydelsesgaranti**

betyder, at grundlagspensionen ikke kan nedsættes, så længe pensionskassen er solvent.

### **Ydelsessammensætning**

er de ydelser i form af alderspension, invalidepension mv., som du eller dine pårørende er berettiget til.